

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Pavel ROUBÍNEK

**REGIONALIZACE OLOMOUCKÉHO KRAJE:
TEORIE A PRAXE**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Petr KLADIVO

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci vypracoval sám, pod vedením Mgr. Petra KLADIVA, a také, že jsem veškerou použitou literaturu a zdroje uvedl v příslušném seznamu.

V Olomouci dne 2. dubna 2010

Bc. Pavel Roubíř

podpis autora

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. Petru KLADIVOVI, za jeho cenné rady a připomínky a ochotu pomoci během vzniku této práce. Dále bych rád poděkoval doc. RNDr. Mariánu HALÁSOVI, Ph.D., za cenné rady a připomínky, a také všem, kteří mi pomohli radou i výměnou názorů na dané téma.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Pavel ROUBÍNEK**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obory: **Učitelství geografie pro střední školy**
Historie
Název tématu: **Regionalizace Olomouckého kraje: teorie a praxe**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Autor zpracuje komparativní studii teoretického a praktického uspořádání geografického prostoru v Olomouckém kraji. Pro model teoretický aplikuje Reillyho zákon, geografické areály skutečných prostorových vazeb vymezení na základě dat o dojíždě do zaměstnání. Oba modely, které vzniknou z těchto typových regionalizací, porovná s aktuálním administrativním členěním Olomouckého kraje. Jedna z kapitol bude navíc věnována historickému pohledu na vývoj správního členění v kraji. Navrhovaná osnova práce: 1. Úvod 2. Cíle práce a metody zpracování 3. Rešerše literatury 4. Vývoj správního členění Olomouckého kraje 5. Regionalizace na základě reálných prostorových vazeb 6. Teoretická regionalizace (Reillyho model) 7. Diskuse výsledků 8. Závěr 9. Summary 10. Kartografické přílohy, tabulky Rozsah grafických prací: grafy a mapy v textu práce + přílohy Rozsah průvodní zprávy: 20 000 slov základního textu Časový harmonogram: bod 1, 2 podzim 2008 bod 3, 4 jaro 2009 bod 5, 6 léto 2009 bod 7, 8 zima 2009 tvorba kartografických příloh + finalizace textové části a odevzdání práce: jaro 2010

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ANDĚL, J., 1996. Sociogeografická regionalizace, Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem, 85 s. BARTOŠ, J (ed.). Historický místopis Moravy a Slezska 1848-1918. Svazky III, IV, V, VI, XIII. BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, klasifikace. Praha: Karolinum, 2002. HAMPL, M., GARDAVSKÝ, V., KÜHNL, K., 1987. Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR. Univerzita Karlova, Praha, 255 s. HAMPL, M., (ed.) 1996. Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Praha, 395 s. 82 HAMPL, M., 2005. Geografická organizace společnosti v České republice: Transformační procesy a jejich obecný kontext. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Praha, 147 s. HŮRSKÝ, J., 1978. Metody oblastního členění podle dopravního spádu (Úvod do teorie předělů osobní dopravy). Rozpravy Československé akademie věd, Řada matematických a přírodních věd, 88, sešit 6, Praha, 95 s. RAJČÁKOVÁ, E. Regionální rozvoj a regionální politika. Bratislava: Univerzita Komenského, 2005. REILLY, W. J. (1929): Methods for the study of retail relationships. University of Texas. Bulletin no. 2944, University of Texas, Austin. ŘEHÁK, S., HALÁS, M., KLAPKA, P. (2009): Několik poznámek k možnostem aplikace Reillyho modelu. Geographia Moravica 1.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Petr Kladivo
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce:

15. prosince 2008

Termín odevzdání diplomové práce:

10. dubna 2010

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.

děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.

vedoucí katedry

dne

OBSAH

1.	ÚVOD	8
2.	TEORETICKÉ ASPEKTY A VÝCHODISKA PRÁCE	9
2.1	<i>Výzkumný záměr</i>	9
2.2	<i>Rešerše literatury</i>	9
2.3	<i>Cíle a metodika práce</i>	11
2.3.1	Nodální regiony	11
2.3.2	Regionalizace aplikací Reillyho modelu	12
2.4	<i>Použitý software</i>	14
3.	SPRÁVNÍ VÝVOJ ČESKÝCH ZEMÍ OD ROKU 1848 DO SOUČASNOSTI	15
3.1	<i>Vývoj v letech 1848-1918</i>	15
3.2	<i>Vývoj v letech 1918-1948</i>	17
3.3	<i>Vývoj v letech 1949-1989</i>	17
3.4	<i>Vývoj po roce 1989</i>	18
4.	ÚZEMÍ OLOMOUCKÉHO KRAJE OD ROKU 1848	19
4.1	<i>Stav 1848-1850</i>	19
4.2	<i>Stav 1850-1868</i>	19
4.3	<i>Stav 1868-1938</i>	20
4.4	<i>Stav 1938-1945</i>	20
4.5	<i>Stav 1945-1960</i>	21
4.6	<i>Stav 1960-2009</i>	21
5.	SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ OLOMOUCKÉHO KRAJE: KONTINUITA ČI DISKONTINUITA?	22
5.1	<i>Historické politické a soudní okresy jako předloha SO ORP a SO POÚ</i>	23
5.1.1	Okres Jeseník	25
5.1.2	Okres Šumperk	25
5.1.3	Okres Olomouc	25
5.1.4	Okres Přerov	26
5.1.5	Okres Prostějov	26
5.2	<i>Hlavní změny v uspořádání a počtu center</i>	27
6.	SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OLOMOUCKÉHO KRAJE	28
7.	REGIONALIZACE OLOMOUCKÉHO KRAJE NA ZÁKLADĚ REÁLNÝCH DOJÍŽĎKOVÝCH VAZEB	30
7.1	<i>Regionalizace na základě dojížd'ky do zaměstnání</i>	30
7.2	<i>Regionalizace na základě dojížd'ky do škol</i>	33
7.3	<i>Regionalizace na základě celkové dojížd'ky</i>	36
7.4	<i>Charakteristiky nodálních regionů Olomouckého kraje dle celkové dojížd'ky</i>	38

8.	REGIONALIZACE OLOMOUCKÉHO KRAJE NA ZÁKLADĚ MODELOVÝCH INTERAKČNÍCH VAZEB	43
8.1	<i>Reillyho model s koeficientem odmocniny 2</i>	44
8.1.1	Modelová regionalizace a administrativní členění kraje	44
8.1.2	Modelová spádovost mimo kraj	45
8.1.3	Modelová regionalizace a nodální regiony kraje	47
8.2	<i>Reillyho model s koeficientem odmocniny 3 a 7</i>	48
8.3	<i>Reillyho model s koeficientem odmocniny 5</i>	49
8.3.1	Modelová regionalizace a administrativní členění kraje	49
8.3.2	Modelová regionalizace a nodální regiony kraje	52
9.	REGIONY S PŘESAHEM ZA HRANICE KRAJE	53
9.1	<i>Nodální regiony s přesahem mimo kraj</i>	54
9.2	<i>Modelové regiony s přesahem mimo kraj</i>	55
10.	SPECIFICKÁ ROLE OLOMOUCE JAKO CENTRA DOJÍŽDKY	58
11.	SUMARIZACE HLAVNÍCH VÝSLEDKŮ	62
11.1	<i>Historické souvislosti</i>	62
11.2	<i>Regionalizace na základě reálných dojíždkových vazeb</i>	62
11.3	<i>Sociogeografická regionalizace (Martin Hampl)</i>	64
11.4	<i>Regionalizace na základě modelových interakčních vazeb</i>	65
11.5	<i>Regiony s přesahem za hranice kraje</i>	66
11.6	<i>Specifická role Olomouce jako centra dojíždky</i>	67
12.	ZÁVĚR	68
13.	SUMMARY	70
14.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	71
14.1	<i>Seznam literatury</i>	71
14.2	<i>Seznam internetových zdrojů</i>	72
15.	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, PŘÍLOH	73
15.1	<i>Seznam obrázků</i>	73
15.2	<i>Seznam tabulek</i>	74
15.3	<i>Seznam příloh</i>	74

1. ÚVOD

Jakákoliv oblast na zemi je z hlediska geografického chápání organizace prostoru výsledkem určité regionalizace. Jak pojem regionalizace chápat? Existuje řada možných vysvětlení a interpretací, jako poměrně vhodné se jeví následující. Regionalizace je proces, pomocí něhož jsou vytyčovány regiony, a je součástí geografických věd. K vymezení regionu obvykle bývá používáno několik regionalizačních hledisek, na jejich základě je vytvořeno několik variant regionu, a po pečlivém posouzení jsou určeny jeho pevné hranice. Tato hlediska používaná k vymezení regionů jsou zejména fyzicko-geografická, socioekonomická, kulturně – historická a administrativní.

Regionalizace jako taková je poměrně složitý proces, na kterém by měli participovat odborníci z různých oblastí. Provedena by pak měla být odborně fundovanými geografy. Vhodně provedená regionalizace území by měla respektovat minimálně výše uvedená hlediska, ideálně však i mnohá další. Výsledky regionalizací totiž slouží mimo jiné na mezo a mikro úrovni jako podklad pro fungování státní správy, či samosprávy v různé podobě.

Je zřejmé, že i dnešní administrativní uspořádání České republiky, a to jmenovitě krajské zřízení, správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ) jsou výsledkem procesu regionalizace, v různých částech republiky vhodně či méně vhodně provedené. V této souvislosti se nabízí otázka možnosti zkoumání oprávněnosti či neoprávněnosti existence konkrétních regionů v jejich stávajících administrativních hranicích.

Z hlediska územního je tato práce omezena na současný Olomoucký kraj v hranicích platných od 1. ledna 2005. K provedení socioekonomické regionalizace dané oblasti, která je na zřeteli zájmu práce, lze přistoupit mnoha způsoby. Lze je rozdělit do dvou základních skupin a to: regionalizace vycházející z reálných vazeb v geografickém prostoru (vznikají tzv. nodální regiony) a regionalizace vymezené teoreticky (např. početním modelem zohledňujícím vzdálenost jednotlivých sídel od potenciálních center a počet obyvatel potenciálních center). Vhodnost či nevhodnost použití konkrétní metody a míra její shody či rozdílnosti od současného stavu administrativního uspořádání kraje se projeví v průběhu zpracovávání.

2. TEORETICKÉ ASPEKTY A VÝCHODISKA PRÁCE

2.1 Výzkumný záměr

Primárním cílem diplomové práce je ukázat prostorové vazby mezi geografickými areály či regiony a jejich centry různých hierarchických úrovní, které jsou vymezeny aplikací několika vybraných metod. Vzájemné interakce mezi jádrem a zázemím, i mezi jednotlivými regiony, jsou důležité pro pochopení organizace geografického prostoru. Vlastní vymezení areálů je vytvořeno na základě podrobné analýzy denních toků jak pracovních migrací, tak i denní dojížděky do škol. Takto vzniklé nodální regiony jsou potom konfrontovány s areály vymezenými aplikací Reillyho modelu (konkrétně jeho topografickou verzí) a s aktuálním administrativním členěním kraje. Diskutovat výhody či nevýhody jednotlivých metod, uskutečnit jejich komparaci a zjistit míru jejich vzájemné shody či odlišnosti i míru jejich shody či odlišnosti se stávajícím administrativním uspořádáním Olomouckého kraje je logickým vyústěním jejich použití. Za cíl sekundární je možno považovat osvětlení historického vývoje správního uspořádání kraje, jehož znalost je nezbytná pro pochopení vývoje vazeb v území. Z hlediska podrobnosti je tato studie zpracována do úrovně obcí v zájmovém území Olomouckého kraje, tzn., že každá jednotlivá obec kraje byla posuzována individuálně.

2.2 Rešerše literatury

Problematika vymezení center dojížděky a jejich zázemí je v české odborné literatuře řešena poměrně často a na řadě geografických pracovišť. Ze zásadnějších prací je potřeba uvést zejména: Hampl a kol. 1996, Hampl 2004, 2005, Maryáš 1983, Mulíček, Sýkora 2008 atd.¹ Ve slovenském prostředí se problematice regionalizací a vymezení funkčních regionů dlouhodobě věnuje Anton Bezák (např. práce z let 1990, 1993 a 2000).² Jeho studie

¹ HAMPL, M. et al.: Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. První vydání. Praha 1996.

HAMPL, M.: Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. První vydání. Praha 2005.

HAMPL, M.: Současný vývoj geografické organizace a změny v dojížděce za prací a do škol v Česku. In: Geografie: Sborník ČGS 109, 2004/3, s. 205-222. Praha 2004.

MULÍČEK, O., SÝKORA, L.: Functional urban regions in the Czech Republic. [online]. © 2008 [citováno 4. 11. 2009]. Dostupné z WWW: <http://vcr.muni.cz/polyreg/attachments/005_prez_stockholm_12_07.pdf>

MARYÁŠ, J.: K metodám výběru středisek maloobchodu a sfér jejich vlivu. Zprávy Geografického ústavu ČSAV, 20, č. 3, s. 61-81. První vydání. Brno 1983.

² BEZÁK, A.: Funkčné mestské regióny v sídelnom systéme Slovenska. In: Geografický časopis, 42, s. 57-73. Bratislava 1990.

BEZÁK, A.: Problémy a metódy regionálnej taxonómie. Geographia Slovaca, 3, GÚ SAV. Bratislava 1993.

BEZÁK, A.: Funkčné mestské regióny na Slovensku. Geographia Slovaca, 15, GÚ SAV. Bratislava 2000.

podrobně rozpracovávají teoretické aspekty a metodologii, zejména pak v oblasti týkající se vymezení funkčních městských regionů na Slovensku.

Konfrontování nodálních regionů na základě reálných prostorových vazeb s areály teoretickými již tak časté není. Lze se setkat spíše se srovnáním administrativního členění a regionů vymezených na základě teorií (nejčastěji Reillyho model), popřípadě s návrhy aplikování těchto modelů na využití ve správě (např. Hubáčková, Krejčí 2007, Řehák, Klapka, Halás 2009)³, v západní literatuře (např. Berry 1967, Fotheringham, O'Kelly 1989 atd.)⁴. S původní verzí tzv. Reillyho modelu je možno se seznámit v práci REILLY, W. J.: *Methods for the study of retail relationships*. University of Texas Bulletin no. 2944, University of Texas, Austin 1929.

Výše uvedená literatura byla prostudována a poznatky aplikovány při tvorbě práce. Jako datová základna pro sledování jevu dojížděky do škol, zaměstnání a dojížděky celkové byly použity výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2001 a to konkrétně publikace *Dojížděka do zaměstnání a škol pro okresy Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk*.⁵ Historický vývoj správního uspořádání kraje byl zpracován na základě prací *Bibliografie okresu Olomouc 2, Historický lexikon obcí ČR 1869-2005, Historický místopis Moravy a Slezska a Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000*.⁶

³ HUBÁČKOVÁ, V., KREJČÍ, T.: Regionální vliv Slováků pohledem Reillyho modelu. In: X. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách, s. 220-227. Brno 2007.

ŘEHÁK, S., HALÁS, M., KLAPKA, P.: Několik poznámek k možnostem aplikace Reillyho modelu. *Geographia Moravica* 1, s. 47-58. Olomouc 2009.

⁴ BERRY, B. J. L.: *Geography of market centres and retail distribution*. Prentice Hall, Englewood Cliffs. 1967. FOTHERINGHAM, A. S., O'KELLY, M. E.: *Spatial interaction models: formulations and applications*. Kluwer, London 1989.

⁵ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: *Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Jeseník*. První vydání. Praha 2003.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: *Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Olomouc*. První vydání. Praha 2003.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: *Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Prostějov*. První vydání. Praha 2003.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: *Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Přerov*. První vydání. Praha 2003.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: *Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Šumperk*. První vydání. Praha 2003.

⁶ BARTOŠ, J. a kol.: *Historický místopis Moravy a Slezska. Svazek I.: Územně správní vývoj státních a společenských institucí a organizací na Moravě a ve Slezsku v letech 1848-1960*, s. 22. První vydání. Ostrava 1966.

JELEČEK, L.: *Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000*. In: *Geografické rozhledy*, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136.

Kolektiv autorů: *Bibliografie okresu Olomouc 2, ostatní města a obce olomouckého okresu*, s. 26. První vydání. Brno 1996.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: *Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl*, s. 10. První vydání. Praha 2006.

2.3 Cíle a metodika práce⁷

Cílem této práce je rozšířit spektrum prací zabývajících se podobnou tematikou a srovnat historicky vzniklé regionalizace, současný stav administrativního uspořádání kraje se třemi různými způsoby analýz prostorového uspořádání a regionalizací Olomouckého kraje. První způsob regionalizací geografického prostoru kraje je proveden na základě reálných denních vazeb (dojíždka), které rozčlenily zkoumané území na nodální regiony. Takto vzniklé nodální regiony jsou konfrontovány s modelovou regionalizací kraje, která je provedena aplikací Reillyho modelu, konkrétně jeho topografické verze a aplikováním druhé odmocniny v jeho základním vzorci (tedy klasická podoba Reillyho modelu), ale zkušebně také odmocniny páté, která se pro zkoumané území jeví jako vhodnější. V závěrečném kroku je provedena komparace výše uvedených modelů vzájemně, a také s minulým i současným administrativním členěním kraje (do úrovně obvodů pověřených obecních úřadů). Součástí práce je v neposlední řadě také vývoj správního uspořádání kraje od roku 1848, jehož znalost je nezbytná nejen pro pochopení vazeb v území, ale na jejím základě lze také ukázat vývoj, zánik a vznik regionálních center v kraji. Jakousi konkluzí práce by pak mohlo být poukázání na problémové (oscilační) regiony kraje, ve kterých se současné administrativní uspořádání neshoduje s regiony vymezenými různými druhy regionalizací. Pokud se prokáže větší množství těchto oscilačních regionů na území kraje, bylo by potom možné hovořit o revizi průběhu hranic správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem či obcí s rozšířenou působností v těchto konkrétních oblastech.

2.3.1 Nodální regiony

Vyhodnocení stavu a současných vývojových tendencí dojíždkových vazeb je možno označit za nejdůležitější složku studia vztahové organizace sociogeografických systémů a základ pro vypracování sociogeografické regionalizace. Jedná se totiž o nejfrekventovanější prostorové pohyby obyvatelstva a zároveň o pohyby s relativně komplexní integrační funkcí: propojení „bydliště“ a „pracoviště“ a zprostředkovaně i služeb, neboť pracovní a obslužná dojíždka bývá orientována obdobně. Zahrnutím školské dojíždky je pak komplexní povaha těchto procesů dále zesílena.⁸

Existují dobré teoretické i empirické důvody předpokládat, že rozložení denních cest do zaměstnání ve velkém stupni odráží prostorovou strukturu širokého spektra

⁷ Pozn.: Kapitola zpracována na základě: HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

⁸ HAMPL, M.: Současný vývoj geografické organizace a změny v dojíždce za prací a do škol v Česku. In: Geografie: Sborník ČGS 109, 2004/3, s. 210.

vnitroregionálních kontaktů, a to především ve sféře využívání služeb. Pohyb za prací v koncepci denního urbánního systému sehrává tedy úlohu určitého syntetického indikátoru, který reprezentuje mnohem širší komplex vnitroregionálních vazeb, založených na denním cyklu života obyvatel regionu v typický pracovní den. V koncepci denního urbánního systému dochází navíc i k určité integraci časové a prostorové dimenze, čímž se otvírá možnost začlenit výsledky výzkumu denní aktivity jednotlivců, získané v kontextu tzv. geografie času, do jednotné soustavy geografických poznatků.⁹

Jak už bylo řečeno, pro vymezení nodálních regionů v Olomouckém kraji je využito dat za dojížděku do zaměstnání a škol (SLDB 2001). Za centrum dojížděky je přitom označeno takové sídlo, do kterého směřují alespoň 4 hlavní dojížděkové směry z obcí kraje. Nejmenší potenciální nodální region tak může obsahovat 5 obcí. Žádná další kritéria či omezení (např. počet obyvatel nodálního regionu, nebo počet dojíždějících do centra) nejsou uvažována. Přitom je brána v potaz nejen dojížděka do zaměstnání, ale je provedena regionalizace i na základě denních migrací do škol a nakonec i dojížděky celkové (do zaměstnání + do škol), protože se nabízí hypotéza o možné odlišnosti těchto denních systémů.

Při realizaci tohoto záměru se vyskytly určité dílčí komplikace, které ovšem bylo možno vyřešit pomocí vybraných regionalizačních principů. Pokud je zkoumaná obec izolována od regionu, kam spadá, je absorbována do regionu, v němž se nalézá. V případě, že obec leží při hranici dvou spádových regionů a její hlavní dojížděkový tok směřuje do obce, která není centrem, je pak přiřazena do regionu díky druhému nejvýznamnějšímu toku atd.

S takto vymezenými regiony je potom dále pracováno (zjišťování konkrétních odlišností a kartografická prezentace).

2.3.2 Regionalizace aplikací Reillyho modelu

Dalším krokem je provedení regionalizace aplikací Reillyho modelu. Jako střediska modelových regionů jsou zvolena sídla pověřených obecních úřadů.

Pro případ tohoto výzkumu je nejlépe použitelná tzv. verze topografická, neboť se v ní nepracuje s izomorfní rovinou (na rozdíl od verze klasické, geometrické), ale s více méně konkrétními geografickými charakteristikami území, například s dopravní sítí, která v sobě do jisté míry zohledňuje i fyzicko-geografické podmínky zkoumaného prostoru. S tímto postupem je doposud málo zkušeností, ačkoliv o Ianošově výsledku lze usuzovat, že mohl

⁹ BEZÁK, A.: Funkčné mestské regióny v sídelnom systéme Slovenska. In: Geografický časopis, 42, s. 58, 59.

vzniknout právě takto¹⁰. S konstrukcí Reillyho modelu v topografické verzi existují již jisté zkušenosti, poměrně jednoduché je např. řešení jednotlivých variant cesty mezi oběma konkurujícími si středisky (Řehák 1992, Halás, 2005). V topografické verzi také již platí, že není třeba začínat od vedoucí dvojice středisek (což je kategorický požadavek u verze geometrické), řeší se zde totiž všechny možné případy konkurenčních relací a k tomu se již doporučuje vylučovací, vyřazovací metoda (analogická se sportovní procedurou play off).

Právě soustavné užívání postupu play off je příznačné pro modifikaci topografické verze Reillyho modelu, totiž pro databázovou verzi. V tomto případě se pro danou testovanou obec připraví poměrně široká sada potenciálních středisek a dále databáze vzdáleností mezi právě testovanou obcí a každým z potenciálních středisek. Pro racionalizaci celé procedury lze předem připravit výpočty tak, aby byly připraveny pro všechny potenciální páry středisek a aby jednoduché vnesení dvou vzdáleností testované obce ke konkurujícím si střediskům okamžitě vedlo k možnosti výroku play off. Stačí totiž definovat

$$D_{AB} = d_A + d_B$$

kde d_A a d_B jsou reálně zjištěné a v databázi uchovávané silniční vzdálenosti mezi testovanou obcí a střediskem větším A (d_A) a mezi testovanou obcí a menším střediskem B (d_B), přičemž ovšem platí, že jejich součet D_{AB} vůbec nemusí být nejkratší vzdálenost mezi A a B . Základem postupu je soustavné porovnávání d_B s n , ovšem opakovaně, tedy při soustavném používání metody play off. Teprve konečný „vítěz“ může být uznán za středisko, k němuž teoreticky tenduje testovaná obec.¹¹

Nejznámější podoba Reillyho modelu je známa ve tvaru:

$$\sqrt{\frac{M_A}{M_B}} = \frac{d_{AB} - n}{n}$$

kde:

M_A a M_Bjsou váhy dvou srovnávaných středisek (zpravidla $M_A \geq M_B$), zde je použit počet obyvatel

¹⁰ IANOS, I.: Orașele și organizarea spațiului geografic (Studiu de geografie economică supra teritoriului României). Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 151 s., 1987.

¹¹ ŘEHÁK, S., HALÁS, M., KLAPKA, P.: Několik poznámek k možnostem aplikace Reillyho modelu. Geographia Moravica 1, s. 52.

d_{AB}je vzdálenost těchto středisek (je uvažována topografická verze modelu, tzn., že za tuto vzdálenost je uvažována silniční vzdálenost obou středisek v ekonomické variantě, zjištěná pomocí navigační aplikace mapového serveru <http://www.mapy.cz/>)

n je vzdálenost od „většího“ střediska od tzv. bodu rovnováhy

Ze vztahu vyjádřeno n :

$$n = \frac{d_{AB}}{\sqrt{\frac{M_A}{M_B} + 1}}$$

Díky tomuto vztahu je možno určit všechny body rovnováhy mezi zvolenými centry a přiřadit k nim jednoznačně všechny obce kraje. Při aplikaci tohoto vzorce ale vyvstal problém koeficientu odmocniny v něm. Pro Reillyho model neboli zákon maloobchodní gravitace, který byl původně sestaven pro analýzu spádovosti za obchodem, je typická druhá odmocnina, ale řada autorů¹² připouští možnost aplikace odmocniny vyšších řádů, především jedná-li se o střediska nižších hierarchických úrovní. K tomu je vhodné přistoupit i v tomto případě, protože při výpočtech s druhou odmocninou se vliv některých center vůbec neprojeví. Vyšší řád odmocniny posiluje roli středisek nižšího řádu a pro území Olomouckého kraje se jako nejefektivnější jeví koeficient odmocniny 5. Zkušebně bylo pracováno i s koeficientem odmocniny 3 a 7.

2.4 Použitý software

Pro tvorbu práce byla použita sada programů MS Office 2007. Pro výpočty, tvorbu a editaci tabulek program Microsoft Office Excel 2007, pro psaní a editaci samotného textu pak program Microsoft Office Word 2007. Mapy jsou vytvořeny pomocí programu ArcGIS 9.3. Převod do formátu PDF byl uskutečněn pomocí programu PDFCreator.

¹² MARYÁŠ, J.: K metodám výběru středisek maloobchodu a sfér jejich vlivu. Zprávy Geografického ústavu ČSAV, 20, č. 3, s. 61-81. První vydání. Brno 1983.
ŘEHÁK, S., HALÁS, M., KLAPKA, P.: Několik poznámek k možnostem aplikace Reillyho modelu. Geographia Moravica 1, s. 47-58.

3. SPRÁVNÍ VÝVOJ ČESKÝCH ZEMÍ OD ROKU 1848 DO SOUČASNOSTI

3.1 Vývoj v letech 1848-1918

Rok 1848 byl pro habsburskou monarchii, a tedy i pro české země předělovým. Tehdy došlo ke zrušení poddanství a k reformě dosavadního správního systému, který byl do té doby založen na výkonu veřejné správy v první instanci patrimoniálními, neboli vrchnostenskými úřady nebo magistráty. Vyšším článkem tehdejší správy byla krajská hejtmanství. Proces postátnění správy byl dovršen nahrazením patrimoniální správy důsledně správou státní (zeměpanskou).¹³ Nová společnost a nová ekonomika potřebovaly racionální územněsprávní a soudní systém, který by zaručoval rovnost občanů před zákonem, a především efektivní státní správu, která by zabezpečila zejména vybírání daní.¹⁴

Podle této nové organizace veřejné správy, která vstoupila v platnost 1. ledna 1850, stál v čele jednotlivých korunních zemí místodržitel a země se dělily na kraje, v jejichž čele stál krajský prezident. Tyto kraje se dále dělily na nejnižší správní jednotky, kterými se staly okresy v čele s okresními hejtmany. V souvislosti s touto správní reorganizací došlo k oddělení soudnictví od správy. Okresních úřadů, které se staly nejnižší složkou státní zeměpanské správy, bylo v Čechách zavedeno 80 (včetně Prahy), na Moravě 25 a ve Slezsku 7. Náplní činnosti okresních úřadů byla především politická agenda dříve vykonávaná patrimoniálními úřady a z části někdejšími krajskými úřady. V sídlech jednotlivých politických okresů byla zřízena okresní hejtmanství a ta následně podléhala jednotlivým krajským vládám, v případě Moravy vládám v Brně a Olomouci. Tyto vlády pak podléhaly Moravskému místodržitelství v Brně.¹⁵

V centrech tzv. soudních okresů sídlily okresní soudy případně i hejtmanství. Soudní okresy, jichž bylo na konci jejich existence v roce 1949 v Česku na 330, byly vymezeny tzv. Stadionovou reformou. Hrabě Stadion byl ministrem vnitra jen několik měsíců v letech 1848-49 a přitom soudní okresy jsou dodnes považovány za zdařilou geografickou regionalizaci území Česka. Někteří geografové by je v určitém vývoji a současnosti přizpůsobenému vymezení, viděli raději místo tzv. obvodů pověřených obecních úřadů, kterých je řádově o 50 více. Možná, že soudní okresy byly dobře vymezeny mj. proto, že Stadion respektoval pokud možno minulost, tj. i hranice panství a přirozená městská střediska bývalých panství. Hlavním

¹³ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 10. První vydání. Praha 2006.

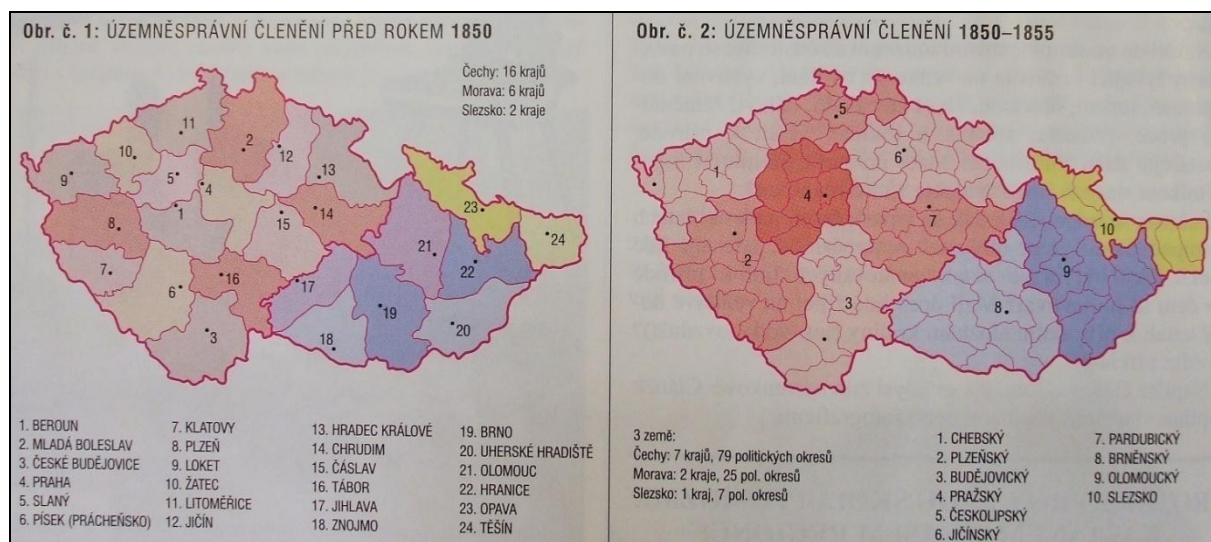
¹⁴ JELEČEK, L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136.

¹⁵ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 10.

kritériem při vymezení byla zásada, aby každý okres (tj. i politický) měl obdobný počet obyvatel (nebylo nutné vytvářet volební obvody). Hustěji zalidněné oblasti měly tedy okresů více, ale co do rozlohy menších.¹⁶ Morava se členila na 2 kraje (Brněnský a Olomoucký) a na 25 politických okresů, resp. 76 soudních okresů.¹⁷

V roce 1855 došlo k vytvoření tzv. smíšených okresních úřadů, vykonávajících správu politickou i soudní, a vznikly tak samostatné okresy se sídly v místě dosavadních soudních okresů (některých).¹⁸ Po přijetí tzv. prosincové ústavy v roce 1867 nebylo z ústavního hlediska možné propojovat politickou a soudní správu, proto byly v roce 1868 odloučeny. Opět byla zřízena okresní hejtmanství. V Čechách v 89 okresních městech, na Moravě ve 30 a ve Slezsku v 7. Soudní okresy však zůstaly zachovány. Jejich počet se s rostoucím počtem obyvatel pomalu zvyšoval. Rostl i počet politických okresů; v roce 1908 jich např. v Čechách bylo o 19 více.¹⁹

Od roku 1862 (po přijetí zákona o obecním zřízení) byly kraje postupně (do roku 1868) rušeny, čímž vzrostl vliv zemských místodržitelství. Kraje byly obnoveny až komunistickou územněsprávní reformou v roce 1949.²⁰

Obr. č. 1: Územněsprávní členění českých zemí před rokem 1850 a v letech 1850-1855²¹

¹⁶ JELEČEK, L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136, 137.

¹⁷ Tamtéž, s. 137.

¹⁸ Kolektiv autorů: Bibliografie okresu Olomouc 2, ostatní města a obce olomouckého okresu, s. 26. První vydání. Brno 1996.

¹⁹ JELEČEK, L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 137.

²⁰ Tamtéž

²¹ Mapové přílohy k článku JELEČEK, L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136, 137.

3.2 Vývoj v letech 1918-1948

Po vzniku samostatného Československa byly tzv. recepčním zákonem (zákon č. 11/1918 Sb. z. a n.) ponechány v platnosti stávající právní předpisy rakouské, a tím byla zachována kontinuita s právním řádem a veřejnou správou Rakousko-Uherska. V organizaci politické správy nedošlo k žádným podstatným změnám, kromě změn názvů úřadů. První instance byla přejmenována na „úřad okresní správy politické“, v jehož čele stál okresní hejtman, druhou instancí zůstala místodržitelství, přejmenovaná na „úřady zemské správy politické“, v čele se zemským prezidentem.²²

V roce 1921 byl učiněn pokus kraje obnovit pod názvem župy. Příslušný zákon byl vydán, ale župy působily jen na Slovensku v letech 1923-28. V Česku župy nakonec ustanoveny nebyly (pravděpodobně z obavy před růstem vlivu německého živlu). Základem politické správy byly tedy nadále země, a to země Česká a Moravskoslezská.²³ Ta vznikla v roce 1928 sloučením země Moravské a Slezské.²⁴ V souvislosti s odtržením Sudet a následnou okupací v letech 1938-1945 došlo samozřejmě k zásadním změnám ve správě území a k vzniku tzv. Oberlandrátů, to ale není předmětem zájmu této práce. Situace po válce byla navracena do původního stavu před rok 1938.

3.3 Vývoj v letech 1949-1989

Až do 31. 1. 1949 tedy fungoval systém politických a soudních okresů. Od 1. 2. 1949 byly země a s nimi i zemské úřady zrušeny. Byly obnoveny a postátněny kraje. Reforma znamenala konec veškeré samosprávy. V Česku bylo zřízeno 13 krajů (v celém Československu 19). Nový Jihlavský kraj prolomil historickou zemskou hranici.²⁵ Byly provedeny změny i v organizaci soudních obvodů tak, že území nově vytvořených správních okresů se krylo s obvodem okresního soudu.

Ústava 11. 7. 1960 zavedla u nás byrokratický socialismus. Vyžádala si novou územněsprávní reformu. Ta byla s předstihem schválena národním shromážděním 9. 4. 1960 a platila od 1. 7. 1960. V Česku bylo vytvořeno 8 krajů. Tato reforma již vůbec nerespektovala historickou zemskou hranici. Byla často destrukcí řady přirozených regionálních vazeb sídel. Reforma nerespektovala převážně ani hranice soudních okresů, často ani hranice katastrálních

²² Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 12.

²³ JELEČEK, L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 137.

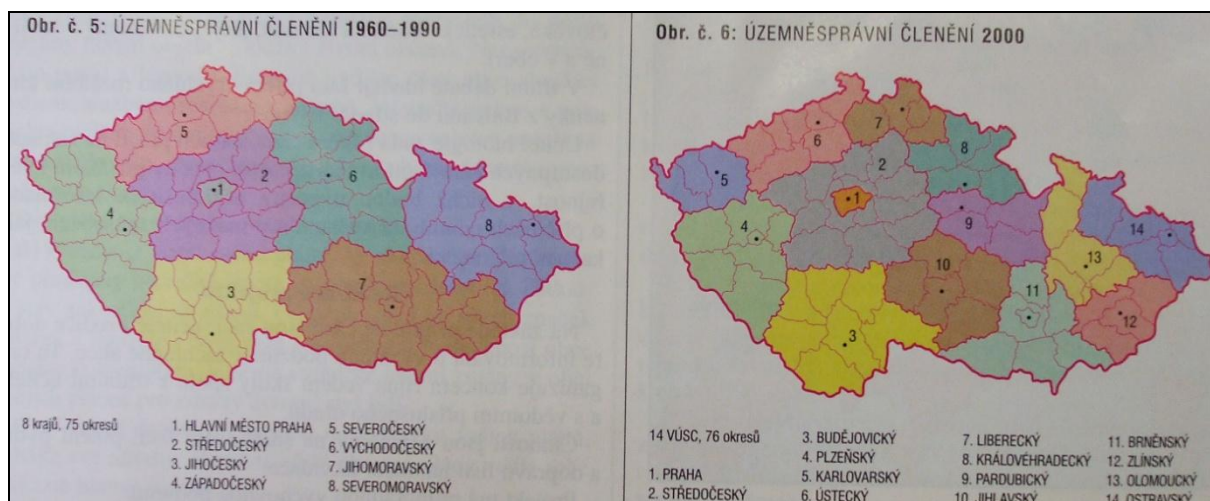
²⁴ BARTOŠ, J. a kol.: Historický místopis Moravy a Slezska. Svazek I.: Územně správní vývoj státních a společenských institucí a organizací na Moravě a ve Slezsku v letech 1848-1960, s. 22. První vydání. Ostrava 1966.

²⁵ JELEČEK, L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 137.

území. Okresů bylo vytvořeno v Česku 75, v roce 1996 přibyl ještě okres Jeseník, oddělením od okresu Šumperk.²⁶

Obr. č. 2: Územněsprávní členění českých zemí v letech 1868 - 1960²⁷

Obr. č. 3: Územněsprávní členění českých zemí v letech 1960-2009²⁸

3.4 Vývoj po roce 1989

Přijetí ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, na jehož základě bylo na území České republiky vytvořeno 14 krajů, vedlo k ukončení činnosti okresních úřadů. Ke zrušení okresních úřadů došlo podle zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, k 31. prosinci 2002. Tímto zákonem byla ukončena činnost okresních úřadů

²⁶ Tamtéž

²⁷ Mapové přílohy k článku Jeleček, L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136, 137.

²⁸ Tamtéž

jako orgánů územní státní správy.²⁹ V 90. letech zároveň v rámci reformy státní správy ukončily svou působnost krajské národní výbory a vznikly tzv. pověřené obecní úřady.

Většina kompetencí zrušených okresních úřadů byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností, které zahájily svou činnost k 1. lednu 2003 a zbytek těchto kompetencí převzalo 14 vyšších územně správních celků (krajů), které vznikly v roce 2000.

4. ÚZEMÍ OLOMOUCKÉHO KRAJE OD ROKU 1848

4.1 Stav 1848-1850

Situace před rokem 1850 (potažmo 1848 a vznikem reformovaného krajského zřízení) z hlediska dnešního Olomouckého kraje vypadala následovně. Jeho dnešní území bylo rozděleno mezi krajská hejtmanství Olomoucké, Brněnské a Hranické v rámci země Moravské a krajské hejtmanství Opavské v rámci země Slezské. Podrobnější členění (na úroveň patrimonií a magistrátů) není pro tuto práci podstatné.³⁰

4.2 Stav 1850-1868

Lze vyslovit tvrzení, že do jisté míry je možné přirovnat územní rozsah tehdejšího Olomouckého kraje k dnešnímu NUTS Střední Morava, což je statistická oblast Eurostatu úrovně NUTS 2 a zahrnuje Olomoucký a Zlínský kraj. Území tehdejšího kraje tedy bylo podstatně větší než dnes, přičemž v severovýchodní části zasahovalo na území dnešního Moravskoslezského kraje, v jižní části na území dnešního kraje Jihomoravského. Dnešní okres Jeseník v severní části ale spadal pod kraj Slezsko (v rámci země Slezské).³¹ V těchto letech se Olomoucký kraj skládal z 13 politických okresů, a 40 okresů soudních (navzájem územně „skladebných“), viz Tab. č. 1.

V letech 1855-1868 fungovaly v rámci Olomouckého kraje tzv. smíšené okresní úřady, v rámci jejichž působnosti byla sloučena správa politická a soudní. V rámci Olomouckého kraje jich bylo 15, a to: Dvorce, Kojetín, Konice, Litovel, Mohelnice, Plumlov, Prostějov, Přerov, Rýmařov, Staré Město, Šilperk, Šternberk, Uničov, Vízberk a Zábřeh.

²⁹ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 15.

³⁰ Text koncipován na základě rozboru mapových příloh k článku JELEČEK, L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136, 137.

³¹ Taktéž

Tab. č. 1: Správní členění Olomouckého kraje v letech 1850-1855

KRAJ V LETECH 1850-1855	
<i>politické okresy</i>	<i>soudní okresy</i>
Holešov	Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Napajedla
Hranice	Hranice, Lipník nad Bečvou, Město Libavá
Kroměříž	Kojetín, Kroměříž, Přerov, Zdounky
Litovel	Konice, Litovel, Uničov
Místek	Frenštát pod Radhoštěm, Místek, Moravská Ostrava
Nový Jičín	Fulnek, Nový Jičín, Příbor
Olomouc	Olomouc, Prostějov, Plumlov
Šternberk	Dvorce, Rýmařov, Šternberk
Šumperk	Staré Město, Šumperk, Vízmbek
Uherský Brod	Uherský Brod, Valašské Klobouky, Vizovice
Uherské Hradiště	Strážnice, Uherské Hradiště, Uherský Ostroh
Valašské Meziříčí	Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí, Vsetín
Zábřeh	Mohelnice, Šilperk, Zábřeh

Pramen: Bartoš, J. a kol.: Historický místopis Moravy a Slezska. Svazek I.: Územně správní vývoj státních a společenských institucí a organizací na Moravě a ve Slezsku v letech 1848-1960, s. 23-25. Vlastní zpracování.

4.3 Stav 1868-1938

Od roku 1868 byly definitivně zrušeny kraje a opět oddělena soudní správa od správy politické. Na Moravě tedy bylo zřízeno 30 okresních hejtmanství-politických okresů (ve Slezsku 7) a v obvodu každého z nich působilo 1-5 okresních soudů s příslušnými obvody, jejichž stav (počet) se až do roku 1938 měnil jen nepatrně.³² V rámci dnešního kraje by to byly politické okresy: Hranice, Litovel, Moravský Beroun, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Zábřeh (na Moravě) a Frývaldov (ve Slezsku).

4.4 Stav 1938-1945

Severní část dnešního území kraje byla přímo přičleněna k Německu (jako Sudetská župa) a zbytek území byl rozdělen pod působnost Oberlandrátů (OLR) – na území Olomouckého kraje to byly OLR Olomouc (s politickými okresy Hranice, Olomouc město a venkov, Přerov) a Prostějov (Boskovice, Litovel, Prostějov). OLR Prostějov byl roku 1940 zrušen a jeho území rozděleno mezi OLR Brno a Olomouc.³³

³²BARTOŠ, J. a kol.: Historický místopis Moravy a Slezska. Svazek I.: Územně správní vývoj státních a společenských institucí a organizací na Moravě a ve Slezsku v letech 1848-1960, s. 21.

³³ Tamtéž, s. 29.

4.5 Stav 1945-1960

Po válce byly OLR zrušeny a přešlo se na formu národních výborů (místních, okresních, zemských). De facto tak došlo k obnově předválečného stavu, tedy politických a soudních okresů a samosprávných zemí. V roce 1949 však byly obnoveny kraje, které měly spravovat krajské národní výbory a zrušeny země. Ve skutečnosti byly ale kraje postátněny. Po osmdesáti letech tak vznikl opět Olomoucký kraj, do značné míry shodný s územím kraje dnešního. Kraj se členil na okresy (už ne politické a soudní). Došlo k určitým změnám, ale lze říci, že z velké části bylo respektováno předchozí vymezení politických okresů. Kraj zahrnoval okresy Bruntál, Hranice, Jeseník (dříve Frývaldov, přičleněn po zrušení zemí k Ol. kraji), Litovel, Olomouc (od r. 1954 Olomouc a Olomouc-venkov), Prostějov, Přerov, Rýmařov, Šternberk, Šumperk a Zábřeh. Nově byl zřízen okres Kojetín a zrušen okres Mor. Beroun.³⁴

Dnešní Olomoucký kraj byl tedy s poválečným krajem téměř shodný. Oproti dnešnímu stavu k němu navíc patřil okres Bruntál a Rýmařov.³⁵

4.6 Stav 1960-2009

Územněsprávní reforma z roku 1960 byla do té doby největším zásahem do správního uspořádání. Zásadně změnila krajské i okresní uspořádání. Byly vytvořeny tzv. velké okresy i kraje (10). Členění mnohdy nerespektovalo nodální vazby mezi regiony a to na různých hierarchických úrovních. Území Olomouckého kraje, který byl reformou zrušen, a společně s částmi území krajů Brněnského a Zlínského a celým územím kraje Ostravského, bylo spojeno a vznikl jeden velký Severomoravský kraj. Na území bývalého Ol. kraje vznikly nově okresy Olomouc, Prostějov a Šumperk. Jako příklad nevhodné regionalizace lze uvést přičlenění okresu Prostějov k Jihomoravskému kraji a tím narušení tradiční vazby Olomouc – Prostějov.³⁶

V 90. letech došlo ke zrušení socialistických krajů a několik let krajské zřízení neexistovalo. Snahou bylo vytvořit skutečně samosprávné celky. Dle ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, vznikl i Olomoucký kraj (působí od roku 2000).³⁷ Kraj působí v hranicích socialistických „velkých“ okresů, a to Jeseník (byl obnoven roku 1996 rozdělením okresu Šumperk), Šumperk, Olomouc, Přerov.

³⁴ Tamtéž, s. 37.

³⁵ Text koncipován na základě rozboru mapových příloh k článku JELEČEK L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136, 137.

³⁶ Taktéž

³⁷ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 15.

Byla učiněna náprava nevhodné socialistické regionalizace ve smyslu přiřazení okresu Prostějov ke kraji. Dle zákona 320/2002 Sb. však byly okresy jakožto orgány státní správy zrušeny.³⁸ Většina jejich kompetencí připadla na kraj a na nově zřízené obce s rozšířenou působností a s pověřeným obecním úřadem, které vznikly k 1. lednu 2003.³⁹ Na území Olomouckého kraje bylo stanoveno 13 správních obvodů (SO) obcí s rozšířenou působností (ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ).⁴⁰

5. SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ OLOMOUCKÉHO KRAJE: KONTINUITA ČI DISKONTINUITA?

Jak už bylo řečeno, na území dnešního Olomouckého kraje působí 13 SO ORP a 20 SO POÚ, přičemž některé obce, které mají rozšířenou působnost, mají zároveň pověřený obecní úřad.

Tab. č. 2: Správní obvody obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem v Olomouckém kraji k roku 2009

OLOMOUCKÝ KRAJ		
okres	SO ORP	SO POÚ
Jeseník	Jeseník	Javorník, Jeseník, Zlaté Hory
Olomouc	Litovel, Olomouc, Šternberk, Uničov	Hlubočky, Litovel, Moravský Beroun, Olomouc, Šternberk, Uničov + Vojenský újezd Libavá
Prostějov	Konice, Prostějov	Konice, Němčice nad Hanou, Prostějov
Přerov	Hranice, Lipník nad Bečvou, Přerov	Hranice, Kojetín, Lipník nad Bečvou, Přerov
Šumperk	Mohelnice, Šumperk, Zábřeh	Hanušovice, Mohelnice, Šumperk, Zábřeh

Pramen: Český statistický úřad: *Administrativní členění Olomouckého kraje* [online]. © 2009 [citováno 10. 11. 2009]. Dostupné z WWW: <[http://czso.cz/xm/redakce.nsf/i/spravni_rozdeleni_kraje/\\$File/13-710108m002.gif](http://czso.cz/xm/redakce.nsf/i/spravni_rozdeleni_kraje/$File/13-710108m002.gif)>

Regionalizace, které vedly k vymezení správních obvodů výše uvedených obcí (ORP a s POÚ) jistě nebyly náhodné a vycházely z historického vývoje. Ne náhodou se při jejich vymezování braly v úvahu dřívější soudní okresy, jakožto vhodná předloha.

³⁸ Tamtéž

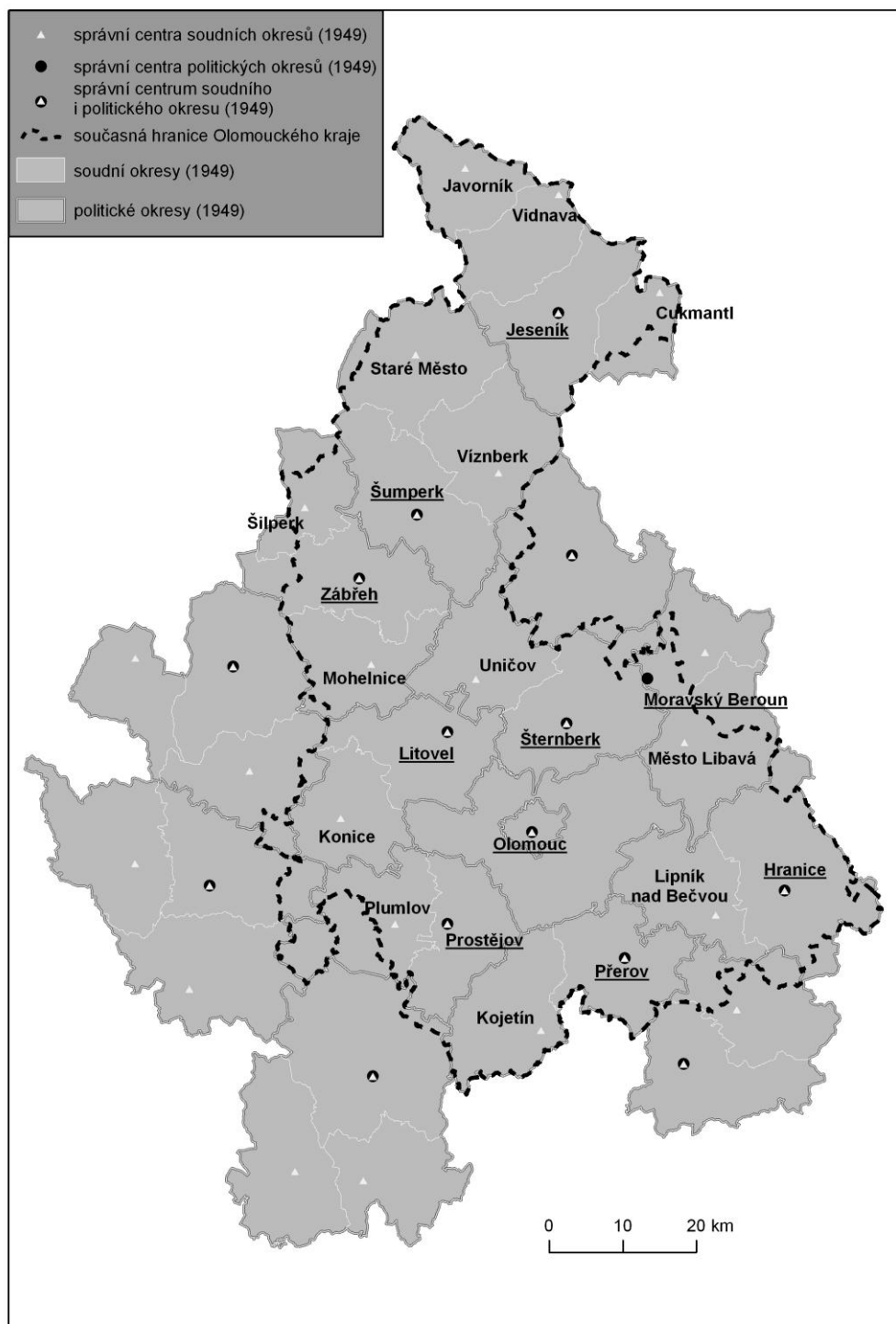
Pozn.: V souladu s legislativou EU došlo s účinností od 1. ledna 2008 ke zrušení okresů, jako územních jednotek NUTS 4. Regionální členění území je řešeno novým systémem LAU (Local Administrative Units), kde na úroveň LAU 1 byla v Eurostatu automaticky převedena bývalá úroveň NUTS 4 a úroveň LAU 2 je tvořena obcemi.

Zdroj informací k pozn.: Český statistický úřad: *Klasifikace CZ-NUTS* [online]. © 2007 [citováno 25. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_cz_nuts_nuts_208>

³⁹ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: *Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005*. I. díl, s. 15.

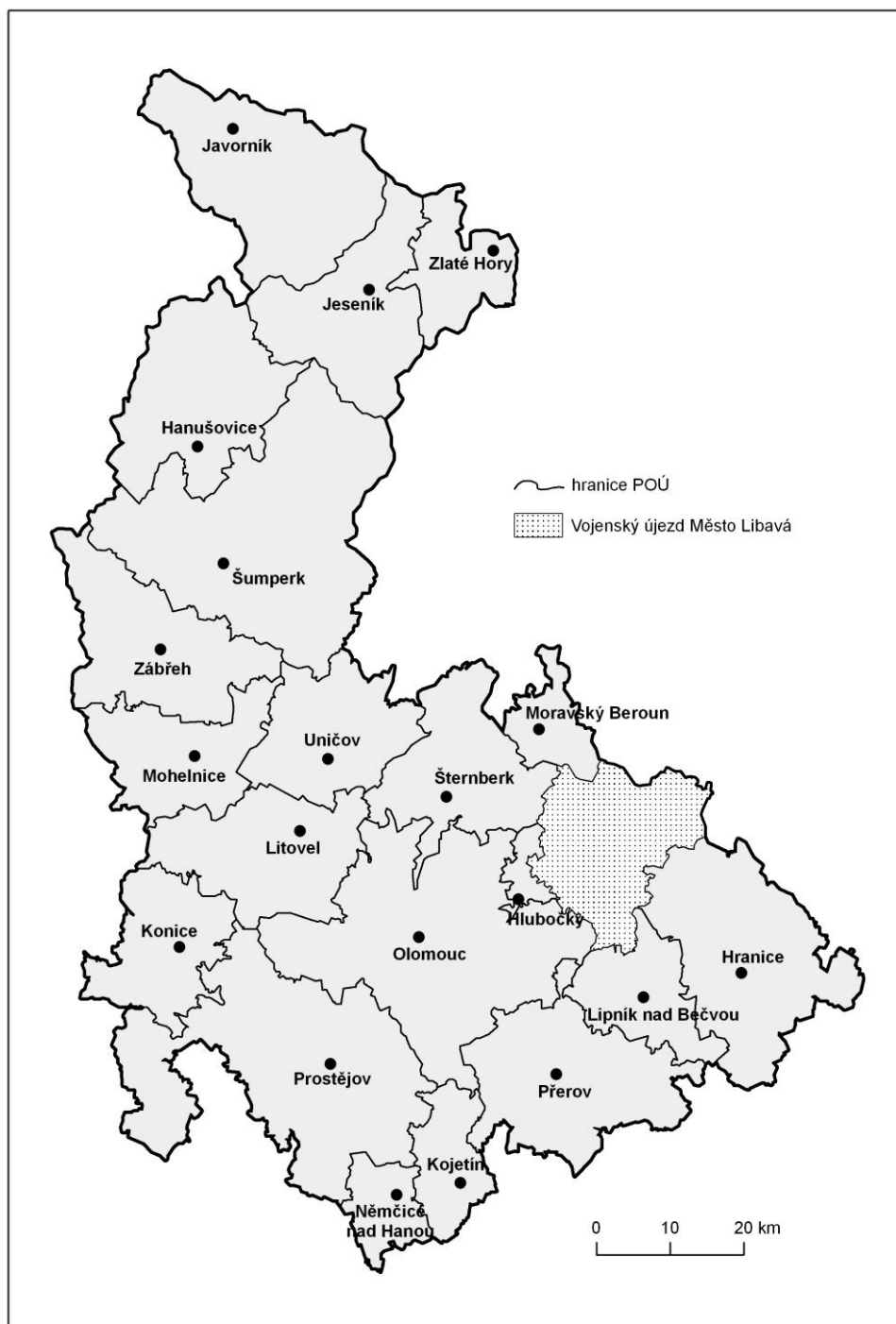
⁴⁰ Český statistický úřad: *Statistická ročenka Olomouckého kraje 2008*, s. 19. [online]. © 2009 [citováno 10. 11. 2009]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/39003BEE2D/\\$File/13-710108.pdf](http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/39003BEE2D/$File/13-710108.pdf)>

5.1 Historické politické a soudní okresy jako předloha SO ORP a SO POÚ

Obr. č. 4: Politické a soudní okresy k 31. 1. 1949 s vyznačením hranic dnešního Olomouckého kraje⁴¹

⁴¹ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

Obr. č. 5: Olomoucký kraj – správní členění, stav k 1. 1. 2009⁴²

Jistá podobnost ve vymezení obvodů dnešních samosprávných celků (SO ORP a SO POÚ) je nápadná na první pohled.

⁴² HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

5.1.1 Okres Jeseník

Při komparaci územního rozsahu okresu Jeseník lze říci, že jeho dnešní území se plně shoduje s územím politického okresu z roku 1949. Na jeho území se v roce 1949 nacházely soudní okresy Cukmantl (dnešní Zlaté Hory), Frývaldov (Jeseník), Město Javorník a Vidnava. Dnes se na území okresu Jeseník nachází SO ORP Jeseník (ve stejném rozsahu jako soudní okres Jeseník), SO POÚ Javorník (spojuje území bývalých soudních okresů Město Javorník a Vidnava) a SO POÚ Zlaté Hory. Malá část území na východě někdejšího soudního okresu Cukmantl dnes náleží k Moravskoslezskému kraji.

5.1.2 Okres Šumperk

Dnešní území okresu Šumperk bylo v roce 1949 rozděleno mezi dva politické okresy, a to okres Šumperk a okres Zábřeh. V rámci politického okresu Šumperk se tehdy vyčleňovaly soudní okresy Staré Město, Šumperk a Vízmbek (dnešní Loučná nad Desnou). V rámci politického okresu Zábřeh se tehdy vyčleňovaly soudní okresy Mohelnice, Šilperk (dnešní Štítý) a Zábřeh. Dnes se na území okresu Šumperk nachází SO ORP Mohelnice (téměř ve stejném rozsahu jako soudní okres Mohelnice), SO ORP Šumperk (spojuje území bývalých soudních okresů Šumperk a Vízmbek a malou část z území tehdejšího politického okresu Rýmařov z dnešního Moravskoslezského kraje) a SO ORP Zábřeh (spojuje části území bývalých soudních okresů Šilperk a Zábřeh). Hranice mezi SO ORP Šumperk a SO ORP Zábřeh přitom zcela nekoresponduje se stavem z roku 1949. Dále se na území okresu Šumperk nachází SO POÚ Hanušovice, který je téměř shodný se soudním okresem Staré Město. Zajímavé je, že obvod tedy zůstal zachován, ale změnilo se centrum.

5.1.3 Okres Olomouc

Na území dnešního okresu Olomouc v roce 1949 působilo celkem 5 politických okresů, přičemž některé jejich části spadaly mimo dnešní okres. Byly to pol. okresy Litovel, Moravský Beroun, Olomouc-město, Olomouc-venkov a Šternberk. V rámci politického okresu Litovel na území dnešního okresu spadal soudní okres Litovel, v rámci politického okresu Moravský Beroun soudní okres Město Libavá (dnešní vojenský újezd). Politické okresy Ol. město a venkov byly totožné se soudními okresy Ol. město a venkov a spadaly na území dnešního okresu beze zbytku. V rámci politického okresu Šternberk se vyčleňovaly soudní okresy Uničov a Šternberk, oba na území dnešního okresu. Dnešní okres Olomouc je tvořen čtyřmi SO ORP (Litovel, Olomouc, Šternberk a Uničov), dvěma SO POÚ (Hlubočky, Moravský Beroun) a Vojenským újezdem Město Libavá. Víceméně shodné se stavem k roku

1949 jsou dnes SO ORP Olomouc (s okresy Ol. město a venkov), SO ORP Litovel (se soudním okresem Litovel), SO ORP Uničov (se soudním okresem Uničov). SO POÚ Hlubočky v roce 1949 neměl žádného předchůdce, toto území spadalo pod okres Olomouc-venkov. SO POÚ Moravský Beroun tehdy spadal pod samostatný politický okres Moravský Beroun a nikoliv pod politický okres Šternberk. Dnes SO POÚ Moravský Beroun spadá do obvodu ORP Šternberk. Tato situace je ale poměrně nová. SO POÚ Moravský Beroun byl totiž k Olomouckému kraji připojen až 1. ledna 2005 (dříve spadal k okresu Bruntál, kraji Moravskoslezskému)⁴³ a na Šternberk tedy nemá historickou vazbu. Hranice VÚ Město Libavá jsou téměř shodné s hranicemi tehdejšího soudního okresu Město Libavá (s určitými rozdíly v severní a východní části, které vznikly patrně poválečným vymezením vojenského prostoru).

5.1.4 Okres Přerov

Území současného okresu Přerov bylo v roce 1949 rozčleněno mezi dva politické okresy, a to Hranice a Přerov. Politický okres Hranice se dále členil na soudní okresy Hranice a Lipník nad Bečvou a politický okres Přerov se dále členil na soudní okres Přerov a soudní okres Kojetín. Dnes se na území okresu Přerov nachází SO ORP Hranice, Lipník nad Bečvou a Přerov a SO POÚ Kojetín. Území SO ORP Hranice je téměř shodné se soudním okresem Hranice. To stejné lze říci i o SO ORP Lipník nad Bečvou (téměř shodný se soudním okresem Lipník nad Bečvou). Pouze průběh jejich vzájemné hranice se mírně změnil. I SO ORP Přerov je svému historickému předchůdci (soudnímu okresu Přerov) velmi podobný, pouze byl rozšířen ve východní části (na úkor tehdejšího soudního okresu Bystřice pod Hostýnem). SO POÚ Kojetín je dnes menší než soudní okres Kojetín (ten zasahoval více na západ, pravděpodobně zahrnoval i dnešní SO POÚ Němčice nad Hanou z dnešního sousedního okresu Prostějov).

5.1.5 Okres Prostějov

Na území dnešního okresu Prostějov došlo k poměrně výrazným změnám. Území bylo v roce 1949 vyplněno politickými okresy Boskovice, Litovel, Moravská Třebová, Prostějov, Přerov a Vyškov. V rámci politického okresu Boskovice zasahovala na území dnešního okresu Prostějov malá část soudních okresů Boskovice a Blansko. V rámci politického okresu

⁴³ Český statistický úřad, *Moravskoslezský kraj: Změna hranic správních obvodů obcí s rozšířenou působností k 1. 1. 2005* [online]. © 2009 [citováno 10. 11. 2009]. Dostupné z WWW: http://www2.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/zmena_hranic_spravnich_obvodu_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_k_1_1_2005>

Litovel z roku 1938 náleží k dnešnímu okresu Prostějov celý tehdejší soudní okres Konice. Z politického okresu Moravská Třebová má dnešní okres Prostějov malou část tehdejšího soudního okresu Jevíčko. Politický okres Prostějov byl tvořen soudními okresy Plumlov a Prostějov, jejichž území lze začlenit pod dnešní okres. Jak už bylo řečeno, v jihovýchodní části dnešního okresu se nachází SO POÚ Němčice nad Hanou, který v roce 1949 spadl pod soudní okres Kojetín. Na území okresu se dnes nachází dva SO ORP (Konice a Prostějov) a jeden SO POÚ (Němčice nad Hanou). SO ORP Konice je téměř shodný se soudním okresem Konice (dnešní SO je zvětšen o některé obce z tehdejšího soudního okresu Jevíčko, zejména v západní části). SO ORP Prostějov je tvořen tehdejším soudním okresem Prostějov, částí soudního okresu Kojetín, částí soudního okresu Plumlov a částmi soudních okresů Boskovice, Blansko a Vyškov. Tyto výrazné změny jsou dány vznikem vojenského výcvikového prostoru Dědice, který byl po 2. sv. válce vyčleněn v rámci soudních okresů Plumlov a Vyškov a později administrativně přidán k okresu Vyškov. Jeho „cíp“ tak zasahuje do území dřívějšího politického okresu Prostějov. Pravděpodobně jako kompenzace byly k okresu Prostějov přidány při reformě 1960 ony části na západní straně (které předtím náležely k soudním okresům Boskovice a Blansko) a oblast Němčicka (dříve náležejícího k soudnímu okresu Kojetín).

5.2 Hlavní změny v uspořádání a počtu center

Na základě této podrobné analýzy lze v obecné rovině říci, že politické a soudní okresy ve svém stavu územního vymezení k roku 1949 byly velmi výraznou inspirací při tvorbě jednak okresů z roku 1960, ale především při vymezování správních obvodů obcí s rozšířenou působností a s pověřeným obecním úřadem. U některých okresů je ona „kontinuita“ jasně patrná – např. okresy Jeseník a Šumperk. U některých okresů došlo k menším změnám, ale základem dnešního samosprávného členění politické a soudní okresy ve větší míře zůstaly – např. okresy Olomouc a Přerov. O „diskontinuitě“ lze hovořit v Olomouckém kraji pouze u okresu Prostějov, který vlivem poválečného vymezení vojenského prostoru Dědice prodělal největší územní změny a o návaznosti jeho dnešní podoby na politické a soudní okresy se tedy nedá příliš hovořit, i když i zde jakýsi základ zůstal zachován.

Z hlediska vzniku či zániku center v čase vypadá situace takto. Na území okresu Jeseník jsou v současnosti tři samosprávná centra (Javorník, Jeseník a Zlaté Hory). Vidnava jako centrum zanikla a žádné nové centrum nevzniklo. Území dnešního okresu Šumperk zahrnuje dnes čtyři centra (Hanušovice, Mohelnice, Šumperk, Zábřeh). Centra Vízmbek

(Loučná nad Desnou) a Šilperk (Štítý) zanikly. Centrum Staré Město sice zaniklo, ale v obvodu jeho působnosti dnes funguje centrum Hanušovice. Žádné nové centrum nevzniklo. Olomoucký okres má dnes šest samosprávných center (Hlubočky, Litovel, Moravský Beroun, Olomouc, Šternberk, Uničov + Vojenský újezd Město Libavá). V roce 1949 bylo center na jeho dnešním území také šest. Město Libavá jako centrum SO ORP nebo POÚ nefunguje, dnes je sídlem újezdního úřadu. Nově vzniklo centrum Hlubočky jako obec s POÚ. Na území okresu Přerov nedošlo v počtu center k žádným změnám ve srovnání s rokem 1949. Stále na jeho území působí čtyři centra (Hranice, Kojetín, Lipník nad Bečvou a Přerov). Okres Prostějov má dnes na svém území tři centra (Konice, Prostějov a Němčice nad Hanou). V roce 1949 na území okresu působily také centra tři (Konice, Plumlov a Prostějov). Plumlov jako centrum tedy zaniklo, naopak nově vzniklo centrum Němčice nad Hanou.

6. SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OLOMOUCKÉHO KRAJE⁴⁴

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední části Moravy a zasahuje i do její severní části. Z hlediska územněsprávního tvoří spolu se Zlínským krajem oblast Střední Moravy (NUTS 2). Člení se na pět okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk). Od 1. 1. 2005 došlo k územnímu rozšíření Olomouckého kraje o tři obce z kraje Moravskoslezského. Na území Olomouckého kraje bylo stanoveno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Olomoucký kraj má na severu 104 km dlouhou mezistátní hranici s Polskem, na východě sousedí s Moravskoslezským krajem, na jihu se Zlínským a Jihomoravským krajem a na západě s krajem Pardubickým.

K 31. 12. 2007 celková výměra kraje dosáhla 5 266,86 km² (tj. 6,7 % z celkové rozlohy ČR), přičemž rok od roku klesá podíl orné půdy (39,7 %) a zvyšuje se podíl nezemědělské půdy (46,6 %).

K 31. 12. 2007 měl Olomoucký kraj celkem 641 791 obyvatel. Počtem obyvatel na 1 km² (121,9) se kraj přibližuje průměrné hustotě zalidnění za celou ČR (131,6 osob na km²). V rámci kraje jsou samozřejmě rozdíly, nejmenší hustotu obyvatel má okres Jeseník (57,8 osob na km²) a Šumperk (94,8 osob na km²).

Síť školských zařízení tvoří 365 mateřských škol, 309 základních škol, 20 gymnázií, 51 středních odborných škol, 44 středních odborných učilišť a 7 vyšších odborných škol.

⁴⁴ Zpracováno na základě kapitoly Charakteristika kraje. In: *Český statistický úřad: Statistická ročenka Olomouckého kraje 2008*, s. 19, 20. [online]. © 2009 [citováno 10. 11. 2009]. Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/39003BEE2D/\\$File/13-710108.pdf](http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/39003BEE2D/$File/13-710108.pdf)

Centrem vzdělání je druhá nejstarší univerzita v České republice – Univerzita Palackého v Olomouci. Na její přírodovědecké, pedagogické, lékařské, filozofické, právnické, teologické fakultě, Fakultě tělesné kultury a sportu a Fakultě zdravotnických věd studuje přes 19 tisíc studentů.

Z ekonomického hlediska je Olomoucký kraj oblastí průmyslovou s rozvinutými službami. Ekonomika hanáckých okresů je více stabilní a dostatečně rozmanitá, okres Jeseník a severní část okresu Šumperk však bohužel díky své poloze, dopravní dostupnosti i narušením sociálního a hospodářského života po druhé světové válce (vysídlení německého obyvatelstva) patří k ekonomicky slabším regionům. Na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice se Olomoucký kraj podílel v roce 2007 pouze 4,7 %, v přepočtu na 1 obyvatele dosahoval jen 75,2 % republikového průměru. Průměrná měsíční mzda zaměstnanců v podnicích, které mají sídlo v Olomouckém kraji a více než 20 zaměstnanců, dosáhla v roce 2007 na fyzickou osobu 18 508 Kč.

Jižní a centrální část kraje patří mezi oblasti s nejúrodnější půdou. Průměrné výnosy pěstovaných plodin – ječmene jarního, pšenice ozimé, řepky i technické cukrovky dosahují v celé ČR nejvyšších hodnot.

V Olomouckém kraji působí řada tradičních průmyslových podniků. Na zemědělskou výrobu navazuje množství potravinářských podniků, z dalších odvětví průmyslu je rozvinutý textilní a oděvní průmysl, výroba strojů a zařízení, průmysl optiky a optických zařízení a mnoho dalších. V roce 2007 v Olomouckém kraji sídlilo 167 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. V těchto podnicích pracovalo 55 099 zaměstnanců s průměrnou měsíční mzdou 19 053 Kč. Tržby těchto podniků za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy dosáhly 115 897 mil. Kč.

Dopravní dostupnost kraje zajišťuje 600 km železničních tratí a 3 568 km silnic, z nichž je pouze 12,1 % silnic I. třídy. Olomouc a nedaleký Přerov jsou významnými železničními uzly, hustá železniční síť je vedena rovnoměrně celým územím kraje. Silniční síť je hustější v jižní rovinaté části kraje. V blízkosti Olomouce se nachází letiště pro malá dopravní letadla, které získalo statut mezinárodního letiště.

V regionu bylo spácháno 15 734 trestných činů, objasněno bylo 7 321 trestných činů. V roce 2007 došlo v Olomouckém kraji k 9 545 dopravním nehodám, při nichž bylo usmrceno 89 osob a zraněno 1 868 osob, dále 6 osob zemřelo a 44 se zranilo u 1 141 požárů.

7. REGIONALIZACE OLMOUCKÉHO KRAJE NA ZÁKLADĚ REÁLNÝCH DOJÍŽDKOVÝCH VAZEB

7.1 Regionalizace na základě dojížděky do zaměstnání

Analýzou a zpracováním relevantních dat pro dojížděku osob do zaměstnání dle výše stanovených kritérií (výsledky SLDB 2001) bylo zjištěno, že na území Olomouckého kraje se nachází celkem 18 nodálních regionů systému dojížděky do zaměstnání (+ Vojenský újezd Město Libavá). Jedná se o následující nody s centry v: Hanušovicích, Hranicích, Javorníku, Jeseníku, Kojetíně, Konici, Lipníku nad Bečvou, Litovli, Mohelnici, Němčicích nad Hanou, Olomouci, Olšanech + Štítech, Prostějově, Přerově, Šternberku, Šumperku, Uničově a Zábřehu.

Pokud nebereme v úvahu Vojenský újezd Město Libavá, je na území kraje celkem 20 obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Z toho vyplývá, že některé z nich nejsou schopny vytvořit si odpovídající zázemí z hlediska spádovosti do zaměstnání. Naopak region Olšany – Štíty není v administrativním členění kraje zakotven, ale jako nodální dle stanovených kritérií existuje.

Na Jesenícku se uplatňuje vliv nodů Javorník a Jeseník. Vůbec se neuplatní vliv Zlatých Hor a spádová oblast Javorníku je oproti administrativním hranicím jeho POÚ výrazně menší. To poukazuje na silnou roli Jeseníku jako regionálního centra. Nodální region Hanušovic v systému dojížděky za prací je téměř shodný s obvodem jeho POÚ. Na území nodu Šumperk, jinak velmi podobnému SO POÚ Šumperk, se v západní části vyčleňuje „dvojjádrový“ nodální region Olšany – Štíty. Zaujímá také část území SO POÚ Zábřeh. Nodální region Zábřeh je oproti administrativnímu obvodu POÚ Zábřeh výrazně menší, neboť zde uplatňuje svůj vliv i Mohelnice.

Proč vyčlenit nod Olšany – Štíty? Bezák uvádí, že primární podmínkou pro začlenění dvou anebo více míst do jednoho jádra je existence společného zázemí, a že vícečlenná jádra se nesprávně definují pouze na základě silných meziměstských toků.⁴⁵ V tomto konkrétním případě centra Olšany a Štíty jen těsně nestačí na vytvoření svých vlastních zázemí (chybí jim k tomu jedna obec), ale protože druhé nejvýznamnější dojížděkové směry obcí spádujících do

⁴⁵ BEZÁK, A.: Funkčné mestské regióny v sídelnom systéme Slovenska. In: Geografický časopis, 42, s. 60. Bratislava 1990.

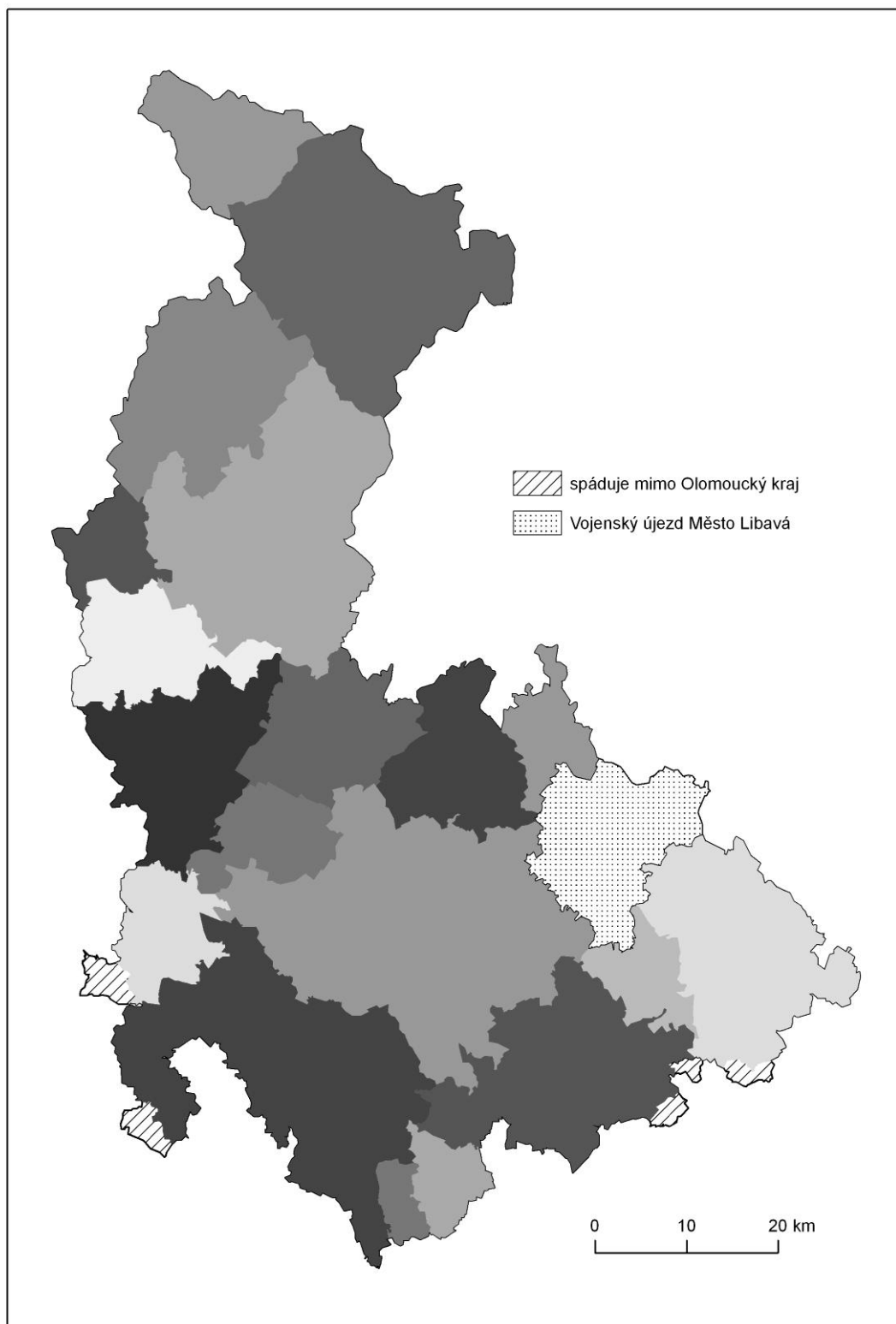
Štítů směřují do Olšan a naopak, je legitimní vytvořit „dvojjádrový“ nodální region Olšany – Štíty.⁴⁶

Mohelnice svůj vliv uplatňuje i směrem na jih a nodální region Mohelnicko tak zasahuje i na část území SO POÚ Litovel. Nod Litovelsko je oproti administrativním hranicím SO POÚ menší i na úkor Olomouce. Nod Uničov je stejný jako jeho SO POÚ. Nod Šternbersko ztrácí vzhledem k administrativním hranicím SO POÚ několik obcí na úkor Olomouce (na jihu a na severovýchodě). Silná vazba Olomouce jakožto centra dojížděky za prací se projevuje růstem jejího nodálního regionu (vzhledem k hranicím SO POÚ Olomouc) téměř ve všech směrech (na Litovelsku, Konicku, Prostějovsku, Přerovsku, Šternbersku). Hlubočky a Moravský Beroun, jakožto centra SO POÚ se v systému nodálních regionů dojížděky za prací vůbec neprojeví.

Nodální region Prostějova sice oproti administrativním hranicím SO POÚ Prostějov ztrácí část území na úkor Olomouce, ale zase získává část území na úkor SO POÚ Konice a Němčice nad Hanou. Do severní části SO POÚ Kojetín zase svůj vliv rozšiřuje nod Přerova, který zaujímá i část území SO POÚ Lipník nad Bečvou. Nodální region Hranice je téměř shodný s rozsahem SO POÚ Hranice.

Při posuzování nodality, na základě dojížděky do zaměstnání, z hlediska kraje jako celku se vyskytují dvě oblasti, jejichž hlavní dojížděkové toky do zaměstnání směřují mimo území kraje. První oblast se nachází na Konicku a Prostějovsku. Zde se uplatňuje vliv Boskovic a Blanska (spádovost do Jihomoravského kraje). Druhá oblast se nachází na JV kraje, kde hlavní dojížděkové toky směřují do Bystřice pod Hostýnem v rámci Zlínského kraje.

⁴⁶ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

Obr. č. 6: Nodální regiony Olomouckého kraje (dojížděka do zaměstnání) dle SLDB 2001⁴⁷

⁴⁷ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

7.2 Regionalizace na základě dojížděky do škol

Stejná metodika, která byla použita při vymezení nodálních regionů dle dojížděky do zaměstnání, byla uplatněna i při vymezení nodálních regionů dojížděky do škol. Nabízí se otázka, proč vůbec zjišťovat odděleně dojížděku do zaměstnání a škol, a nezaměřit se pouze na dojížděku celkovou? Motivem k tomuto detailnímu průzkumu dojížděkových vazeb byl předpoklad, že dojížděkové regiony se mohou v obou systémech lišit, popř. mohou vzniknout nové nebo naopak některé zaniknout. Pro pochopení vazeb v geografickém prostoru je to jistě velmi přínosné a vypovídá to mnohem více, než pokud by se zjišťovala nodalita pouze dle dojížděky celkové, tedy do zaměstnání a škol dohromady.

Předpoklad o změně počtu nodů se potvrdil. Dle dojížděky do škol se na území Olomouckého kraje nachází 21 nodálních regionů (+ Vojenský újezd Město Libavá).

Jsou to nodální regiony s centry v: Dřevnovicích, Dřevohosticích, Hanušovicích, Hranicích, Javorníku, Jeseníku, Klenovicích na Hané, Kojetíně, Konici, Lipníku nad Bečvou, Litovli, Mohelnici, Němčicích nad Hanou, Olomouci, Olšanech + Štítech, Prostějově, Přerově, Šternberku, Šumperku, Uničově a Zábřehu. Došlo tedy k nárůstu počtu regionů o tři (Dřevnovice a Klenovice na Hané v jižní části kraje, Dřevohostice v jihovýchodní části kraje), přičemž všechny ostatní regiony, vymezené pro dojížděku do zaměstnání uplatňují svůj vliv i při posuzování dojížděky do škol. Hlubočky, Moravský Beroun a Zlaté Hory ani pro dojížděku do škol nevytváří dostatečné zázemí, aby je bylo možno vymezit jako centra nodálních regionů. Nabízí se tak otázka jejich opodstatněnosti jakožto sídel s pověřeným obecním úřadem.

Při posuzování situace lze učinit závěr, že rozdíly mezi dojížděkou do zaměstnání a škol rostou od severu k jihu. Je to patrně způsobeno hustější sídelní strukturou na jihu kraje (žáci a studenti nemusí dojíždět do škol tak daleko, jako na severu kraje, kde jsou k tomu nuceni řídkou sítí větších sídel, způsobenou fyzicko-geografickými bariérami, a rozdíly pracovní a školní migrace se tak stírají). Nodální regiony Javorník a Jeseník pro dojížděku do zaměstnání a škol mají totožný rozsah. Obdobně regiony Hanušovic a Šumperku mají téměř totožnou podobu. I v případě dojížděky do škol lze dle stanovených kritérií vymezit „dvojjádrový“ region Olšany – Štíty, jehož podoba je při dojížděce do škol mírně modifikována (zmenšen na úkor nodu Šumperku). Nodální regiony Zábřehu, Uničova a Šternberku zůstávají také téměř v totožné podobě, jako při dojížděce do zaměstnání. Zato region Mohelnice pro dojížděku do škol je výrazně menší, než pro dojížděku do zaměstnání, a to zejména na úkor Litovle (v západní části) a Zábřehu (v severní části). To poukazuje na poměrně významnou roli Mohelnice v rámci okresu Šumperk, jakožto města s velkým

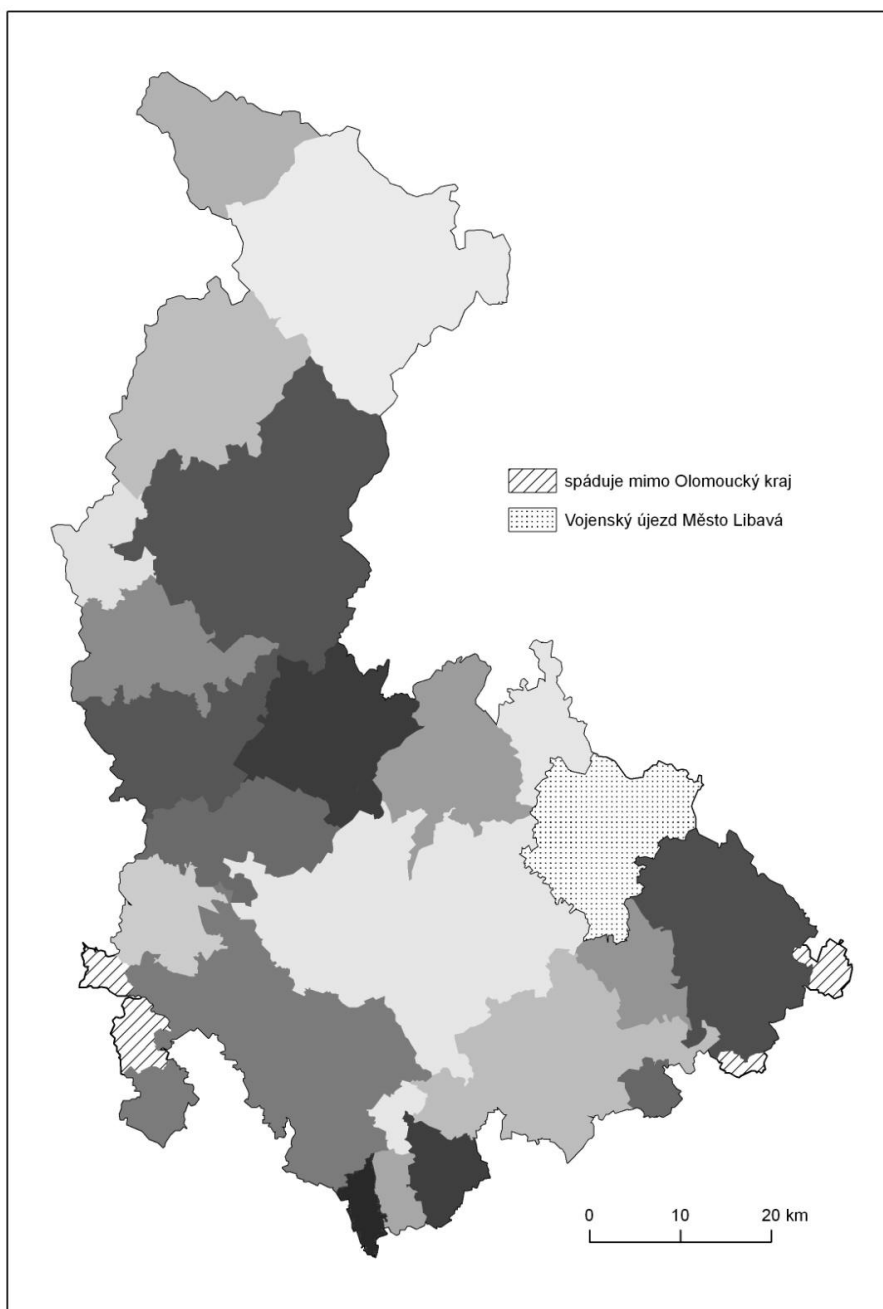
významem pro zaměstnanost regionu. Nodální region Olomouce pro dojížděku do škol, je menší, než pro dojížděku do zaměstnání. Rozdíly jsou patrné zejména v severní části, kde na úkor Olomouce uplatňuje svůj vliv Uničov a Šternberk. Potvrzuje to roli Olomouce jako největšího centra zaměstnanosti v kraji

Region Konice je menší, než v případě dojížděky do zaměstnání, zejména na úkor Prostějovska. Na Prostějovsku lze vysledovat nejpodstatnější rozdíly mezi systémem dojížděky do zaměstnání a škol. Na území nodu Prostějova pro dojížděku do škol lze v souladu s výše uvedenou metodikou, v jeho jižní části, vymezit dva nové regiony – Dřevnovice a Klenovice na Hané. Podoba nodů Němčice nad Hanou a Kojetín je oproti dojížděce za práci nezměněná. Na území Přerovska funguje pro dojížděku do škol nový region, a to Dřevohostice (v jihovýchodní části). Část území Dřevohosticka pro dojížděku do zaměstnání náležela mimo kraj. Nod Přerova přitom pro dojížděku do škol obsahuje i území, jehož obyvatelé z hlediska dojížděky do zaměstnání spádují mimo Olomoucký kraj. Nodální regiony Lipníku nad Bečvou a Hranic pro dojížděku do škol jsou téměř totožné s těmi pro dojížděku do zaměstnání, s výjimkou nejvýchodnější části kraje, jejíž spádovost je pro dojížděku do zaměstnání zachována v rámci kraje, zatímco pro dojížděku do škol se prosazuje spádovost mimo kraj (do Valašského Meziříčí).

Z hlediska spádovosti mimo území kraje pro dojížděku do škol neexistují zásadní rozdíly při porovnání situace s dojížděkou do zaměstnání. Oscilační regiony se nacházejí ve stejných územích kraje, a to zejména v západní části okresu Prostějov a na jihovýchodě okresu Přerov. Nově přibyla oblast v nejvýchodnější části kraje. Některé části území pracovní spádovosti mimo kraj spádují do škol v rámci nově vzniklých nebo stávajících regionů v kraji (Dřevohostice, Hranice) a na Prostějovsku spáduje mimo kraj jiná část území než při dojížděce do zaměstnání. Naopak určitá část území spádující pro pracovní migraci k Prostějovu spáduje pro migraci školní mimo kraj. Destinace dojížděky mimo kraj se nezměnily, jsou to opět města Boskovice, Blansko a Bystřice pod Hostýnem. Nově přibýlo Valašské Meziříčí jako centrum dojížděky pro nejvýchodnější část kraje (Hustopeče nad Bečvou).

Obecně lze tedy konstatovat, že dojížděka do škol je jev více koncentrovaný, než dojížděka do zaměstnání. Dojížděkové vzdálenosti nejsou tak dlouhé jako v případě pracovní migrace. Síť školských zařízení je přitom hustější, než síť velkých zaměstnavatelů, proto se při posuzování dojížděky do škol prosazuje více center a vzniká tak větší množství nodálních regionů, přičemž některé stávající jsou určitým způsobem modifikovány. Střediska nodů typu Dřevohostice, Dřevnovice a Klenovice na Hané jsou z hlediska zaměstnanosti marginální, zatímco pro okolní obce mají velký význam z hlediska dojížděky do škol. Především krajské

město Olomouc vytváří svými vazbami větší zázemí pro dojíždějící do zaměstnání, než do škol (na úkor Litovle, Uničova a Šternberka) a podobně Mohelnice (na úkor Zábřehu a Litovle).⁴⁸ Částečně se tak splnil počáteční předpoklad o rozdílnosti obou systémů, i když rozdíly nejsou zásadního charakteru.

Obr. č. 7: Nodální regiony Olomouckého kraje (dojížděka do škol) dle SLDB 2001⁴⁹
7.3 Regionalizace na základě celkové dojížděky

⁴⁸ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

⁴⁹ Tamtéž

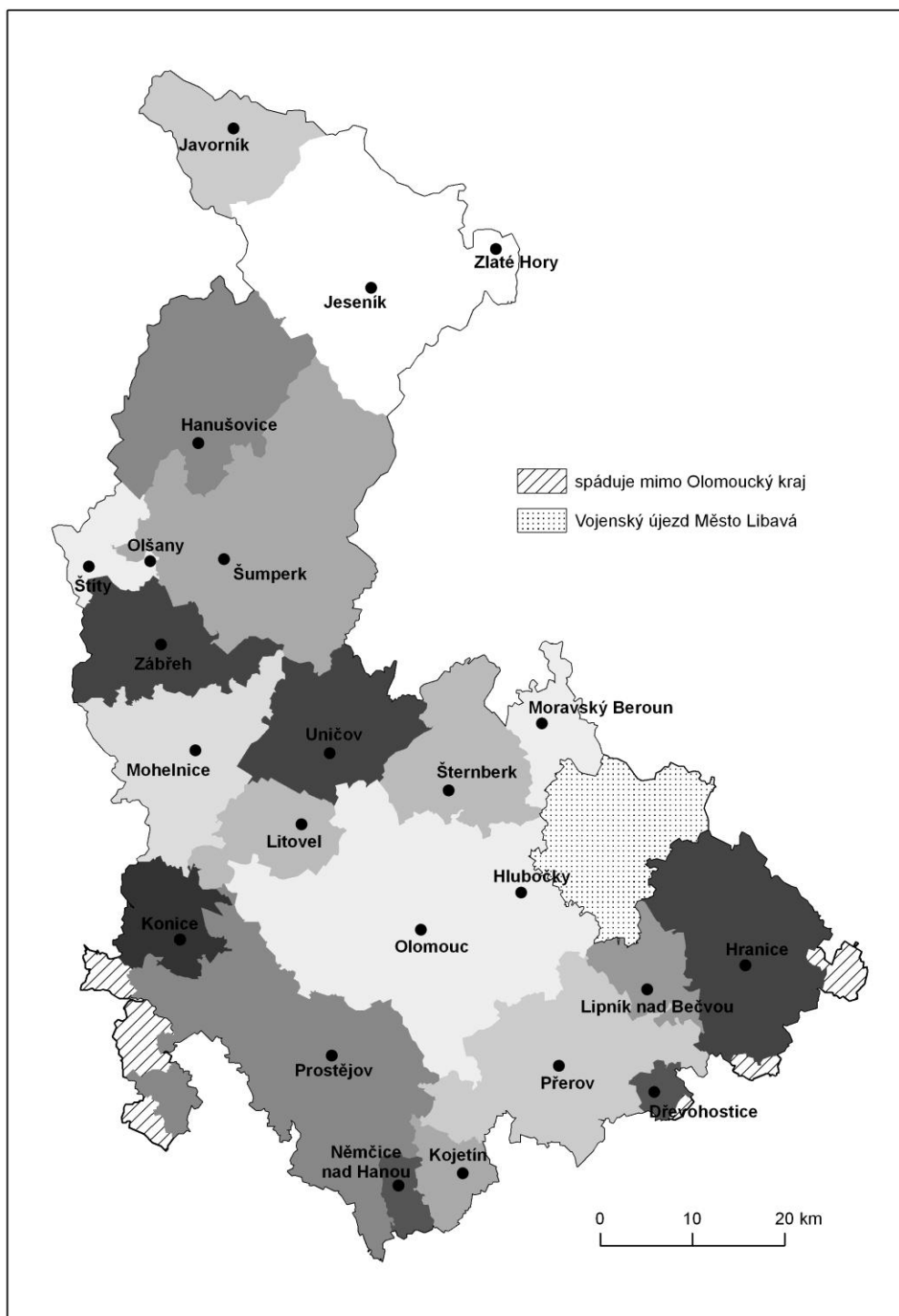
Celkovou dojížděkou se rozumí sledování migračních toků do zaměstnání i škol dohromady. Pokud se setkáváme s prezentací jevu dojížděky, většinou jde právě o dojížděku celkovou. Jsou v ní tedy zahrnuta specifika dojížděky do zaměstnání i škol, zmíněné výše. Její analýza proto podává poměrně syntetický obraz o krátkodobém migračním chování obyvatel zkoumaného území. Nevýhodou však mohou být jistá zjednodušení, způsobená právě součtem migračních toků pro pracující i studující.

Analýzou toků celkové dojížděky bylo na území kraje vymezeno 19 nodálních regionů (+ Vojenský újezd Město Libavá). To je o jeden více, než v případě dojížděky do zaměstnání, a o dva méně než v případě dojížděky do škol. Jedná se o následující nody s centry v: Dřevohosticích, Hanušovicích, Hranicích, Javorníku, Jeseníku, Kojetíně, Konici, Lipníku nad Bečvou, Litovli, Mohelnici, Němčicích nad Hanou, Olomouci, Olšanech – Štíttech, Prostějově, Přerově, Šternberku, Šumperku, Uničově a Zábřehu

Klenovice na Hané a Dřevnovice (vymezené jako nody pro dojížděku do škol) se sice neuplatňují v denním systému celkové dojížděky, ale počet žáků a studentů regionu Dřevohostice je dostatečně vysoký na to, aby vytvořil region Dřevohostice i v systému celkové dojížděky. Z obrázku je zároveň zřejmé, že města Zlaté Hory, Moravský Beroun a Hlubočky si nevytváří žádné dojížděkové zázemí, přestože jsou sídly pověřených obecních úřadů a naopak dojížděkovým centrem jsou Dřevohostice a Štíty, resp. Olšany, byť v nich pověřený úřad nesídlí.⁵⁰

Z hlediska územního rozsahu jednotlivých nodálních regionů je v případě celkové dojížděky situace téměř shodná s rozsahem regionů vymezených pro dojížděku do zaměstnání. Ovšem s několika výjimkami. Tou první je již zmíněný nově vzniklý nodální region Dřevohostice. Dalším rozdílem oproti dojížděce do zaměstnání je spádovost nejvýchodnější části kraje (Hustopeče nad Bečvou) mimo kraj k Valašskému Meziříčí, ovlivněná v celkové dojížděce do škol. V rámci okresu Prostějov, z hlediska celkové dojížděky, téměř celý jeho východní cíp spadá mimo kraj (do Boskovic a Blanska). Mírně modifikován je i region Přerovska, který si v celkové dojížděce ponechává část území na východě, které při dojížděce do zaměstnání spadá k Bystřici pod Hostýnem, mimo kraj.

⁵⁰ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

Obr. č. 8: Nodální regiony Olomouckého kraje (celková dojízd'ka) dle SLDB 2001⁵¹

⁵¹ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

7.4 Charakteristiky nodálních regionů Olomouckého kraje dle celkové dojížd'ky⁵²

Co do počtu obcí si největší zázemí vytváří Prostějov (70 obcí), následovaný Olomoucí (62) a Přerovem (52). Dominance Prostějova nad Olomoucí v tomto ukazateli je dána na jedné straně rozdrobenou sídelní strukturou na Prostějovsku (vyšší počet malých obcí) a větší vzdáleností konkurenčních dojížd'kových center od Prostějova než od Olomouce na straně druhé. Ostatní ukazatele (rozloha, počet obyvatel, hustota zalidnění) už ale opanoval jednoznačně olomoucký dojížd'kový region. Co do počtu obyvatel je dokonce téměř dvojnásobně veliký než druhý v pořadí (prostějovský region).

Nejmenším vymezeným územím co do počtu obcí je Javornicko, kde do centra Javorník spádují pouze čtyři obce, podle počtu obyvatel jsou nejmenší regiony Dřevohostice, Němčice nad Hanou a Olšany – Štíty. U hustoty obyvatelstva se uplatňuje severojižní gradient, kdy hodnota tohoto ukazatele od Olomoucka, Přerovska a Prostějovska na jihu kraje směrem na sever k Jesenicu a Javornicku prudce klesá.

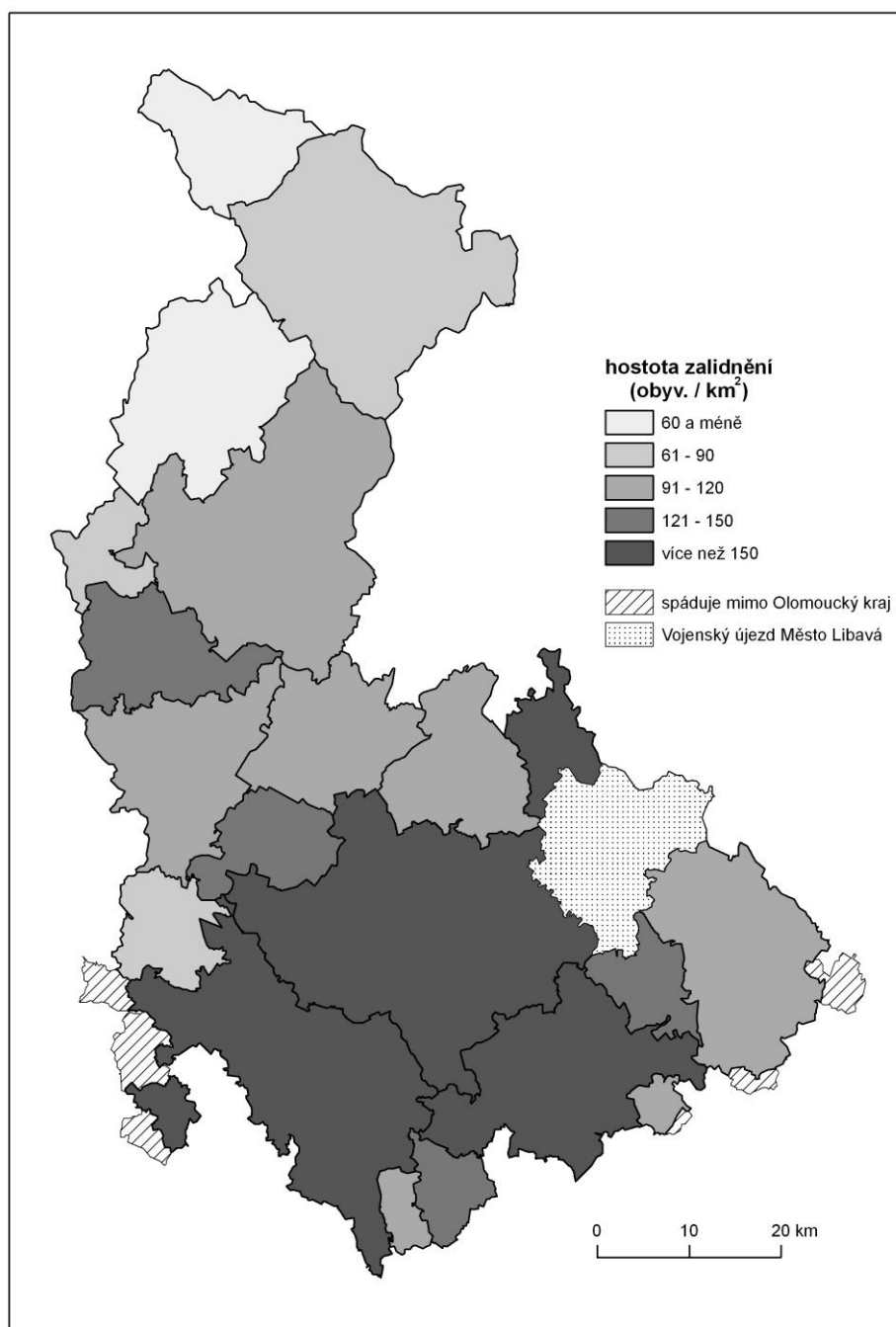
Tab. č. 3: Charakteristiky nodálních regionů celkové denní dojížd'ky v Olomouckém kraji⁵³
(seřazeno dle počtu obyvatel jednotlivých regionů)

Centrum NODU	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Hustota (obyv./km ²)
Olomouc	62	774,0	172 010	222,2
Prostějov	70	531,5	94 232	177,3
Přerov	52	349,2	77 140	220,9
Šumperk	25	547,1	64 555	118,0
Jeseník	18	532,0	37 245	70,0
Hranice	30	316,9	33 249	104,9
Zábřeh	19	186,6	26 989	144,6
Mohelnice	19	257,4	23 355	90,7
Uničov	10	207,2	23 118	111,6
Šternberk	15	197,8	18 788	95,0
Litovel	9	122,0	15 680	128,5
Lipník nad Bečvou	6	87,9	11 922	135,6
Kojetín	6	66,8	8 920	133,5
Hanušovice	9	312,8	8 773	28,0
Konice	13	109,0	7 106	65,2
Javorník	5	164,7	5 234	31,8
Olšany - Štíty	7	76,6	4 668	60,9
Němčice nad Hanou	7	35,7	4 060	113,7
Dřevohostice	6	25,3	2 627	104,0
CELKEM	388	4 900,4	639 671,0	130,5

Pramen: vlastní návrh a výpočty

⁵² Zpracováno na základě: HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

⁵³ Tamtéž

Obr. č. 9: Hustota zalidnění v nodálních regionech Olomouckého kraje⁵⁴

Jestliže by měla být provedena kategorizace či hierarchizace vymezených regionů (nejen podle ukazatelů uvedených v tabulce, ale pokud je brána v potaz i poloha, dopravní

⁵⁴ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

spojení, ekonomický potenciál, atd.), lze vyčlenit následujících pět stupňů (regiony jsou nazvány podle svého dojížděkového centra):

1. Olomoucko: celorepublikový význam (s počtem přesahujícím 170 tisíc obyvatel patří mezi pět největších dojížděkových regionů v České republice)

2. Prostějovsko, Přerovsko, Šumpersko: mezikrajský význam (regiony s počtem obyvatel v rozmezí 60-100 tisíc a rozlohou 500 km², okresní města s rozvinutým průmyslem a sítí služeb)

3. Hranicko, Jesenicko, Zábřežsko: krajský význam (regiony s přibližně 30 tisíc obyvatel, regionální centra s průmyslovými zónami a s přibližně 20 až 30 spádovými obcemi)

4. Lipnicko, Litovelsko, Mohelnicko, Šternbersko, Uničovsko: regionální význam (obvody s 10 tisíc obyvatel, jejich centra jsou regionální centra zaměstnanosti a sídla SO ORP)

5. ostatní: místní význam (7 regionů s počtem obyvatel v rozmezí 2 600 až 10 000 obyvatel v periferních oblastech kraje)

Mezi ostatní regiony dle stanovených kritérií je možno zařadit Kojetínsko, Hanušovicko, Konicko, Javornicko, region Olšany – Štíty, Němčicko a Dřevohosticko. Mají společných hned několik charakteristik. Především se jedná o regiony v okrajových částech kraje, namnoze v ne příliš příznivých fyzicko-geografických podmínkách. V těchto periferních oblastech je také obecně větší problém s nezaměstnaností. Vzhledem k vyšším vzdálenostem větších center pro dojíždějící do zaměstnání i škol však tato menší centra plní nezastupitelnou úlohu. Většinou se jedná o města či městyse, které i v minulosti plnily svou úlohu regionálních center. Tato paralela je zřejmá i z toho, že většina ze sedmi zde vymezených center místního významu byla v minulosti v souvislosti s usnesením vlády ČSR, č. 283/1971: Středisková soustava osídlení, klasifikována jako Střediska osídlení místního významu. To samo o sobě dalo předpoklad k dnešní roli těchto obcí jako regionálních center s místním významem, i když lze vést spory o „přirozenosti“ střediskové soustavy osídlení vymezené v 70. letech. Nicméně její důsledky je nutné mít na zřeteli.

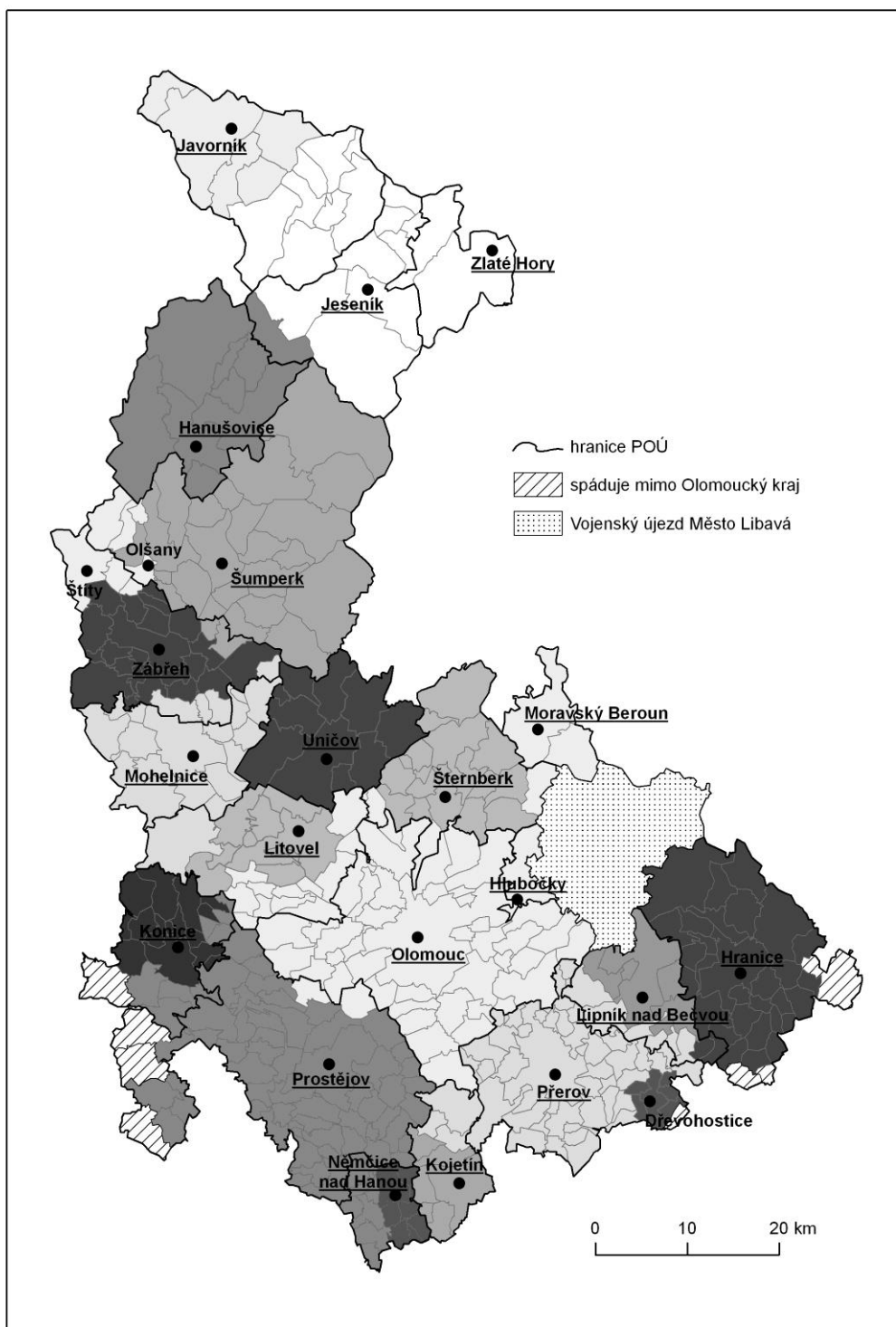
Modelovým příkladem může být nodální region Dřevohosticko. Zahrnuje 6 obcí a s počtem obyvatel převyšujícím 2 600 je nejmenším vymezeným nodem. Dřevohostice patřily až do roku 1960 k okresu Bystřice pod Hostýnem. Po správní reformě a vytvoření nových okresů byly přiřazeny k okresu Přerov, o což ostatně místní zastupitelstvo žádalo už v roce 1919. V roce 1963 se dřevohostické JZD sloučilo s JZD v Turovicích a 1964 s JZD v Nahošovicích, čímž byl dán základ vytvoření Dřevohostic jako střediskové obce pro širší okolí. K dřevohostickému MNV byly pak připojeny v roce 1964 Nahošovice a Turovice, v

roce 1976 Lipová, Křtomil, Oprostovice, Radkova Lhota, Radkovy a Bezuchov. V roce 1983 se všechny uvedené obce staly místními součástmi Dřevohostic (kromě Bezuchova) a tento stav trval až do roku 1990.⁵⁵ Poté byla Středisková soustava osídlení zrušena. Nicméně v tomto konkrétním případě jsou přetrvávající vazby více než zřejmé. Do nodálního regionu Dřevohostic patří obce Lipová, Nahošovice, Radkova Lhota, Radkovy a Turovice, tedy všechny obce, které dříve patřily do působnosti Dřevohostic, jakožto střediska osídlení místního významu. Obdobná situace je i ve zbylých šesti „ostatních“ regionech.

Při porovnání vymezení nodálních regionů s administrativním rozdělením kraje (s úrovní obvodů s pověřeným obecním úřadem) je zřejmé, že na řadě míst dochází k významným odlišnostem (viz Obr. 10). Největší diference jsou na Jesenicku, kde podle stanovených kritérií nelze vymežit jako centrum město Zlaté Hory (spadá do nodálního regionu Jeseníka), výrazně je oslabena pozice Javorníka, jehož dojížděkový region je poloviční oproti obvodu s pověřeným obecním úřadem. Město Jeseník je v této hornaté oblasti významnějším centrem (na úkor Zlatých Hor a Javorníku), co se týká denních pracovních i školních migrací, což neodpovídá vymezení jeho obvodu POÚ. Podobně jako Zlaté Hory se jako centrum dojížděvky nedá označit Moravský Beroun (sídlo POÚ), jehož celý obvod spadáje k Olomouci a Hlubočky (stejný případ). Další výraznější změny se projevují při hranici Prostějovska a Přerovska, kde si centra obvodů s pověřeným obecním úřadem Němčice nad Hanou a Kojetín vytvářejí oproti administrativnímu obvodu podstatně menší spádové oblasti.

Další změny jsou způsobené použitou metodikou a z ní vyplývajícím vymezením regionu Olšany – Štítý na hranici Šumperska a Zábřežska, a na Přerovsku nodu Dřevohostice. Významné odlišnosti existují na Litovelsku, jehož obvod se o desítku obcí ve prospěch Olomouce snižuje, na Mohelnicku, kde vliv Mohelnice přesahuje správní hranici a v severozápadní části Prostějovska na úkor Konicka. V ostatních oblastech kraje víceméně panuje shoda regionů vymezených na základě praktických, tedy denních dojížděkových vazeb se správním členěním kraje, nejvíce na Uničovsku – nod se tu naprosto shoduje s obvodem POÚ.

⁵⁵ *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Dřevohostice* [online]. © 2009 [citováno 28. 2. 2010]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dřevohostice>>

Obr. č. 10: Nodální regiony a správní obvody pověřených obecních úřadů v Olomouckém kraji⁵⁶

⁵⁶ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

8. REGIONALIZACE OLOMOUCKÉHO KRAJE NA ZÁKLADĚ MODELOVÝCH INTERAKČNÍCH VAZEB

Na základě výše popsané metodiky byla aplikací Reillyho modelu individuálně posuzována každá obec Olomouckého kraje, a to hned několikrát. V tzv. topografické verzi modelu byl totiž zkušebně měněn koeficient odmocniny. Pracováno bylo s koeficientem 2, 3, 5 a 7 a reálnými silničními vzdálenostmi sídel. Za potenciální centra modelových regionů pak byly považovány sídla pověřených obecních úřadů v Olomouckém kraji. Bylo počítáno s počty obyvatel středisek s pověřeným obecním úřadem.⁵⁷ Jako nejoptimálnější se pro zkoumané území jeví odmocnina pátá.

Konkrétní případ vymezení působnosti center vypadá takto. Příkladem posuzované obce mohou být Věrovany, ležící na jihu okresu Olomouc. Jako potenciální střediska, ke kterým by obec mohla spádovat, přichází do úvahy Kojetín, Prostějov, Přerov a Olomouc. Aplikací výše uvedeného vzorce pro výpočet a systémem „play off“ se postupně vyřazují jednotlivá střediska, až zůstane pouze jedno vítězné, které se však může lišit v závislosti na použitém koeficientu odmocniny.

První dvojicí je např. Kojetín a Přerov. Kojetín má počet obyvatel 6 421, Přerov 46 503. Silniční vzdálenost Věrovany – Kojetín je 16,4 km, Věrovany – Přerov pak 14,6 km. Výpočtem bylo zjištěno, že maximální dosah působnosti Kojetína jakožto střediska je 8,4 km pro koeficient odmocniny 2, resp. 13,3 km pro koeficient odmocniny 7. To je méně než skutečná vzdálenost 16,4 km. Kojetín tedy z procesu posuzování vypadává a dále se posuzuje Přerov s dalším potenciálním konkurentem, Prostějovem. Obdobným postupem vypadává pro všechny koeficienty odmocnin i Prostějov a zbývá poslední možný konkurent Přerova, Olomouc, s počtem obyvatel 100 373. Silniční vzdálenost Věrovany – Přerov činí už zmíněných 14,6 km, Věrovany – Olomouc pak 17,5 km. Výpočtem je zjištěno, že dosah působnosti Přerova činí v případě koeficientu odmocniny 2 rovných 13 km, resp. 14 km v případě koeficientu odmocniny 3. Tím pádem lze Věrovany jednoznačně přiřadit do teoretické působnosti Olomouce (pro koeficient odmocniny 2 a 3). Pro koeficienty 5 a 7 se ovšem situace mění. Zde už působnost Přerova roste na 14,8 km, resp. 15,2 km, což při reálné

⁵⁷ Pozn.: Silniční vzdálenosti sídel byly zjišťovány z veřejně dostupné databáze <http://www.mapy.cz/> s použitím aplikace Plánovač trasy s upřesněním „Nejrychlejší cesta“. Vzdálenosti pak byly zjišťovány, pokud možno mezi geografickými středy příslušných sídel. Konkrétní vzdálenosti pak pochází z databáze dostupné na serveru v září 2009.

Počty obyvatel jednotlivých středisek byly zjišťovány k 31. 12. 2008 z databáze Českého statistického úřadu MOS – Městská a obecní statistika.

vzdálenosti Věrovany – Přerov 14,6 km stačí na jednoznačné přiřazení Věrovan do působnosti Přerova pro koeficient odmocniny 5 a 7.

Tímto způsobem bylo rozhodnuto o každé obci kraje (vždy s příslušnou sadou potenciálně si konkurujících středisek a pro všechny koeficienty odmocnin). Za potenciálně si konkurující střediska byla uvažována i centra pověřených obecních úřadů z okolních krajů, včetně např. Brna a Ostravy (vzhledem k jejich značné velikosti). Zkušebně pak byly prověřeny i vybrané obce z jiných krajů, zejména ty s krajem Olomouckým sousedící. (Takto byla zjišťována modelová spádovost mimokrajských sídel na jeho území).

8.1 Reillyho model s koeficientem odmocniny 2

Jak už bylo řečeno, středisky modelových regionů jsou sídla pověřených obecních úřadů, počet vzniklých regionů se tedy shoduje s počtem pověřených obecních úřadů, který je 20 + Vojenský újezd Město Libavá. Při aplikaci Reillyho modelu s druhou odmocninou na území Olomouckého kraje nastává několik problémů. Je zřejmé, že je potlačena role středisek nižšího řádu.

8.1.1 Modelová regionalizace a administrativní členění kraje

Komparace s rozsahem správních obvodů pověřených obecních úřadů vypadá následovně. Modelový region Jeseníku je výrazně větší, než SO POÚ Jeseník, a to na úkor modelového regionu Zlatých Hor, zejména však Javorníku. Problematická je v tomto vymezení role Hanušovic, ke kterým spáduje pouze jedna obec, navíc tato rozdělí region Šumperka na dvě části. Region Šumperka je pak výrazně větší, než jeho ekvivalent SO POÚ Šumperk, a to na úkor již zmíněných Hanušovic, dále pak Zábřehu. Modelový region Mohelnice je pak oproti administrativnímu uspořádání zvětšen zejména v jižní části, na úkor území náležející k SO POÚ Litovel. Modelový region Uničova je totožný s rozsahem SO POÚ Uničov. Region Šternberku je pak zmenšen v severní i jižní části, na úkor Olomouce. Moravský Beroun si v modelové regionalizaci zachovává, podobně jako Uničov, stejný rozsah jako SO POÚ. Podobně Hlubočky, které v administrativním členění uplatňují rozšířenou působnost pouze na území sebe sama, nezahrnují ani v modelové regionalizaci žádnou další obec.

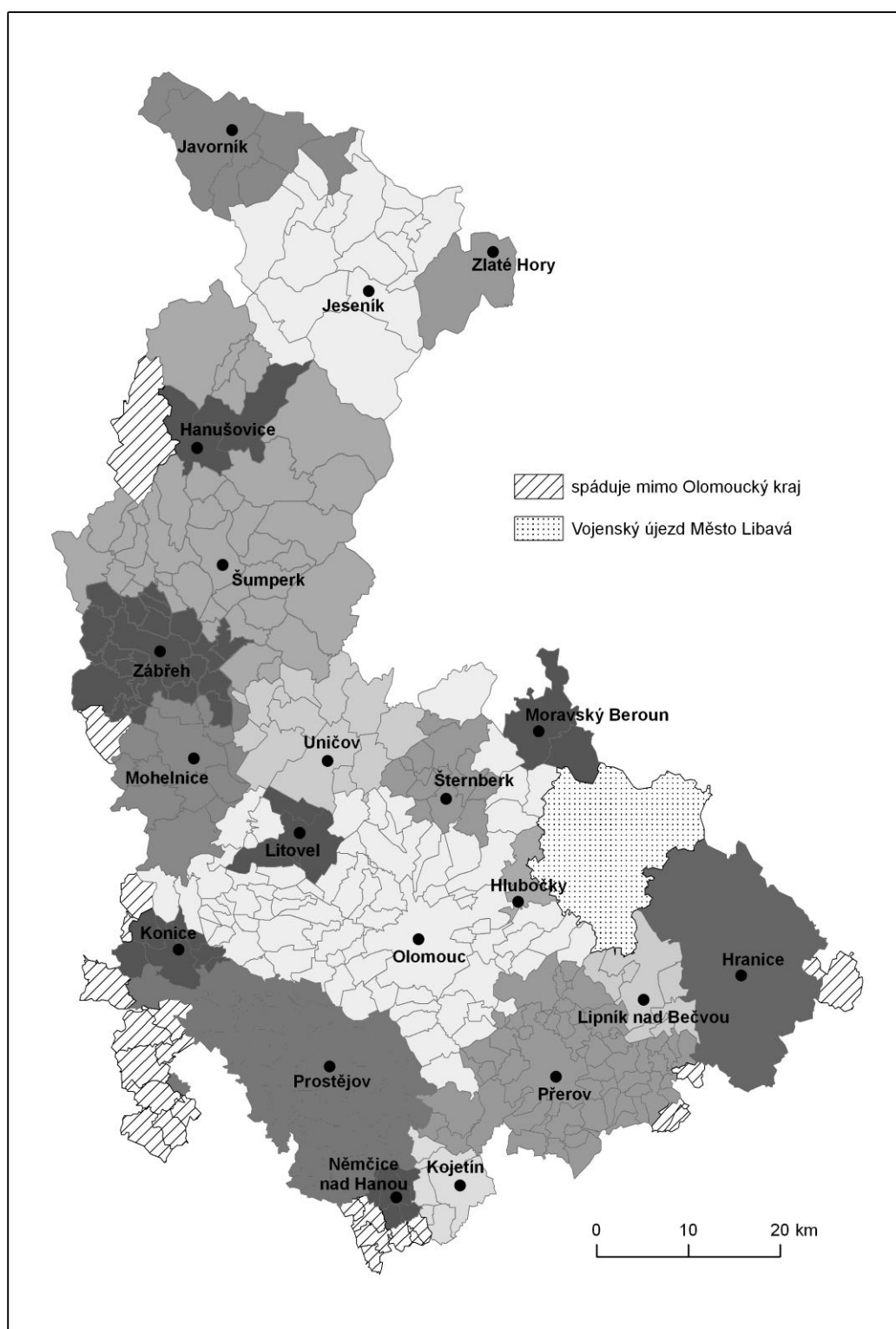
Výrazných změn ve srovnání s administrativním stavem si nelze nevšimnout v případě Olomouce. Jak už bylo zmíněno, koeficient odmocniny 2 posiluje roli velkých měst, a proto je modelový region Olomouce při aplikaci druhé odmocniny výrazně větší, než obvod pověřeného obecního úřadu Olomouc. Vzniklý modelový region Olomoucka se pak spíše

podobá okresu Olomouc, než správnímu obvodu POÚ. Z hlediska územního rozsahu je modelový region zvětšen zejména v oblasti působnosti SO POÚ Šternberk, Litovel, Konice a Prostějov, tedy v S, Z a JZ části. Modelový region Litovelska v tomto případě zahrnuje pouze dvě obce, přičemž region Konicka není o mnoho větší. Na modelovém regionu Prostějova se projevuje vliv Olomouce (ve východní části). Prostějov uplatňuje svůj vliv na území SO POÚ Konice. Modelový region Němčic nad Hanou i Kojetína je výrazně menší, než jejich správní obvody POÚ, v prvním případě zejména na úkor Prostějova, v druhém pak Přerova (v S části). Region Přerova je naopak větší, než jeho administrativní ekvivalent, a to právě na úkor Kojetína, ale i Lipníku nad Bečvou. Zajímavé je, že průběh hranice modelových regionů Olomouce a Přerova je téměř totožný s průběhem hranic SO POÚ Olomouc a Přerov, což nelze říci o hranicích SO POÚ Olomouc a Prostějov. Modelový region Lipníku nad Bečvou je oproti administrativnímu stavu kromě působnosti Přerova v jižní části zmenšen i na úkor Hranic, jejichž územní působnost je v modelovém případě téměř totožná s působností SO POÚ Hranice.

Při tvorbě modelových regionů aplikací Reillyho modelu s koeficientem odmocniny 2 se jako marginální projeví regiony Zlaté Hory, Hanušovice, Litovel, Němčice nad Hanou, Hlubočky. Naopak výrazně posíleny vyšly modelové regiony velkých měst, zejména Olomouce, Přerova a Šumperku.

8.1.2 Modelová spádovost mimo kraj

Významným fenoménem, který se při zpracování modelových interakčních vazeb ukázal, je teoretická spádovost některých pohraničních oblastí kraje mimo kraj. Těchto oblastí je několik. Nejseverněji je to obec Malá Morava, která teoreticky tenduje ke Králíkům z Pardubického kraje. Dále se jedná o obec Maletín, která teoreticky náleží do působnosti Moravské Třebové. Na Konicku a Prostějovsku se pak v pohraničních oblastech silně projevuje vliv Jihomoravského kraje, konkrétně Brna, ke kterému teoreticky tenduje celý západní cíp okresu Prostějov i některé obce Konicka. Vliv Brna se silně projevuje také v nejj jižnějších partiích kraje, v oblasti Němčicka. Zde jistě sehrává svou roli dobré silniční propojení (dálnice), které teoreticky umožňuje přiřčenit danou oblast do sféry vlivu Brna. Na jihovýchodě kraje se projevuje (nevýrazný) vliv Bystřice pod Hostýnem (Zlínský kraj), ke které teoreticky tendují tři obce. Na východě kraje pak Hustopeče nad Bečvou teoreticky náleží do působnosti Valašského Meziříčí.

Obr. č. 11: Regiony Olomouckého kraje vymezené na základě aplikace Reillyho modelu s použitím koeficientu druhé odmocniny⁵⁸

⁵⁸ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

8.1.3 Modelová regionalizace a nodální regiony kraje

Při komparaci teoreticky vymezených modelových regionů s nodálními regiony, vymezenými na základě celkové dojížděky (do škol a za práci dohromady) lze vyslovit následující závěry. Oblast nodu Javorníku se téměř shoduje s modelovým regionem Javorníku. Naproti tomu Zlaté Hory jako centrum dojížděky vůbec neexistují, při teoretické modelaci však svůj region mají (i když pouze pro sebe sama), vzhledem k tomu, že jsou centrem SO POÚ. Modelový region Hanušovic neodpovídá jejich vymezení jakožto nodálního regionu. Nod je daleko větší, než modelový region a zahrnuje i katastr Malé Moravy, která modelově spadá mimo kraj. Protože Štíty ani Olšany nemají pověřený obecní úřad, při modelování se s nimi nepočítá, a proto se region Olšany – Štíty v modelové regionalizaci vůbec neprojeví. Celé jeho území je zahrnuto v rámci modelového regionu Šumperku. Nodální i modelové regiony Zábřehu, Mohelnice i Uničova jsou velmi podobné, přičemž dle dojížděky žádná obec z oblasti Mohelnicka nespadá mimo kraj, na rozdíl od modelového vymezení. Nodální region Moravského Berouna zahrnuje tři obce, přičemž modelový region zahrnuje obce dvě. Dojížděkový region Litovle je větší než modelový, i když ani dojížděkový region nedosahuje velikosti SO POÚ. Modelový region Konice je výrazně menší, nežli nodální (zejména severní oblast nodu, která modelově tenduje k Olomouci). Ani v případě Konicka nekoreluje teoretická spádovost mimo kraj s dojížděkou. Region Prostějova je obdobně vymezen modelově i na základě nodality, s tím rozdílem, že na jihu kraje se z hlediska nodality neprojevuje spádovost mimo kraj, na rozdíl od modelového vymezení (vliv Brna).

Západní oblast kraje (Protivanovsko) pak ovšem teoreticky i prakticky spadá mimo kraj. Rozdíl je ovšem v tom, že reálné dojížděkové toky směřují především do Blanska a Boskovic, zatímco modelová regionalizace zde počítá s vlivem Brna (jeho velikost nedovolí Blansku ani Boskovicím při použití druhé odmocniny prosadit se). Němčice nad Hanou i Kojetín mají obdobnou velikost svých regionů při modelové i dojížděkové regionalizaci, podobně i Přerov. V případě modelové regionalizace se na rozdíl od nodality neuplatňuje role Dřevohostic (nemají pověřený obecní úřad). I regiony Lipníka nad Bečvou a Hranic jsou téměř totožné v obou případech regionalizací. V této oblasti kraje funguje praktická i teoretická spádovost okrajových obcí mimo kraj, k Bystřici pod Hostýnem. Stejně tak je v obou případech zachována spádovost Hustopečí nad Bečvou mimo kraj, do Valašského Meziříčí. Modelový region Hluboček zahrnuje pouze jednu obec (sebe sama), stejně jako správní obvod POÚ Hlubočky. Z hlediska dojížděky se pak Hlubočky vůbec jako region

neprosadí (tendují k Olomouci). Role Hluboček jako střediska s pověřeným obecním úřadem je tedy poměrně diskutabilní.

Významný rozdíl modelové a dojíždčkové regionalizace je patrný na příkladu Olomouce. Nodální region Olomoucko je výrazně menší, než modelově vymezený. Největší rozdíly jsou patrné zejména v západní oblasti, kde modelový region Olomouce dosahuje až k hranicím kraje, zatímco v případě dojíždčkového regionu jsou na úkor Olomouce rozsáhlejší regiony Konicka a Litovelska, i když i nodální region Olomouce je výrazně větší, než administrativně vymezený správní obvod pověřeného obecního úřadu Olomouc (zejména na úkor Litovle).

8.2 Reillyho model s koeficientem odmocniny 3 a 7

Modelová regionalizace pomocí aplikace Reillyho modelu na území Olomouckého kraje, s použitím koeficientu odmocniny 2, se nejeví jako příliš vhodná. Je zde totiž velmi nadhodnocena role velkých středisek a naopak nepřiměřeně potlačena role středisek menších. To ale pramení z podstaty modelu, který byl ve většině případů aplikován na mnohem větší území, než je Olomoucký kraj, např. na území velikosti Slovenska.⁵⁹ Model je ovšem ve své klasické podobě takto koncipován, a jakékoliv pokusy se změnou koeficientu odmocniny mohou být napadnutelné, jakožto neopodstatněné nebo nerespektující pravou podstatu modelu. Přesto je dle mého názoru vhodné k takovým pokusům přistoupit a pokusit se tak o nalezení takové podoby modelu, která se sice vzdaluje původní verzi, ve které byl model publikován, i účelu pro který byl primárně vytvořen, ale může vhodně posloužit pro modelovou regionalizaci menšího území, typu kraje.

Právě z těchto důvodů bylo zkušebně přistoupeno k použití koeficientu odmocniny 3 a 7. Koeficienty 3 a 7 se však pro území velikosti Olomouckého kraje nejeví jako příliš vhodné. Při použití koeficientu odmocniny 3 byly rozdíly oproti stavu při použití koeficientu 2 téměř zanedbatelné (stále byla výrazně nadhodnocena role velkých středisek), zatímco při použití koeficientu odmocniny 7 se projevil efekt opačný, tedy přílišné posílení role středisek malých a nepřirozené oslabení velikosti modelových regionů velkých sídel. Z těchto důvodů nebyly výsledky modelových regionalizací aplikací Reillyho modelu s použitím koeficientů odmocniny 3 a 7 kartograficky zpracovány a tyto koeficienty byly zavrženy jako nevyhovující.

⁵⁹ Např.: ŘEHÁK, S., HALÁS, M., KLAPKA, P.: Několik poznámek k možnostem aplikace Reillyho modelu. *Geographia Moravica* 1, s. 47-58.

8.3 Reillyho model s koeficientem odmocniny 5

Díky několikeré modifikaci koeficientu odmocniny Reillyho modelu, a porovnáváním takto vymezených modelových regionů, je zřejmé, že pro území velikosti Olomouckého kraje je nejoptimálnější variantou Reillyho model s koeficientem odmocniny 5. Takto vzniklé regiony nejvíce korespondují s obvody pověřených obecních úřadů. Koeficient odmocniny 5 je tedy možné považovat za jakési optimum pro zkoumané území.

8.3.1 Modelová regionalizace a administrativní členění kraje

V obecných rysech je regionalizace kraje provedená aplikací Reillyho modelu s koeficientem odmocniny 5 velmi podobná administrativnímu uspořádání (modelové regiony víceméně odpovídají správním obvodům pověřených obecních úřadů). I když samozřejmě i zde jsou patrné určité odlišnosti. Podobně jako při aplikaci druhé odmocniny se i v případě odmocniny páté projevuje na mnoha místech teoretická spádovost mimo kraj.

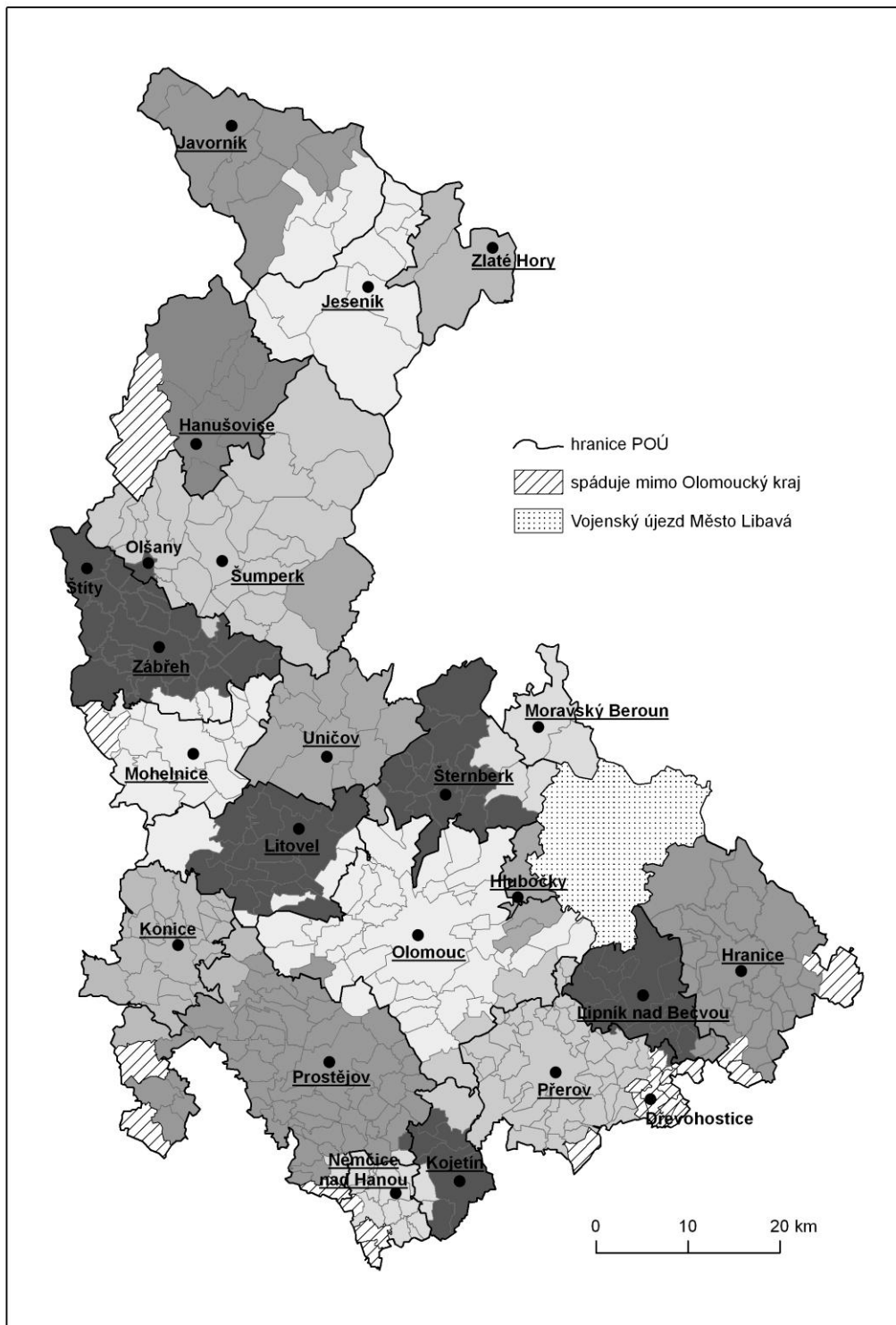
Modelový region Javorníku je vzhledem k SO POÚ Javorník menší o katastrální území čtyř obcí. Svůj vliv zde uplatňuje Jeseník, jehož modelový region je vzhledem k SO POÚ Jeseník zvětšen právě na úkor Javorníku. Zlaté Hory si ponechávají modelově stejný územní rozsah jako jejich SO POÚ, tedy celkem dvě obce. Modelový region Hanušovic se také téměř shoduje s jeho SO POÚ, až na území obce Malá Morava, které podobně jako při použití modelu s druhou odmocninou, tenduje mimo kraj. I území modelového regionu Šumperku je téměř totožné s jeho SO POÚ. Jsou zde pouze drobné rozdíly, např. katastr obce Oskava modelově náleží k regionu Uničova, zatímco administrativně patří k SO POÚ Šumperk. Modelový region Zábřehu je vzhledem k jeho SO POÚ menší o území katastrů tří obcí (na jižní hranici), na úkor modelového regionu Mohelnice, který je oproti SO POÚ Mohelnice kromě těchto tří obcí zvětšen ještě o území obce Bouzov. Obec Maletín ze SO POÚ Mohelnice i při použití koeficientu 5 modelově spadáje k Moravské Třebové, mimo kraj. Modelový region Uničova je vzhledem k administrativním hranicím SO jeho POÚ větší kromě už zmíněného území Oskavy na severu ještě o část území na jihu, které administrativně náleží k SO POÚ Šternberk. Modelový region Šternberka pak dále ztrácí oproti administrativnímu uspořádání i část území na východě, na úkor modelového regionu Moravského Berouna, který v tomto vymezení zahrnuje pět katastrů obcí.

Modelový region Litovle je, jak už bylo řečeno, oproti administrativnímu stavu zmenšen jednak o území Mohelnice, ale i o několik katastrálních území na jihu, na úkor Olomouce. Poměrně zajímavá situace nastává na Konicku. Zde totiž teoretický region Konice zasahuje na území SO POÚ Prostějov a modelově vymezené Konicko je tak větším regionem,

než SO POÚ Konice. Na Prostějovsku nedochází k zásadním změnám, pouze na jihu je část území v modelovém vlivu Němčic nad Hanou a i při použití páté odmocniny v modelu zůstává zachována teoretická spádovost k Brnu, zejména v západním cípu území a na jihu.

Přece jen ale počet obcí teoreticky tendujících k Brnu, oproti stavu při použití druhé odmocniny, poklesl. Regiony Němčic nad Hanou a Kojetína víceméně korespondují s jejich správními obvody, i když na území SO POÚ Kojetín zasahuje vliv Přerova. Přerovsko jakožto modelový region uplatňuje svůj vliv i za hranicemi jeho správního obvodu směrem k Olomouci, jedná se o čtyři obce ze SO POÚ Olomouc, které má Přerov v modelovém dosahu. Na území Přerovska se ale výrazně projevuje modelová spádovost ke Zlínskému kraji, konkrétně k Bystřici pod Hostýnem. Teoreticky k ní tenduje celá oblast Dřevohosticka. Regiony Lipníku nad Bečvou i Hranic téměř korespondují s jejich správními obvody. I zde se projevuje v okrajových částech modelová příslušnost mimo kraj (např. opět Hustopeče nad Bečvou k Valašskému Meziříčí). Při aplikaci páté odmocniny si modelový region Hluboček váže území dvou katastrů obcí na úkor Olomouce a v tomto vymezení tedy zahrnuje celkem tři obce.

Modelový region Olomoucko je téměř ve stejném územním rozsahu jako jeho správní obvod, ovšem jejich hranice se liší. Již bylo zmíněno, že modelový region Olomouce zasahuje na území SO POÚ Litovel, zde tedy zvětšuje své pole působnosti. To je ale kompenzováno také již zmíněným vlivem Přerova v jižní části a Hluboček. Hranice s ostatními modelovými regiony (Šternberk, Prostějov) pak téměř odpovídá průběhu hranic jejich správních obvodů POÚ.

Obr. č. 12: Regiony Olomouckého kraje vymezené na základě aplikace Reillyho modelu s použitím koeficientu páté odmocniny a administrativní členění kraje⁶⁰

⁶⁰ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

8.3.2 Modelová regionalizace a nodální regiony kraje

Počet modelově vzniklých regionů (dle Reillyho modelu) se liší od počtu nodálních regionů kraje. Počet nodů je 19, modelových regionů je potom 20 (v obou případech navíc ještě Vojenský újezd Město Libavá). Rozsah a tvar jednotlivých regionů se přitom na mnoha místech liší.

Rozdílnosti jsou patrné např. na Jesenicku. Zde se totiž nachází tři modelové regiony (region Javorníku, Jeseníku a Zlatých Hor). Reálné dojížděkové vazby na Jesenicku však mají koncentrovanější charakter, neboť zde působí pouze dva nodální regiony, a to Javornicko a Jesenicko. Modelový region Javorníku je vzhledem k nodu rozsáhlejší o území čtyř obcí. Zbytek okresu Jeseník pak vyplňuje nod Jeseníku. Zlaté Hory si tedy při použití páté odmocniny vážou jednu obec (modelový region potom obsahuje celkem dvě obce), ale dojížděkové vazby k vytvoření regionu nestačí.

Modelový region Hanušovic je téměř totožný s nodem Hanušovice (opět s teoretickou spádovostí Malé Moravy mimo kraj). I modelový region Šumperka je velmi podobný jeho nodálnímu ekvivalentu. Neexistuje tu ovšem, vzhledem k metodice vymezení modelových regionů, region Olšany – Štítý na západě a katastr Oskavy na východě modelově tenduje k Uničovu, na rozdíl od dojížděkových vazeb (kdy náleží Šumperku). Modelový region Zábřehu je téměř totožný jako jeho nodální region (opět s rozdílem neexistence regionu Olšany – Štítý na severu). Zajímavé je, že v případě modelového vymezení Zábřežska i v případě nodu je jejich jižní hranice posunuta vzhledem k hranicím SO POÚ na sever (na úkor Mohelnice). To vypovídá o významnějším vlivu Mohelnice v oblasti.

Modelový region Uničova i jeho nod se kromě zmíněné Oskavy, která modelově náleží k Uničovu, téměř neliší. Mohelnicko se v obou vymezeních shoduje (zahrnuje oblast Bouzova), pouze v případě modelového vymezení obec Maletín spáduje mimo kraj k Moravské Třebové. Nodální region Litovle je o území několika katastrů rozsáhlejší, vzhledem k modelovému regionu (ten zasahuje více na jih, směrem k Olomouci). Nod Šternberku je vzhledem k modelovému regionu menší zejména na východě, na úkor Olomouce. Moravský Beroun se jako centrum dojížděky neprosazuje. Modelově mu však náleží čtyři obce.

Modelový region Konice na západě kraje je výrazně větší, než nodální region. Rozdíly jsou patrné zejména v jižních a východních partiích. Zde region modelově výrazně zasahuje do pole působnosti SO POÚ Prostějov, zatímco v případě nodálního regionu je naopak region Prostějova významně rozšířen na území SO POÚ Konice. Nodální region Prostějova je vzhledem k modelovému regionu tedy větší jednak v severozápadní části (na úkor Konice) a

v části jižní (na úkor Němčic nad Hanou, zde zabírá polovinu rozlohy správního obvodu POÚ Němčice). V případě modelového vymezení si Němčice zachovávají větší vliv, i když na druhou stranu se zde zase prosazuje teoretická spádovost obcí mimo kraj, k Brnu. Ta se ostatně prosazuje v případech obou vymezení i v západním cípu okresu Prostějov, v oblasti Protivanovska. Modelově spáduje v rámci kraje (k Prostějovu či Konici) více obcí, než podle dojížděkových vazeb. Téměř celá tato oblast tak nodálně náleží k Boskovicím a především Blansku, modelově však díky velkému počtu obyvatel k Brnu.

Nod Kojetína je velmi obdobný jako jeho modelový region, v obou případech nevyplňují regiony beze zbytku hranice SO POÚ Kojetín (uplatňuje si zde svůj vliv Přerov). Jeho nodální region respektuje hranice se SO POÚ Olomouc, ovšem modelový region je překračuje a přisuzuje Přerovsku větší rozsah na úkor krajské Olomouce. Modelový region Dřevohostice vzhledem k absenci pověřeného obecního úřadu v Dřevohosticích, neexistuje. Celá tato oblast tedy teoreticky spáduje ke Zlínskému kraji (do Bystřice pod Hostýnem), zatímco v případě dojížděky setrvává v rámci kraje s centrem právě v Dřevohosticích. Modelový region Lipníku nad Bečvou téměř odpovídá administrativním hranicím SO POÚ Lipník nad Bečvou, avšak nodální region Lipníku je výrazně menší a to opět na úkor Přerova, který zde po celé délce společné hranice, tuto překračuje. Teoretické i nodální regiony Hranic jsou pak téměř totožné. V obou případech obce na jihu a východě regionu tendují mimo kraj.

Nodální region Olomouce dosahuje větších rozměrů, než region modelově vymezený. Zásadní rozdíly spočívají v tom, že Hlubočky ani Moravský Beroun si na základě dojížděky nevytváří žádné regiony (a patří tak do sféry vlivu Olomouce) zatímco modelově ano. Moravský Beroun váže čtyři obce, Hlubočky pak dvě. Další rozdíly jsou patrné na hranicích s regiony Litovle a Přerova. Oba tyto regiony (zejména však Přerov) mají svou modelovou působnost posunutou blíže k městu Olomouc, než jak je tomu v případě nodálních vazeb.

9. REGIONY S PŘESAHEM ZA HRANICE KRAJE

V rámci skutečně komplexního posouzení nodálních i modelových vazeb zkoumaného území vyvstala v průběhu tvorby práce otázka, zda vymezené regiony, ať už funkční nebo teoretické, nepřesahují svou působností hranice kraje. Jinak řečeno, zda některé obce ze sousedních krajů nemají jako hlavní cíl dojížděky do škol, za prací i dojížděky celkové, některé centrum v Olomouckém kraji a obdobně jestli regiony vymezené aplikací Reillyho modelu nezahrnují některé obce za hranicemi kraje.

K jednoznačné odpovědi na tuto otázku bylo nutné prověřit dojížděkové toky v celkem devíti okresech sousedících s Olomouckým krajem. Jedná se o okresy Ústí nad Orlicí a Svitavy (Pardubický kraj), Blansko, Vyškov (Jihomoravský kraj), Kroměříž, Vsetín (Zlínský kraj), Nový Jičín, Opava, Bruntál (Moravskoslezský kraj). Primárně byla zjišťována spádovost do středisek v Olomouckém kraji, společně s počty dojíždějících. Teoretické vymezení příslušnosti k regionům bylo opět provedeno aplikací Reillyho modelu pro různé koeficienty odmocnin. Přitom byly jako potenciálně si konkurující střediska brány opět obce s pověřeným obecním úřadem a to jak v rámci kraje, tak i mimo něj. Prověřeny byly všechny obce, jejichž katastrální území přímo sousedí s krajskou hranicí. V případě, kdy byla zjištěna modelová příslušnost konkrétní obce k regionu z Olomouckého kraje, byly pak v této oblasti prověřeny i obce další, ležící hlouběji ve „vnitrozemí“ sousedního kraje.

Tímto způsobem tedy byly podchyceny všechny dojížděkové toky a zároveň dotažena do finální podoby modelová regionalizace kraje aplikací Reillyho modelu.

9.1 Nodální regiony s přesahem mimo kraj

V konkrétních oblastech (výše zmíněných) se projevila spádovost mimo kraj v rámci dojížděky. Teoretickým předpokladem byla existence podobných oblastí za krajskou hranicí, které naopak budou nodálně náležet ke kraji Olomouckému. Toto se však nepotvrdilo. Dojížděkové toky směřující na území Olomouckého kraje závisí na mnoha faktorech. Významnou roli hrají fyzicko-geografické bariéry, patrně rozhodující roli potom možnosti zaměstnání či studia. Vždy je také potřeba brát v úvahu faktor vzdálenosti, který společně s časovou dostupností sehrává klíčovou úlohu. Dojížděka do sousedního kraje se tak jeví jako jakési náhradní řešení, a je vesměs záležitostí příhraničních obcí. Dojížděkové toky jsou vysledovatelné v mnoha oblastech. Významnější vazby existují zejména v oblasti Mohelnicka (zde spádovost z okresu Svitavy), dále pak oblast Přerovska (spádovost z okresu Kroměříž), oblast Moravského Berouna a Zlatých Hor (spádovost z okresu Bruntál).

Při zachování totožné metodiky přiřazování obcí k centru, tedy na základě dojížděky z konkrétní obce na prvním místě, lze však k nodálním regionům Olomouckého kraje přiřadit pouze tři obce. Pokud by došlo ke zmírnění kritérií (dojížděka v druhém a dalším pořadí), pak by bylo možné hovořit přibližně o desítky obcí. Počty dojíždějících z okolních krajů na území Olomouckého kraje jsou ale většinou marginální ve srovnání s prvními směry dojížděky (v rámci sousedních krajů). Proto lze v případě této „desítky“ obcí tedy hovořit o jistém druhu vazeb na území kraje, ale rozhodně ne o vazbách nodálního, funkčního typu. To vypovídá o poměrně vhodném vymezení kraje jako celku. Opodstatněná se z tohoto pohledu jeví úprava

hranic kraje z 1. 1. 2005, kdy došlo k územnímu rozšíření Olomouckého kraje o tři obce z kraje Moravskoslezského, neboť všechny tři patří na základě dojížděky ke kraji. Bylo by možné uvažovat ještě o dalším rozšíření v této oblasti.

Tab. č. 4: Obce sousedních krajů Olomouckého kraje s centrem dojížděky na jeho území

okres (kraj)	obec	dojížděka do zaměstnání	počet osob na 1. místě	do škol	počet osob na 1. místě	úhrnem	počet osob na 1. místě
Svitavy (Pardub.)	Vranová Lhota	Mohelnice	21	Loštice	21	Loštice	33
Bruntál (Mor.-slezský)	Děřichov nad Bystřicí	Moravský Beroun	22	Bruntál	8	Moravský Beroun	25
	Dvorce	Moravský Beroun	45	Bruntál	19	Moravský Beroun	45

Pramen: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okresy: Bruntál, Svitavy. Vlastní zpracování.

Z tabulky č. 4 vyplývá, že při nerespektování krajských hranic lze při použití totožné metodiky rozšířit dva nodální regiony, a to Mohelnice a Moravský Beroun. Obec Vranová Lhota leží těsně při krajských hranicích a z hlediska dostupnosti je neoptimálnější variantou právě Mohelnice (v rámci okresu Svitavy by pak přicházela v úvahu centra Městečko Trnávka a Moravská Třebová, která je obcí s pověřeným obecním úřadem). Mohelnice je tedy pro Vranovou Lhotu centrem dojížděky do zaměstnání, ovšem pro dojížděku do škol i celkovou dojížděku jsou centrem Loštice (také z Olomouckého kraje). V oblasti Moravského Berouna se pak jedná o dvě obce (Děřichov nad Bystřicí a Dvorce). Administrativně náleží k Bruntálu, jakožto obci s pověřeným obecním úřadem. K Bruntálu také obě obce spádují na základě dojížděky do škol, ovšem na základě dojížděky do zaměstnání i dojížděky celkové náleží k Moravskému Berounu, který je pro obě obce bližším centrem dojížděky. Nod Moravského Berouna by přiřazením těchto obcí významně rozšířil svou rozlohu. V ostatních částech kraje už vazby nejsou tak silné, zodpovědně lze tedy prohlásit, že tyto tři obce „patří“ na základě dojížděky do Olomouckého kraje.

9.2 Modelové regiony s přesahem mimo kraj

Výsledky modelové regionalizace uplatněné na obce sousedící s krajem se poněkud liší od výsledků získaných regionalizací na základě nodálních vazeb. Základním rozdílem je to, že modelově přísluší k regionům z Olomouckého kraje třikrát více obcí z okolních krajů, než jak je tomu v případě regionalizace na základě nodálních vazeb. Přesto ale regiony, ve kterých byly patrné výraznější dojížděkové vazby směřující na území kraje, korespondují

s regiony modelově ke kraji náležejícími. Je ovšem potřeba zmínit, že modelová příslušnost konkrétních obcí se mění s použitím různého koeficientu odmocniny. Při použití patrně neoptimálnější varianty Reillyho modelu s koeficientem odmocniny 5, modelově k Olomouckému kraji (k regionům vymezeným na jeho území) náleží devět obcí, přičemž obce Vranová Lhota, Dětřichov nad Bystřicí a Dvorce, náležející ke kraji na základě dojížděky, ke kraji náleží i na základě Reillyho modelu s koeficientem odmocniny 5.

Tab. č. 5: Modelová příslušnost mimokrajských obcí k centrům v Olomouckém kraji na základě aplikace Reillyho modelu⁶¹

obce s modelovou spádovostí k Olomouckému kraji	koef. odmocniny 2	koef. odmocniny 3	koef. odmocniny 5	koef. odmocniny 7	dojížděková vazba v Olom. kraji
Okres Svitavy					
Vranová Lhota	Brno	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
Okres Vyškov					
Podivice	Prostějov	Vyškov	Vyškov	Vyškov	nezjištěno
Okres Kroměříž					
Bezměrov	Kroměříž	Kroměříž	Kroměříž	Kojetín	nezjištěno
Dřínov	Kroměříž	Kroměříž	Morkovice-Slížany	Němčice nad Hanou	nezjištěno
Kostelec u Holešova	Přerov	Holešov	Holešov	Holešov	Přerov
Kyselovice	Přerov	Chropyně	Chropyně	Chropyně	Přerov
Němčice	Přerov	Holešov	Holešov	Holešov	Přerov
Žalkovice	Přerov	Přerov	Chropyně	Chropyně	Přerov
Okres Vsetín					
Kelč	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
Okres Bruntál					
Dětřichov nad Bystřicí	Olomouc	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun
Dvorce	Ostrava	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun
Heřmanovice	Zlaté Hory	Zlaté Hory	Zlaté Hory	Zlaté Hory	Zlaté Hory
Janov	Zlaté Hory	Zlaté Hory	Zlaté Hory	Zlaté Hory	nezjištěno
Jiříkov	Olomouc	Rýmařov	Rýmařov	Rýmařov	nezjištěno
Křišťanovice	Ostrava	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Dvorce
Lomnice	Bruntál	Bruntál	Moravský Beroun	Moravský Beroun	nezjištěno
Petrovice	Zlaté Hory	Zlaté Hory	Zlaté Hory	Zlaté Hory	nezjištěno

Pramen: vlastní návrh a zpracování

V rámci okresu Svitavy spádově i dojížděkou k Olomouckému kraji obec Vranová Lhota. Její modelová spádovost se projevuje při použití koeficientů odmocnin 3, 5 a 7, a to konkrétně k Mohelnici.

⁶¹ Pozn.: Žlutě jsou označena střediska s pověřeným obecním úřadem na území Olomouckého kraje, ke kterým modelově konkrétní obec spádově při použití příslušné odmocniny v Reillyho modelu.

Z okresu Vyškov při použití koeficientu druhé odmocniny modelově spáduje k Prostějovu obec Podivice. Nachází se ve vojenském výcvikovém prostoru Dědice na západ od Brodku u Prostějova. Její modelová vazba na Prostějov ale není příliš silná, vzhledem k tomu že při použití vyšších koeficientů odmocnin už tenduje k Vyškovu.

Pro koeficient odmocniny 7 (silně nadhodnocuje roli menších center) modelově náleží obec Bezměrov ke Kojetínu a obec Dřínov k Němčicím nad Hanou (obě z okresu Kroměříž, na krajských hranicích). Obce Kostelec u Holešova, Kyselovice a Němčice (okres Kroměříž, jižně od Přerova, opět na krajské hranici) pak při použití koeficientu druhé odmocniny modelově spádují k Přerovu. U obce Žalkovice se modelová spádovost k Přerovu projevuje u koeficientu 2 i 3. U těchto obcí je možné vysledovat i dojížděkové vazby na město Přerov, i když se nejedná o největší toky (ty jsou zachovány v rámci okresu Kroměříž). Jistá vazba zde ale existuje.

Z okresu Vsetín modelově pro všechny koeficienty odmocnin spáduje k Hranicím obec Kelč (při krajských hranicích na jihovýchodě kraje).

Pravděpodobně nejvýraznější modelové vazby na území Olomouckého kraje jsou patrné v rámci okresu Bruntál. Obce Dětrichov nad Bystřicí a Dvorce dojížděkově spádují k Moravskému Berounu. Jejich vazba na Moravský Beroun je patrná i při modelovém vymezení. Pro všechny koeficienty odmocnin (s výjimkou druhé odmocniny) obě obce modelově spádují k Moravskému Berounu. Pro koeficient druhé odmocniny pak dokonce Dětrichov modelově náleží do působnosti Olomouce. V této oblasti ještě navíc modelově na krajské území spádují obce Křišťanovice a Lomnice. Křišťanovice při aplikaci koeficientu 3, 5 a 7 k Moravskému Berounu, Lomnice pak při aplikaci koeficientu 5 a 7 taktéž. Dojížděkové vazby v této oblasti existují především na sousední obec Dvorce, která modelově i nodálně náleží také k Moravskému Berounu. Poslední obcí s vazbou na Olomoucký kraj je v této oblasti Jiříkov, který při aplikaci koeficientu druhé odmocniny tenduje k Olomouci.

Další oscilační oblastí je sever okresu Bruntál, kde se projevuje modelová mezikrajská vazba tří obcí na Zlaté Hory. Je patrné, že situace je v této oblasti silně formována fyzicko-geografickou bariérou Jeseníků, která determinuje silniční síť a silniční vzdálenosti mezi obcemi tak „nahrávají“ Zlatým Horám, které zde modelově prosazují svůj vliv, přestože nemají příliš vysoký počet obyvatel. Jedná se o obce Heřmanovice, Janov a Petrovice (sever okresu Bruntál, blízko krajských hranic), které pro všechny koeficienty odmocnin modelově spádují ke Zlatým Horám. Tyto tři obce náleží do působnosti Města Albrechtice (obec s pověřeným obecním úřadem). Projevují se zde i dojížděkové toky směřující na území kraje, i když opět nedostatečně vysoké k přiřazení některé z obcí k nodu Zlatých Hor.

Syntetickým propojením obou použitých způsobů posuzování vazeb obcí z okolních krajů na kraj Olomoucký a vyhodnocením situace lze dospět k těmto závěrům. Nodální a modelová regionalizace se shoduje ve dvou oblastech:

a) Mohelnice – zde oba modely přisuzují obec Vranová Lhota k regionu Mohelnice

b) Moravský Beroun – největší oscilační oblast s funkční i modelovou vazbou obcí Dětřichov nad Bystřicí a Dvorce, navíc modelově posílenou o obce Lomnice a Křišťanovice

Poslední oblastí, ve které by bylo možné hovořit o neefektivnosti současného administrativního uspořádání, je oblast Zlatých Hor, ke kterým modelově náleží Heřmanovice, Janov a Petrovice (z okresu Bruntál, SO POÚ Město Albrechtice). Zde sice nodální vazby nejsou tak zřejmé jako v předchozích dvou případech, ale existují zde a Reillyho model tyto tři obce jednoznačně „přisoudil“ Zlatým Horám pro všechny koeficienty odmocnin. Proto by případná změna měla své opodstatnění.

Celkem se tedy jedná o osm obcí, které by měly dle použité metodiky náležet oproti současnému stavu administrativního uspořádání k Olomouckému kraji. To je velmi nízké číslo, které vypovídá o velké míře funkčnosti stávajícího stavu. Zajímavé zjištění je, že mnoho obcí nodálně i modelově spadá mimo Olomoucký kraj, ale jen velmi málo obcí ze sousedních krajů (modelově, a ještě méně nodálně) spadá na krajské území.

10. SPECIFICKÁ ROLE OLOMOUCE JAKO CENTRA DOJÍŽDKY

Krajské město Olomouc zaujímá v celorepublikovém měřítku významné postavení. Dle Hampla je Olomoucko jedním z jedenácti metropolitních areálů České republiky,⁶² a jako takové zaujímá město výsadní postavení v rámci kraje. Váže na sebe množství administrativních a jiných funkcí, dále je sídlem velkých firem-zaměstnavatelů, univerzity a mnoha dalších institucí, atp. Toto vše se projevilo při uplatňovaných způsobech regionalizací. Dojížďkové i modelové regionalizace vždy jasně dokázaly výsadní postavení Olomouce (vzhledem k jiným městům kraje). Je proto na místě věnovat Olomouci speciální pozornost v rámci zkoumání jeho postavení jako centra dojížďky.

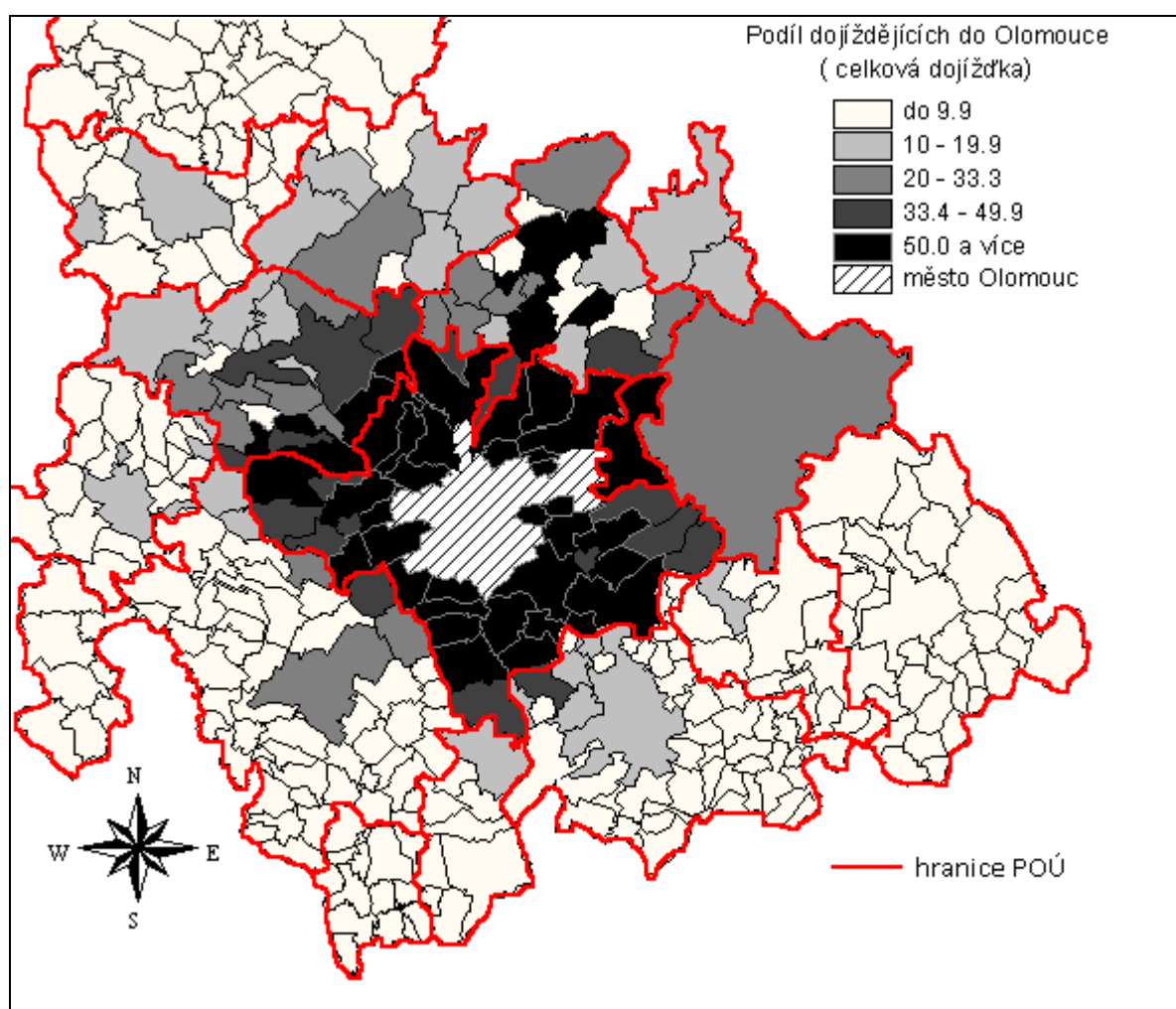
Jako poměrně vhodný nástroj k doplnění, v této studii provedených regionalizací, se nabízí zjištění podílu vyjíždějících do Olomouce z každé obce kraje. Jinými slovy řečeno, určení procentuálního podílu, který na celkovém počtu vyjíždějících z každé obce kraje tvoří

⁶² HAMPL, M.: Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext, s. 94.

počet vyjíždějících do Olomouce a následná kartografická interpretace těchto podílů.⁶³ Zjištěné podíly dojíždějících do Olomouce (za jednotlivé obce kraje) je vhodné rozčlenit do následujících kategorií.

Obce s podílem vyjíždějících do Olomouce:

1. do 9,9 %,
2. 10 - 19,9 %,
3. 20 - 33,3 %,
4. 33,4 - 49,9 %
5. 50,0 % a více

Obr. č. 13: Podíl Olomouce na počtu celkově vyjíždějících z obcí Olomouckého kraje (dle SLDB 2001)⁶⁴

⁶³ Data potřebná pro zjištění údajů jsou dostupná v publikacích Českého statistického úřadu (Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol, pro všechny okresy kraje, uvažována celková dojíždka).

⁶⁴ Vlastní zpracování.

Pozn.: Mapa zahrnuje kvůli přehlednosti pouze výřez území kraje. Na zbytku území (zde mimo mapu) není v žádné z obcí podíl vyjíždějících do Olomouce vyšší než 9,9 %.

Tímto způsobem došlo vlastně k vymezení dojížděkových zón Olomouce (resp. odstupňovaných zón vlivu města na migrační chování obyvatel v jeho širokém zázemí, tedy kraji).

Dojížděková zóna s vyšším, než padesátiprocentním podílem Olomouce tvoří prstenec okolo města a až na několik výjimek (na západě, východě a jihu) vyplňuje území správního obvodu POÚ Olomouc. V severozápadní (Litovelsko) a v severovýchodní oblasti (Šternbersko) dokonce území SO POÚ překračuje a poměrně dobře tak koresponduje s nodálním regionem Olomouce (viz výše). Vyšší, než padesátiprocentní podíl na počtu vyjíždějících do Olomouce má i město Šternberk, podobně i Hlubočky (sídlo SO POÚ).

Z ostatních středisek s pověřeným obecním úřadem dosahuje nejvyššího podílu Litovel (42,7 %), dále pak Město Libavá (jako centrum vojenského újezdu), Uničov (25,4 %), Prostějov (24,7 %), Přerov (18,8 %), Moravský Beroun (16,7 %), Mohelnice (11,4 %) a Konice (10,2 %). Další centra s POÚ již nedosahují desetiprocentního podílu (stanoven jako minimální hodnocená kategorie).

Zóna zahrnující minimálně třetinový podíl vyjíždějících do Olomouce není mimo administrativní hranice SO POÚ příliš rozšířena (hlavně Litovel). V kategoriích 10-19,9 % a 20-33,3 % jsou potom zastoupeny zejména obce ze správních obvodů POÚ Litovel, Uničov, Šternberk, Moravský Beroun a Město Libavá. Nicméně v těchto kategoriích již není území souvisle vyplněno (mezi obcemi s vyšším podílem se vyskytují obce s podílem menším než 10 %). To se projevuje zejména na Šternbersku, Uničovsku a Litovelsku. S největší pravděpodobností je to způsobeno právě regionální funkcí těchto menších měst, které jsou pro některé obce ze svého blízkého okolí silným dojížděkovým centrem, a proto logicky u těchto obcí poklesá podíl Olomouce na celkovém počtu vyjíždějících.

Z ostatních správních obvodů POÚ se projevují vyšší než desetiprocentní podíly vyjíždějících do Olomouce prakticky jen u jejich center (Prostějov, Přerov, Konice, Mohelnice). Tyto města buď tvoří vlastní výrazné zázemí, nebo jsou již příliš daleko na to, aby se zde role Olomouce mohla výrazněji prosadit.

Při porovnání geografického umístění oblastí s vyšším podílem dojíždějících do Olomouce (kromě jeho bezprostředního okolí), tedy Litovelska a Šternberska s rozložením a kvalitou silniční sítě v okolí Olomouce je zřejmé, že kvalitní a rychlá silniční dostupnost Olomouce z Litovle a Šternberka může být jedním z faktorů jejich výrazné dojížděkové vazby na Olomouc.

Tab. č. 6: Obce Olomouckého kraje s vyšším než padesátiprocentním podílem Olomouce na celkovém počtu vyjíždějících⁶⁵

	podíl Olomouce (%)	počet osob vyjíždějících z obce do Olomouce	počet osob vyjíždějících z obce celkem
Horka nad Moravou	83,8	763	910
Křelov-Břuchotín	82,3	531	645
Samotíšky	81,6	475	582
Kožušany-Tážaly	79,9	319	399
Blatec	77,5	217	280
Velký Týnec	77,0	633	822
Bysrtočice	75,7	196	259
Bystrovany	74,1	246	332
Těšetice	73,4	358	488
Hněvotín	73,0	324	444
Dolany	71,2	587	825
Dub nad Moravou	70,1	389	555
Štěpánov	68,3	878	1 285
Grygov	67,9	424	624
Bohuňovice	67,9	636	937
Hlušovice	67,6	100	148
Skrbeň	66,3	332	501
Hlubočky	65,2	714	1 095
Lutín	64,7	666	1 029
Ústín	64,6	106	164
Příkazy	64,5	345	535
Bukovany	63,4	128	202
Bělkovice-Lašťany	63,2	554	876
Charvátý	63,0	215	341
Suchonice	61,0	47	77
Náklo	59,8	339	567
Velká Bystřice	59,6	659	1 105
Tověň	59,6	162	272
Tršice	59,4	363	611
Střeň	59,3	160	270
Přáslavice	59,1	343	580
Náměšř na Hané	58,8	408	694
Krčmaň	57,1	117	205
Doloplazy	55,0	327	595
Senice na Hané	52,7	355	674
Šternberk	52,5	1 513	2 883
Majetín	50,8	223	439

Pramen: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol. Okresy: Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk. Vlastní zpracování.

⁶⁵ Pozn.: Tučně zvýrazněny obce s pověřeným obecním úřadem.

11. SUMARIZACE HLAVNÍCH VÝSLEDKŮ

11.1 Historické souvislosti

Území Olomouckého kraje bylo v minulosti mnohokrát různým způsobem regionalizováno a prošlo mnohými změnami z hlediska státoprávního i samosprávného uspořádání. Skutečně „moderní“ dějiny (myšleno z pohledu dějin správy) pro české země nastaly po roce 1848. Právě v tomto období probíhalo mnoho reforem. Na dlouho dobu konečným stavem z hlediska územního uspořádání byla reforma z roku 1868, kdy definitivně vznikly tzv. politické okresy, dále se členící na okresy soudní. Vyšší instancí pak byla až úroveň zemská. S výjimkou druhé světové války trval tento stav až do roku 1949, kdy došlo ke zrušení zemí a obnovení krajů (působily po roce 1848). Tehdejší Olomoucký kraj byl územním vymezením dnešnímu velmi podobný. Nižším článkem zůstaly politické okresy, nazývané už jen okresy. Socialistická byrokratizace státní správy si však vyžádala centralistickou reformu, která byla uskutečněna v roce 1960. Byla provedena zásadní reorganizace jak krajské, tak okresní správy. Olomoucký kraj byl zrušen a jeho území včleněno do kraje Severomoravského (s výjimkou nově vzniklého okresu Prostějov, který připadl kraji Jihomoravskému). Nejen na Olomoucku tak byly narušeny do té doby tradiční vazby. Socialistické „velké“ okresy zůstaly na rozdíl od krajů zachovány i po roce 1989, a i když byly jako orgány státní správy později zrušeny, z hlediska statistického a administrativního de facto fungují dodnes. S účinností od roku 2000 funguje dnešní Olomoucký kraj, od roku 2003 je potom na jeho území vymezeno 13 obcí s rozšířenou působností a 20 obcí s pověřeným obecním úřadem.

Správní členění Olomouckého kraje respektuje na většině svého území historické hranice, jež zde v minulosti fungovaly, zejména jejich průběh z doby 30. a 40. let 20. století (s výjimkou válečného období), tedy hranice politických a soudních okresů. Jejich vazba na dnešní správní obvody obcí s rozšířenou působností a obvody s pověřeným obecním úřadem je více než zřejmá. K největším změnám došlo v oblasti hranic okresů Přerov a Prostějov (Němčice nad Hanou x Kojetín), ke změnám ve vymezení regionálních center potom došlo na Jesenicku (Vidnava) a Šumpersku (Staré Město x Hanušovice, Štítý, Vízberk).

11.2 Regionalizace na základě reálných dojížděkových vazeb

První z uplatněných způsobů regionalizací, použitý v této práci, je regionalizace na základě dojížděky. V rámci detailního průzkumu území kraje byly individuálně posuzovány dojížděkové toky do zaměstnání, škol a dojížděka celková (do zaměstnání a škol).

Na základě použité metodiky bylo dle dojížděky do zaměstnání vymezeno na území kraje celkem 18 nodálních regionů (obcí s POÚ je 20). Tyto nodální regiony mají v některých případech velmi rozdílný průběh hranic i rozlohu vzhledem k správním obvodům obcí s pověřeným obecním úřadem, s nimiž byly primárně srovnávány. Obce s pověřeným obecním úřadem Hlubočky, Moravský Beroun a Zlaté Hory vůbec netvoří nodální regiony pro dojížděku do zaměstnání a jako střediska z této regionalizace tedy vypadávají. Výrazným fenoménem, který se při regionalizaci na základě dojížděky do zaměstnání projevil, je dojížděka mimo kraj, a to konkrétně ve dvou oblastech. První je oblast Konice a západ okresu Prostějov, zde se prosazuje dojížděka do Blanska a Boskovic a druhou oblastí je jihovýchod kraje, kde uplatňuje svůj vliv Bystřice pod Hostýnem.

Motivací ke zkoumání dojížděkových vazeb do zaměstnání a škol odděleně byl předpoklad o různém počtu takto vzniklých nodálních regionů. To se potvrdilo, neboť výsledkem regionalizace provedené na základě dojížděky do škol bylo 21 regionů (všech 18 předchozích), navíc potom regiony Dřevnovice, Klenovice na Hané a Dřevohostice v jižní a jihovýchodní části kraje. Ani v regionalizaci provedené na základě dojížděkových vazeb do škol se jako centra neuplatnily Hlubočky, Moravský Beroun a Zlaté Hory. Město Mohelnice vytváří v případě dojížděky do škol mnohem menší zázemí, než v případě dojížděky do zaměstnání, což může svědčit o významné roli Mohelnice z pohledu zaměstnanosti v regionu. Menší rozsah oproti dojížděce do zaměstnání má i nod Olomouce pro dojížděku do škol. Školáci patrně nemusí dojíždět tak daleko jako lidé do zaměstnání. Studentům „stačí“ menší města typu Litovle, Šternberka atd., role Olomouce se pak dojížděkově uplatňuje zejména na poli univerzitního studia. Role Olomouce jako centra zaměstnanosti je však významnější, než jako centra dojížděky do škol (dle velikosti příslušných regionů). Největší rozdíly v nodalitě pracovní a školní ale existují na Prostějovsku, kde při dojížděce do škol fungují dva regiony navíc (Dřevnovice a Klenovice na Hané) a na Přerovsku, zde navíc region Dřevohostice. Oscilační regiony s dojížděkou mimo kraj se i pro dojížděku do škol vyskytují v obdobných regionech jako pro dojížděku do zaměstnání, navíc se objevuje východní oblast kraje se spádovostí k Valašskému Meziříčí. Nově vzniklý nod Dřevohostice pak vyplňuje oblast pro pracovní migrace spádující mimo kraj do Bystřice pod Hostýnem. Dojížděka do škol se tak jeví jako koncentrovanější jev než dojížděka do zaměstnání, neboť vytváří více regionů a dojížděkové vzdálenosti nejsou tak vysoké.

Na základě celkové dojížděky (do zaměstnání a škol dohromady) bylo vymezeno 19 regionů (neuplatňují se Klenovice na Hané a Dřevnovice, ale Dřevohostice ano). Ani v případě celkové dojížděky si vlastní zázemí nevytváří Hlubočky, Moravský Beroun a Zlaté

Hory. Nabízí se otázka jejich opodstatněnosti jako sídel s pověřeným obecním úřadem. Naopak regiony Dřevohostice a Olšany – Štíty pověřený obecní úřad nemají, a přesto jsou centry nodálních regionů. Dojíždka mimo kraj zůstává i v případě celkové dojíždky zachována ve stejných oblastech.

11.3 Sociogeografická regionalizace (Martin Hampl)

Regionalizace prováděné komplexním způsobem mají, zejména zásluhou Martina Hampla, v českém prostředí dlouhou tradici. Byly prováděny již od roku 1970 a sledovaly změny, ke kterým docházelo vždy s desetiletou periodou (k dispozici byla nová data po dalším sčítání lidu). Logicky poslední zpracovanou regionalizací je ta, která je provedena na základě dat ze SLDB z roku 2001, a která postihuje změny, ke kterým došlo v souvislosti s transformačním obdobím. Není na místě (z hlediska rozsahu i cílů této práce) podrobně rozebírat Hamplovu metodiku. Omezím se na stručné konstatování rozdílů. Hamplova regionalizace je provedena hierarchicky. To se vzhledem ke zkoumanému území celé České republiky jeví jako nezbytné. Hampl tedy rozlišuje regionální střediska makroregionální (pouze Praha), mezoregionální (krajská města s výjimkou Jihlavy) a střediska mikroregionální (131 mikroregionů). V této práci nebyla hierarchizace uvažována. Vzhledem k velikosti zkoumaného území kraje to ani není na místě. Šlo čistě o rozčlenění geografického prostoru.

Kritériem sloužícím k vymezení mikroregionů je u Hampla, podobně jako v této práci, převládající směr pracovní vyjíždky z jednotlivých obcí (nestředisek) do vybraných středisek. Tyto mikroregiony jsou potom dále seskupovány do vyšších celků. Ovšem při určování mikroregionů jsou zadána další kritéria. Byly vymezeny primárně jako regiony pracovní dojíždky a v některých případech sekundárně upraveny především podle pravděpodobného obslužného spádu obcí a dojíždky do škol. Při jejich finálním výběru byla použita velikostní kritéria. Požadovaná minimální velikost celého regionu byla stanovena na 15 tisíc obyvatel a samotného zázemí na 5 tisíc obyvatel. Komplexním výstupem Hamplovy regionalizace je potom konstrukce syntetického/agregátního ukazatele regionálního významu středisek, který je označen jako „komplexní regionální význam“ (KRV).⁶⁶

Hamplova regionalizace pro území Olomouckého kraje počítá s existencí deseti regionů (jednoho mezoregionu – Olomouc a devíti mikroregionů). Jedná se tedy o regiony

⁶⁶ HAMPL, M.: Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext, s. 79-83.

Hranice, Jeseník, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk, Uničov a Zábřeh.⁶⁷

Naproti tomu regionalizace provedená na základě dojížděky v této práci měla následující kritéria. Za centrum dojížděky bylo označeno takové sídlo, do kterého směřují alespoň 4 hlavní dojížděkové směry z obcí kraje. Nejmenší potenciální nodální region tak mohl obsahovat 5 obcí. Žádná další kritéria či omezení (např. počet obyvatel nodálního regionu, nebo počet dojíždějících do centra) nebyla uvažována. Z uvedeného potom vyplývá rozdílnost Hamplových výsledků a těch publikovaných v této práci.

Počet vymezených regionů na základě celkové dojížděky v této práci dosáhl čísla 19. Pokud by byla respektována Hamplova metodika (15 tisíc obyvatel regionu a aspoň 5 tisíc obyvatel samotného zázemí) bylo by dosaženo stejného výsledku (deset nodálních regionů na území kraje, totožných s výše uvedenými regiony dle Hampla). Ostatní regiony vymezené zvolenou metodikou (aspoň čtyři hlavní dojížděkové směry + centrum), tedy Dřevohostice, Hanušovice, Javorník, Kojetín, Konice, Lipník nad Bečvou, Němčice nad Hanou a Olšany – Štítý nedosahují počtu 15 tisíc obyvatel. Region Šternberku sice počtem obyvatel atakuje hranici 19 tisíc, ale jeho zázemí v počtu obyvatel těsně nedosahuje pětitisícové hranice. Nemohl by tedy dle Hamplovy metodiky být jako region vymezen.

11.4 Regionalizace na základě modelových interakčních vazeb

Aplikací Reillyho modelu na všechny obce kraje byly vymezeny modelové regiony. Přitom bylo pracováno s různými koeficienty odmocnin v modelu (2, 3, 5 a 7) a jako potenciálně si konkurující střediska byla brána sídla pověřených obecních úřadů uvnitř i vně kraje. Počet modelově vzniklých regionů se tedy shoduje s počtem pověřených obecních úřadů (20 + Vojenský újezd Město Libavá). Navíc se i v modelové regionalizaci vyskytly oblasti se spádovostí mimo kraj. Jako ideální verze Reillyho modelu se při komparaci výsledků jeví ta s koeficientem odmocniny 5. Při použití koeficientů 2 a 3 byla příliš nadhodnocena role velkých center, při použití koeficientu 7 pak malá centra vytvářela nepřírodně velké regiony. K těmto závěrům lze dospět porovnáním modelově vzniklých regionů s administrativním uspořádáním kraje a s dříve vymezenými regiony nodálními.

Modelové regiony vymezené aplikací Reillyho modelu s koeficientem odmocniny 5 víceméně odpovídají správním obvodům pověřených obecních úřadů. Pokud lze hovořit o rozdílech vzhledem k SO POÚ, pak v případě Mohelnice a Konice, Přerova, Hluboček a

⁶⁷ Tamtéž

Moravského Berouna lze konstatovat rozsáhlejší modelové regiony. Naopak Javorník, Šternberk, Litovel, Prostějov a Němčice nad Hanou mají svůj modelový region menší.

Rozdílnosti modelových a nodálních regionů se projevují např. na Jesenicku (dva nodální a tři modelové regiony). Na Šumpersku potom vzhledem k použité metodice neexistuje na rozdíl od dojížděkové regionalizace „dvojjádrový“ region Olšany – Štítý. Moravský Beroun se jako centrum dojížděky neprosazuje. Modelově mu však náleží čtyři obce. Podobně se nodálně neuplatňují Hlubočky, zatímco modelově ano. Modelový region Dřevohostice vzhledem k absenci pověřeného obecního úřadu v Dřevohosticích, neexistuje. Celá tato oblast tedy teoreticky spadáje ke Zlínskému kraji (do Bystřice pod Hostýnem), zatímco v případě dojížděky setrvává v rámci kraje s centrem právě v Dřevohosticích.

Modelová spádovost mimo kraj se projevuje opět jako v případě nodálních regionů v západním cípu okresu Prostějov (oblast modelově náleží Brnu), v oblasti Němčic nad Hanou (také příslušnost k Brnu) a v oblasti Dřevohostic (modelová příslušnost k Bystřici pod Hostýnem).

11.5 Regiony s přesahem za hranice kraje

Vzhledem ke komplexnosti posuzování nodálních i modelových regionů byl zjišťován jejich přesah za hranice kraje. Byla prověřena dojížděka za prací sousedních okresů i modelová spádovost obcí přiléhajících k hranicím kraje.

Oblasti s významnější dojížděkovou vazbou na Olomoucký kraj se nacházejí na Mohelnicku (okres Svitavy), Přerovsku (okres Kroměříž), dále pak v okolí Moravského Berounu a Zlatých Hor (okres Bruntál). Při zachování totožné metodiky jako v případě posuzování celkové dojížděky pro obce Olomouckého kraje, tedy určení nodu na základě největšího toku z dané obce, „náleží“ dojížděkou ke kraji pouze tři obce (Vranová Lhota k Mohelnicku, Dětrichov nad Bystřicí a Dvorce s vazbou na Moravský Beroun).

Modelová regionalizace oblastí sousedících s krajem, provedená na základě aplikace Reillyho modelu s koeficientem odmocniny 5, přisuzuje centrum v rámci kraje celkem devět obcí. Přitom obce Vranová Lhota, Dětrichov nad Bystřicí a Dvorce, náležející ke kraji na základě dojížděky, ke kraji náleží i na základě Reillyho modelu s koeficientem odmocniny 5. Dále se jedná o obce Kelč (okres Vsetín, modelově k Hranicím), Heřmanovice, Janov, Petrovice (okres Bruntál, modelově ke Zlatým Horám), Křišťanovice a Lomnice (okres Bruntál, modelově k Moravskému Berounu).

Nodální a modelová regionalizace se shoduje v oblastech Mohelnice a Moravského Berouna (největší oscilační oblast s funkční i modelovou vazbou obcí Dětrichov nad Bystřicí

a Dvorce, navíc modelově posílenou o obce Lomnice a Křišťanovice). Mimo tyto oblasti lze ještě uvažovat o neefektivnosti současného administrativního uspořádání na severu okresu Bruntál (tři obce jednoznačně modelově náleží ke Zlatým Horám).

Celkem se tedy jedná o osm obcí, které by měly dle použité metodiky náležet oproti současnému stavu administrativního uspořádání k Olomouckému kraji. Zajímavé zjištění je, že mnoho obcí nodálně i modelově spadáje mimo Olomoucký kraj, ale jen velmi málo obcí ze sousedních krajů (modelově, a ještě méně nodálně) spadáje na krajské území.

11.6 Specifická role Olomouce jako centra dojížděky

Město Olomouc zaujímá v rámci kraje ojedinělé a významné místo. Proto se jako vhodný doplněk provedených regionalizací jevílo zjištění podílu vyjíždějících do Olomouce z každé obce kraje a následná interpretace tohoto jevu. Podíly vyjíždějících do Olomouce na celkovém počtu vyjíždějících byly rozděleny do pěti kategorií a tím de facto vymezeny dojížděkové zóny. Vyšší než padesátiprocentní podíl Olomouce na vyjíždějících z obcí vytvořil okolo města prstenec přibližně odpovídající hranicím SO POÚ Olomouc. Výrazný vliv Olomouce se pak dále projevuje zejména v oblasti Šternberka, Moravského Berouna, Litovle a Uničova. Lze najít jisté souvislosti s kvalitou dopravní sítě (lepší vazby na Olomouc v těchto oblastech). Menší vliv Olomouce v oblastech Přerovska a Prostějovska je pak pravděpodobně způsoben značnou velikostí těchto měst (vytvářejí si vlastní plnohodnotné zázemí). Do okresu Šumperk pak vliv Olomouce zasahuje už jen minimálně, patrně díky značné vzdálenosti.

12. ZÁVĚR

Správní členění Olomouckého kraje respektuje na většině svého území historické hranice, které zde v minulosti fungovaly, zejména jejich průběh z doby 30. a 40. let 20. století (s výjimkou válečného období), tedy hranice politických a soudních okresů. Jejich vazba na dnešní správní obvody obcí s rozšířenou působností a obvody s pověřeným obecním úřadem je více než zřejmá. K největším změnám došlo v oblasti hranic okresů Přerov a Prostějov (Němčice nad Hanou x Kojetín), se změnami ve vymezení regionálních center se ještě setkáváme na Jesenicku (Vidnava) a Šumpersku (Staré Město x Hanušovice, Štítý, Vízmbek).

V kraji bylo vymezeno 19 nodálních regionů na základě dojížděky do zaměstnání a do škol a 20 modelových území aplikací Reillyho modelu, které se více či méně podobají správním obvodům obcí s pověřeným obecním úřadem. Nejproblematictějším regionem kraje se jeví Javornicko, jehož role (vliv města Javorník) je podle výsledků práce přeceněna, protože praktické i teoretické vazby poloviny obcí správního obvodu Javorník směřují do Jeseníku. Podstatným zjištěním, vyplývajícím z provedených regionalizací je i to, že v případě celkové dojížděky si obce s pověřeným obecním úřadem Hlubočky, Moravský Beroun a Zlaté Hory nevytváří vlastní zázemí. Nabízí se otázka jejich opodstatněnosti jako sídel s pověřeným obecním úřadem. Naopak regiony Dřevohostice a Olšany – Štítý pověřený obecní úřad nemají, a přesto jsou centry nodálních regionů.

Další zajímavou oblastí je jihozápad kraje, část Prostějovska, kde existují obce, které na základě dojížděkových, ale ani teoretických vazeb nepatří k Olomouckému kraji (podle dojížděky spádují k Blansku, teoreticky se tu projevuje i vliv Brna). Stejný problém se týká oblasti při hranici Přerovska s Lipnickem a Hranicka (tři obce podle všech zvolených kritérií patří do sféry vlivu Bystřice pod Hostýnem) a obce Hustopeče nad Bečvou (teoreticky i prakticky spáduje k Valašskému Meziříčí).⁶⁸

V ostatních částech kraje se vymezené regiony víceméně shodují, nebo jen nepatrně odlišují (jednou či dvěma obcemi) od správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

Průzkumem oblastí sousedících s Olomouckým krajem (opět nodální a modelové regionalizace) bylo zjištěno, že v případě osmi obcí by bylo možné uvažovat o jejich administrativním připojení k Olomouckému kraji. Jde o oblast Mohelnice, Moravského Berouna a Zlatých Hor. Pro korektnost je potřeba zmínit, že západní oblast okresu Prostějov

⁶⁸ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

(Protivanovsko) a území na styku Přerovska a Lipnicka (Dřevohosticko) by při stejných kritériích měly administrativně příslušet k Jihomoravskému, resp. Zlínskému kraji.

Posouzením specifické role Olomouce, jakožto centra dojížděky, byly vymezeny dojížděkové zóny a prokázána silná dojížděková vazba na Olomouc, zejména z oblastí bezprostředního okolí města a regionů Šternberka, Moravského Berouna, Litovle a Uničova.

Klíčová slova

Regionalizace, nodální region, dojížděka do zaměstnání a škol, Reillyho model, Olomoucký kraj

13. SUMMARY

Administrative division of the Olomoucký region mostly respects historical borders, which were active in the past, particularly their course in the 1930s and 1940s (with the exception of the war period), i.e. borders of political and judicial districts. Their relation to current administration areas of municipalities with extended authority and areas with commissioned local authorities is more than obvious. The largest changes occurred along the border of the Přerov and Prostějov districts (Němčice nad Hanou x Kojetín), changes in regional centres occurred also in the Jeseník (Vidnava) and Šumperk regions (Staré Město x Hanušovice, Štíty, Vizmberk).

In the region were delimited 19 nodal regions on the basis of labour and school commuting and 20 modelled areas according to the Reilly's law, which are more or less similar to the areas of municipalities with commissioned local authority. As the most problematic area of the region Javornicko has been identified, whose role is in my opinion overestimated, since practical and theoretical relations of half of the municipalities of the administrative area of Javorník flow towards Jeseník. Another interesting area is the southwest of the region, part of the Prostějov region, where can be find municipalities which on the basis of commuting and theoretical relations do not belong to the Olomoucký region (according to commuting they belong to Blansko, theoretically the influence of Brno is evident as well. The same problem can be found at the contact of the Přerov and Lipník regions (three municipalities belong according to selected criteria to the influence sphere of Bystřice pod Hostýnem) and the municipality of Hustopeče nad Bečvou (theoretically and practically belonging to Valašské Meziříčí).

In other parts of the region the regions that have been delimited are the same or slightly different (one or two municipalities) from administrative areas.⁶⁹

Key words

Regionalization, nodal region, labour and school commuting, Reilly's Law, Olomouc region

⁶⁹ HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).

14. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

14.1 Seznam literatury

- BARTOŠ, J. a kol.: Historický místopis Moravy a Slezska. Svazek I.: Územně správní vývoj státních a společenských institucí a organizací na Moravě a ve Slezsku v letech 1848-1960. První vydání. Ostrava 1966.
- BEZÁK, A.: Funkčné mestské regióny na Slovensku. Geographia Slovaca, 15, GÚ SAV. Bratislava 2000.
- BEZÁK, A.: Funkčné mestské regióny v sídelnom systéme Slovenska. In: Geografický časopis, 42, s. 57-73. Bratislava, 1990.
- BEZÁK, A.: Problémy a metódy regionálnej taxonómie. Geographia Slovaca, 3, GÚ SAV. Bratislava 1993.
- BERRY, B. J. L.: Geography of market centres and retail distribution. Prentice Hall, Englewood Cliffs 1967.
- FOTHERINGHAM, A. S., O'KELLY, M. E.: Spatial interaction models: formulations and applications. Kluwer, London 1989.
- HALÁS, M., KLADIVO, P., ROUBÍNEK, P.: Modelové příklady regionalizací a jejich aplikační přínos na území Olomouckého kraje. In: Regionální studia (v tisku).
- HAMPL, M. et al.: Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice. První vydání. Praha 1996.
- HAMPL, M.: Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. První vydání. Praha 2005.
- HAMPL, M.: Současný vývoj geografické organizace a změny v dojížděcí za prací a do škol v Česku. In: Geografie: Sborník ČGS 109, 2004/3, s. 205-222. Praha 2004.
- HUBÁČKOVÁ, V., KREJČÍ, T.: Regionální vliv Slovácka pohledem Reillyho modelu. In: X. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách, s. 220-227. Brno 2007.
- IANOS, I.: Orașele și organizarea spațiului geografic (Studiu de geografie economică supra teritoriului României). Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 151 s., 1987.
- JELEČEK, L.: Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136, 137.
- Kolektiv autorů: Bibliografie okresu Olomouc 2, ostatní města a obce olomouckého okresu, s. 26. První vydání. Brno 1996.

- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl. První vydání. Praha 2006.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Jeseník. První vydání. Praha 2003.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Olomouc. První vydání. Praha 2003.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Prostějov. První vydání. Praha 2003.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Přerov. První vydání. Praha 2003.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Šumperk. První vydání. Praha 2003.
- MARYÁŠ, J.: K metodám výběru středisek maloobchodu a sfér jejich vlivu. Zprávy Geografického ústavu ČSAV, 20, č. 3, s. 61-81. První vydání. Brno 1983.
- ŘEHÁK, S., HALÁS, M., KLAPKA, P.: Několik poznámek k možnostem aplikace Reillyho modelu. Geographia Moravica 1, s. 47-58. Olomouc 2009.

14.2 Seznam internetových zdrojů

- Český statistický úřad, Moravskoslezský kraj: *Změna hranic správních obvodů obcí s rozšířenou působností k 1. 1. 2005* [online]. © 2009 [citováno 10. 11. 2009]. Dostupné z WWW: <http://www2.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/zmena_hranic_spravnich_obvodu_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_k_1_1_2005>
- Český statistický úřad: *Statistická ročenka Olomouckého kraje 2008*, s. 19, 20. [online]. © 2009 [citováno 10. 11. 2009]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/xm/ediciplan.nsf/t/39003BEE2D/\\$File/13-710108.pdf](http://www.czso.cz/xm/ediciplan.nsf/t/39003BEE2D/$File/13-710108.pdf)>
- Český statistický úřad: *Administrativní členění Olomouckého kraje* [online]. © 2009 [citováno 10. 11. 2009]. Dostupné z WWW: <[http://czso.cz/xm/redakce.nsf/i/spravni_rozdeleni_kraje/\\$File/13-710108m002.gif](http://czso.cz/xm/redakce.nsf/i/spravni_rozdeleni_kraje/$File/13-710108m002.gif)>
- Český statistický úřad: *Klasifikace CZ-NUTS* [online]. © 2007 [citováno 25. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_cz_nuts_nuts_208>
- *Mapový server Mapy.cz* [online]. © 2009 [citováno září 2009]. Dostupné z WWW: <<http://mapy.cz/>>

- *MULÍČEK, O., SÝKORA, L.: Functional urban regions in the Czech Republic.* [online]. © 2008 [citováno 4. 11. 2009]. Dostupné z WWW: <http://vccr.muni.cz/polyreg/attachments/005_prez_stockholm_12_07.pdf>
- *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Dřevohostice* [online]. © 2009 [citováno 28. 2. 2010]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dřevohostice>>

15. SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, PŘÍLOH

15.1 Seznam obrázků

- Obr. č. 1: Územněsprávní členění českých zemí před rokem 1850 a v letech 1850-1855
- Obr. č. 2: Územněsprávní členění českých zemí v letech 1868 - 1960
- Obr. č. 3: Územněsprávní členění českých zemí v letech 1960-2009
- Obr. č. 4: Politické a soudní okresy k 31. 1. 1949 s vyznačením hranic dnešního Olomouckého kraje
- Obr. č. 5: Olomoucký kraj – správní členění, stav k 1. 1. 2009
- Obr. č. 6: Nodální regiony Olomouckého kraje (dojíždka do zaměstnání) dle SLDB 2001
- Obr. č. 7: Nodální regiony Olomouckého kraje (dojíždka do škol) dle SLDB 2001
- Obr. č. 8: Nodální regiony Olomouckého kraje (celková dojíždka) dle SLDB 2001
- Obr. č. 9: Hustota zalidnění v nodálních regionech Olomouckého kraje
- Obr. č. 10: Nodální regiony a správní obvody pověřených obecních úřadů v Olomouckém kraji
- Obr. č. 11: Regiony Olomouckého kraje vymezené na základě aplikace Reillyho modelu s použitím koeficientu druhé odmocniny
- Obr. č. 12: Regiony Olomouckého kraje vymezené na základě aplikace Reillyho modelu s použitím koeficientu páté odmocniny a administrativní členění kraje
- Obr. č. 13: Podíl Olomouce na počtu celkově vyjíždějících z obcí Olomouckého kraje (dle SLDB 2001)

15.2 Seznam tabulek

- Tab. č. 1: Správní členění Olomouckého kraje v letech 1850-1855
- Tab. č. 2: Správní obvody obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem v Olomouckém kraji k roku 2009
- Tab. č. 3: Charakteristiky nodálních regionů celkové denní dojížděky v Olomouckém kraji (seřazeno dle počtu obyvatel jednotlivých regionů)
- Tab. č. 4: Obce sousedních krajů Olomouckého kraje s centrem dojížděky na jeho území
- Tab. č. 5: Modelová příslušnost mimokrajských obcí k centrům v Olomouckém kraji na základě aplikace Reillyho modelu
- Tab. č. 6: Obce Olomouckého kraje s vyšším než padesátiprocentním podílem Olomouce na celkovém počtu vyjíždějících

15.3 Seznam příloh

1. Tab. č. 1: Dojížděkové vazby obcí okresu Olomouc (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)
2. Tab. č. 2: Dojížděkové vazby obcí okresu Přerov (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)
3. Tab. č. 3: Dojížděkové vazby obcí okresu Prostějov (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)
4. Tab. č. 4: Dojížděkové vazby obcí okresu Šumperk (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)
5. Tab. č. 5: Dojížděkové vazby obcí okresu Jeseník (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)
6. Tab. č. 6: Modelové vazby obcí okresu Olomouc (Reillyho model)
7. Tab. č. 7: Modelové vazby obcí okresu Přerov (Reillyho model)
8. Tab. č. 8: Modelové vazby obcí okresu Prostějov (Reillyho model)
9. Tab. č. 9: Modelové vazby obcí okresu Šumperk (Reillyho model)
10. Tab. č. 10: Modelové vazby obcí okresu Jeseník (Reillyho model)

Příloha č. 1

Tab. č. 1: Dojížděkové vazby obcí okresu Olomouc (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)

	Okres Olomouc	dojížděka do zaměstnání	do škol	úhrnem
1.	Olomouc	Praha	Brno	Praha
2.	Babice	Šternberk	Šternberk	Šternberk
3.	Bělkovice-Lašťany	Olomouc	Olomouc	Olomouc
4.	Bílá Lhota	Litovel	Litovel	Litovel
5.	Bílsko	Olomouc	Olomouc	Olomouc
6.	Blatec	Olomouc	Olomouc	Olomouc
7.	Bohuňovice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
8.	Bouzov	Mohelnice	Litovel	Mohelnice
9.	Bukovany	Olomouc	Olomouc	Olomouc
10.	Bysročice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
11.	Bystrovany	Olomouc	Olomouc	Olomouc
12.	Červenka	Litovel	Litovel	Litovel
13.	Daskabát	Olomouc	Velký Újezd	Olomouc
14.	Dlouhá Loučka	Uničov	Uničov	Uničov
15.	Dolany	Olomouc	Olomouc	Olomouc
16.	Doloplazy	Olomouc	Olomouc	Olomouc
17.	Domašov nad Bystřicí	Olomouc	Olomouc	Olomouc
18.	Domašov u Šternberka	Šternberk	Šternberk	Šternberk
19.	Drahanovice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
20.	Dub nad Moravou	Olomouc	Olomouc	Olomouc
21.	Dubčany	Olomouc	Senice na Hané	Olomouc
22.	Grygov	Olomouc	Olomouc	Olomouc
23.	Haňovice	Litovel	Litovel	Litovel
24.	Hlásnice	Šternberk	Šternberk	Šternberk
25.	Hlubočky	Olomouc	Olomouc	Olomouc
26.	Hlušovice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
27.	Hněvotín	Olomouc	Olomouc	Olomouc
28.	Hnojice	Šternberk	Šternberk	Šternberk
29.	Horka nad Moravou	Olomouc	Olomouc	Olomouc
30.	Horní Loděnice	Šternberk	Šternberk	Šternberk
31.	Hraničné Petrovice	nezjištěno	nezjištěno	nezjištěno
32.	Huzová	Olomouc	Šternberk	Šternberk
33.	Charváty	Olomouc	Olomouc	Olomouc
34.	Cholina	Litovel	Litovel	Litovel
35.	Jívová	Šternberk	Šternberk	Šternberk
36.	Komárov	Šternberk	Šternberk	Šternberk
37.	Kožušany-Tážaly	Olomouc	Olomouc	Olomouc
38.	Krčmaň	Olomouc	Velký Týnec	Olomouc
39.	Křelov-Břuchotín	Olomouc	Olomouc	Olomouc
40.	Libavá	Olomouc	Olomouc	Olomouc
41.	Liboš	Olomouc	Štěpánov	Štěpánov
42.	Lipina	Šternberk	Šternberk	Šternberk
43.	Lipinka	Uničov	Uničov	Uničov
44.	Litovel	Olomouc	Olomouc	Olomouc
45.	Loučany	Olomouc	Olomouc	Olomouc
46.	Loučka	Olomouc	Olomouc	Olomouc
47.	Luběnice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
48.	Luká	Litovel	Litovel	Litovel
49.	Lutín	Olomouc	Olomouc	Olomouc

50.	Lužice	Šternberk	Šternberk	Šternberk
51.	Majetín	Olomouc	Olomouc	Olomouc
52.	Medlov	Uničov	Uničov	Uničov
53.	Měrotín	Litovel	Litovel	Litovel
54.	Mladeč	Litovel	Litovel	Litovel
55.	Mladějovice	Šternberk	Olomouc	Šternberk
56.	Moravský Beroun	Olomouc	Olomouc	Olomouc
57.	Mrsklesy	Hlubočky	Velká Bystřice	Olomouc
58.	Mutkov	nezjištěno	nezjištěno	nezjištěno
59.	Náklo	Olomouc	Olomouc	Olomouc
60.	Náměšť na Hané	Olomouc	Olomouc	Olomouc
61.	Norberčany	Libavá	Libavá	Libavá
62.	Nová Hradečná	Uničov	Troubelice	Troubelice
63.	Olbramice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
64.	Paseka	Uničov	Uničov	Uničov
65.	Pňovice	Olomouc	Uničov	Olomouc
66.	Přáslavice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
67.	Příkazy	Olomouc	Olomouc	Olomouc
68.	Řídeč	Šternberk	Šternberk	Šternberk
69.	Samotíšky	Olomouc	Olomouc	Olomouc
70.	Senice na Hané	Olomouc	Olomouc	Olomouc
71.	Senička	Olomouc	Senice na Hané	Olomouc
72.	Skrbeň	Olomouc	Horka nad Moravou	Olomouc
73.	Slatinice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
74.	Slavětín	Litovel	Litovel	Litovel
75.	Strukov	Ol./Šternb.	Ol./Šternb.	Ol./Šternb.
76.	Střeň	Olomouc	Olomouc	Olomouc
77.	Suchonice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
78.	Svésedlice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
79.	Štarnov	Olomouc	Šternberk	Olomouc
80.	Štěpánov	Olomouc	Olomouc	Olomouc
81.	Šternberk	Olomouc	Olomouc	Olomouc
82.	Šumvald	Uničov	Uničov	Uničov
83.	Těšetice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
84.	Tověň	Olomouc	Dolany	Olomouc
85.	Troubelice	Uničov	Uničov	Uničov
86.	Tršice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
87.	Újezd	Uničov	Uničov	Uničov
88.	Uničov	Olomouc	Olomouc	Olomouc
89.	Ústín	Olomouc	Olomouc	Olomouc
90.	Velká Bystřice	Olomouc	Olomouc	Olomouc
91.	Velký Týnec	Olomouc	Olomouc	Olomouc
92.	Velký Újezd	Olomouc	Olomouc	Olomouc
93.	Věrovany	Olomouc	Dub nad Moravou	Olomouc
94.	Vilémov	Olomouc	Litovel	Olomouc
95.	Želechovice	Uničov	Uničov	Uničov
96.	Žerotín	Olomouc	Uničov	Olomouc

Pramen: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol. Okres Olomouc. První vydání. Praha 2003. Vlastní zpracování.

Příloha č. 2

Tab. č. 2: Dojížděkové vazby obcí okresu Přerov (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)

	Okres Přerov	dojížděka do zaměstnání	do škol	úhrnem
1.	Přerov	Olomouc	Olomouc	Olomouc
2.	Bělotín	Hranice	Hranice	Hranice
3.	Beňov	Přerov	Přerov	Přerov
4.	Bezuchov	Přerov	Přerov	Přerov
5.	Bohuslávky	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
6.	Bochoř	Přerov	Přerov	Přerov
7.	Brodek u Přerova	Olomouc	Přerov	Přerov
8.	Buk	Přerov	Přerov	Přerov
9.	Býškovice	Hranice	Hranice	Hranice
10.	Císařov	Přerov	Brodek u Přerova	Přerov
11.	Citov	Přerov	Brodek u Přerova	Přerov
12.	Čechy	Přerov	Přerov	Přerov
13.	Čelechovice	Přerov	Přerov	Přerov
14.	Černotín	Hranice	Hranice	Hranice
15.	Dobrčice	Přerov	Přerov	Přerov
16.	Dolní Nětčice	Hranice	Soběchleby	Hranice
17.	Dolní Těšice	nezjištěno	nezjištěno	nezjištěno
18.	Dolní Újezd	Přerov/Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
19.	Domaželice	Přerov	Přerov	Přerov
20.	Dřevohostice	Přerov	Přerov	Přerov
21.	Grymov	Přerov	Přerov	Přerov
22.	Hlinsko	Přerov	Lipník nad Bečvou	Přerov
23.	Horní Moštěnice	Přerov	Přerov	Přerov
24.	Horní Nětčice	Hranice	Přerov	Hranice
25.	Horní Těšice	Hranice	Hranice	Hranice
26.	Horní Újezd	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
27.	Hrabůvka	Hranice	Hranice	Hranice
28.	Hradčany	Přerov	Přerov	Přerov
29.	Hranice	Přerov	Přerov	Přerov
30.	Hustopeče nad Bečvou	Milotice nad Bečvou	Valašské Meziříčí	Milotice nad Bečvou
31.	Jezernice	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
32.	Jindřichov	Hranice	Hranice	Hranice
33.	Kladníky	Přerov	Přerov	Přerov
34.	Klokočí	Hranice	Hranice	Hranice
35.	Kojetín	Přerov	Přerov	Přerov
36.	Kokory	Přerov	Přerov	Přerov
37.	Křenovice	Kojetín	Kojetín	Kojetín
38.	Křtomil	Bystřice pod Hostýnem	Dřevohostice	Bystřice pod Hostýnem
39.	Lazníčky	Přerov	Přerov	Přerov
40.	Lazníky	Přerov	Přerov	Přerov
41.	Lhota	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
42.	Lhotka	Přerov	Přerov	Přerov
43.	Lipník nad	Přerov	Přerov	Přerov

	Bečvou			
44.	Lipová	Bystřice pod Hostýnem	Dřevohostice	Dřevohostice
45.	Líšná	Přerov	Přerov	Přerov
46.	Lobodice	Přerov	Tovačov	Přerov
47.	Malhotice	Hranice	Všechnovice	Hranice
48.	Měřovice nad Hanou	Kojetín	Kojetín	Kojetín
49.	Milenov	Hranice	Hranice	Hranice
50.	Milotice nad Bečvou	Hranice	Hustopeče nad Bečvou	Hustopeče nad Bečvou
51.	Nahošovice	Přerov	Dřevohostice	Dřevohostice
52.	Nelešovice	Přerov	Kokory	Kokory
53.	Oldřichov	Přerov	Přerov	Přerov
54.	Olšovec	Hranice	Hranice	Hranice
55.	Opatovice	Hranice	Hranice	Hranice
56.	Oplocany	Tovačov	Tovačov	Tovačov
57.	Oprostovice	Přerov	Přerov	Přerov
58.	Osek nad Bečvou	Přerov	Přerov	Přerov
59.	Paršovice	Hranice	Hranice	Hranice
60.	Partutovice	Hranice	Hranice	Hranice
61.	Pavlovice u Přerova	Přerov	Přerov	Přerov
62.	Podolí	Přerov	Přerov	Přerov
63.	Polkovice	Kojetín	Kojetín	Kojetín
64.	Polom	Hranice	Bělotín	Bělotín
65.	Potštát	Hranice	Hranice	Hranice
66.	Prosenice	Přerov	Přerov	Přerov
67.	Provodovice	Všechnovice	Všechnovice	Všechnovice
68.	Přestavlky	Přerov	Přerov	Přerov
69.	Radíkov	Hranice	Hranice	Hranice
70.	Radkova Lhota	Dřevohostice	Dřevohostice	Dřevohostice
71.	Radkovy	Přerov/Dřevohostice	Dřevohostice	Dřevohostice
72.	Radotín	Přerov	Soběchleby	Soběchleby
73.	Radslavice	Přerov	Přerov	Přerov
74.	Radvanice	Přerov	Přerov	Přerov
75.	Rakov	Hranice	Hranice	Hranice
76.	Rokytnice	Přerov	Přerov	Přerov
77.	Rouské	Hranice	Všechnovice	Všechnovice
78.	Říkovice	Přerov	Přerov	Přerov
79.	Skalička	Hranice	Hranice	Hranice
80.	Soběchleby	Přerov	Přerov	Přerov
81.	Sobíšky	Přerov	Přerov	Přerov
82.	Stará Ves	Přerov	Přerov	Přerov
83.	Stříbrnice	Kojetín	Kojetín	Kojetín
84.	Střítež nad Ludinou	Hranice	Hranice	Hranice
85.	Sušice	Přerov	Přerov	Přerov
86.	Šišma	Přerov	Přerov	Přerov
87.	Špičky	Hranice	Hranice	Hranice
88.	Teplice nad Bečvou	Hranice	Hranice	Hranice
89.	Tovačov	Přerov	Přerov	Přerov

90.	Troubky	Přerov	Přerov	Přerov
91.	Tučín	Přerov	Přerov	Přerov
92.	Turovice	Přerov	Dřevohostice	Dřevohostice
93.	Týn nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
94.	Uhřičice	Kojetín	Kojetín	Kojetín
95.	Ústí	Hranice	Hranice	Hranice
96.	Veselíčko	Přerov	Přerov	Přerov
97.	Věžky	Přerov	Vlkoš	Přerov
98.	Vlkoš	Přerov	Přerov	Přerov
99.	Všechovice	Hranice	Hranice	Hranice
100.	Výkleky	Hlubočky	Přerov	Přerov/Hlubočky
101.	Zábeštní Lhota	Přerov	Přerov	Přerov
102.	Zámrsky	Hranice	Hranice	Hranice
103.	Žakovice	Bystřice pod Hostýnem	Přerov	Přerov
104.	Želatovice	Přerov	Přerov	Přerov

Pramen: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojízdka do zaměstnání a škol. Okres Přerov. První vydání. Praha 2003. Vlastní zpracování.

Příloha č. 3

Tab. č. 3: Dojížděkové vazby obcí okresu Prostějov (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)

	Okres Prostějov	dojížděka do zaměstnání	do škol	úhrnem
1.	Prostějov	Olomouc	Olomouc	Olomouc
2.	Alojzov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
3.	Bedihošť	Prostějov	Prostějov	Prostějov
4.	Bílovice-Lutotín	Prostějov	Kostelec na Hané	Prostějov
5.	Biskupice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
6.	Bohuslavice	Olomouc	Prostějov	Prostějov
7.	Bousín	Prostějov	Prostějov	Prostějov
8.	Brodek u Konice	Konice	Prostějov	Prostějov
9.	Brodek u Prostějova	Prostějov	Prostějov	Prostějov
10.	Březsko	Konice	Konice	Konice
11.	Budětsko	Konice	Konice	Konice
12.	Buková	Prostějov	Protivanov	Protivanov
13.	Čehovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
14.	Čechy pod Kosířem	Prostějov	Prostějov	Prostějov
15.	Čelčice	Prostějov	Klenovice na Hané	Prostějov
16.	Čelechovice na Hané	Prostějov	Prostějov	Prostějov
17.	Dětkovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
18.	Dobrochov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
19.	Dobromilice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
20.	Doloplazy	Prostějov	Nezamyslice	Prostějov
21.	Drahany	Prostějov	Prostějov	Prostějov
22.	Držovice			
23.	Dřevnovice	Nezamyslice	Nezamyslice	Nezamyslice
24.	Dzbel	Konice	Konice	Konice
25.	Hačky			
26.	Hluchov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
27.	Horní Štěpánov	Brodek u Konice	Boskovice	Boskovice
28.	Hradčany-Kobeřice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
29.	Hrdibořice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
30.	Hrubčice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
31.	Hruška	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
32.	Hvozd	Konice	Konice	Konice
33.	Ivaň	Prostějov	Klenovice na Hané	Prostějov
34.	Jesenec	Konice	Konice	Konice
35.	Kladky	Konice	Konice	Konice
36.	Klenovice na Hané	Prostějov	Prostějov	Prostějov
37.	Klopotovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
38.	Konice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
39.	Kostelec na Hané	Prostějov	Prostějov	Prostějov
40.	Koválovice-Osíčany	Tištín	Tištín	Tištín

41.	Kralice na Hané	Prostějov	Prostějov	Prostějov
42.	Krumsín	Prostějov	Plumlov	Prostějov
43.	Laškov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
44.	Lešany	Prostějov	Prostějov	Prostějov
45.	Lipová	Prostějov	Brodek u Konice	Prostějov
46.	Ludmírov	Konice	Konice	Konice
47.	Malé Hradisko	Prostějov	Protivanov	Prostějov
48.	Mořice	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
49.	Mostkovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
50.	Myslejovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
51.	Němčice nad Hanou	Prostějov	Prostějov	Prostějov
52.	Nezamyslice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
53.	Niva	Prostějov	Drahany	Prostějov
54.	Obědkovice	Prostějov	Klenovice na Hané	Prostějov
55.	Ohrozim	Prostějov	Prostějov	Prostějov
56.	Ochoz	Konice	Konice	Konice
57.	Olšany u Prostějova	Olomouc	Olomouc	Olomouc
58.	Ondratice	Prostějov	Brodek u Prostějova	Prostějov
59.	Otaslavice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
60.	Otinoves	Prostějov	Prostějov	Prostějov
61.	Pavlovice u Kojetína	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
62.	Pěňčín	Prostějov	Prostějov	Prostějov
63.	Pivín	Prostějov	Prostějov	Prostějov
64.	Plumlov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
65.	Polomí	Bohuslavice	Bohuslavice	Bohuslavice
66.	Prostějovičky	Prostějov	Prostějov	Prostějov
67.	Protivanov	Prostějov	Boskovice	Boskovice
68.	Přemyslovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
69.	Ptení	Prostějov	Prostějov	Prostějov
70.	Raková u Konice	Prostějov	Bohuslavice	Bohuslavice
71.	Rakůvka	Prostějov	Prostějov	Prostějov
72.	Rozstání	Blansko	Prostějov	Blansko
73.	Seloutky	Prostějov	Určice	Prostějov
74.	Skalka	Prostějov	Prostějov	Prostějov
75.	Skřípov	Konice	Brodek u Konice	Brodek u Konice / Konice
76.	Slatinky	Olomouc	Olomouc	Olomouc
77.	Smržice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
78.	Srbce	nezjištěno	nezjištěno	nezjištěno
79.	Stařechovice	Prostějov	Kostelec na Hané	Prostějov
80.	Stínava	Prostějov	Prostějov	Prostějov
81.	Stražisko	Prostějov	Ptení	Prostějov
82.	Suchdol	Brodek u Konice	Brodek u Konice	Brodek u Konice
83.	Šubířov	Konice	Konice	Konice
84.	Tištín	Prostějov	Nezamyslice	Nezamyslice
85.	Tvorovice	Prostějov	Klenovice na Hané	Prostějov
86.	Určice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
87.	Víceměřice	Prostějov	Nezamyslice	Prostějov

88.	Vícov	Prostějov	Plumlov	Prostějov
89.	Vincencov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
90.	Vitčice	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
91.	Vranovice- Kelčice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
92.	Vrbátky	Prostějov	Prostějov	Prostějov
93.	Vrchoslavice	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
94.	Vřesovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
95.	Výšovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov
96.	Zdětín	Prostějov	Ptení	Prostějov
97.	Želeč	Prostějov	Brodek u Prostějova	Prostějov

Pramen: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol. Okres Prostějov. První vydání. Praha 2003. Vlastní zpracování.

Příloha č. 4

Tab. č. 4: Dojížděkové vazby obcí okresu Šumperk (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)

	Okres Šumperk	dojížděka do zaměstnání	do škol	úhrnem
1.	Šumperk	Praha	Brno	Praha
2.	Bludov	Šumperk	Šumperk	Šumperk
3.	Bohdíkov	Šumperk	Ruda nad Moravou	Šumperk
4.	Bohuslavice	Mohelnice	Dubicko	Mohelnice
5.	Bohutín	Olšany	Bludov	Šumperk
6.	Branná	Hanušovice	Bohdíkov	Bohdíkov
7.	Bratrušov	Šumperk	Šumperk	Šumperk
8.	Brníčko	Šumperk	Šumperk	Šumperk
9.	Bušín	Olšany	Šumperk	Šumperk
10.	Dlouhomilov	Šumperk	Hrabišín	Šumperk
11.	Dolní Studénky	Šumperk	Šumperk	Šumperk
12.	Drozdv	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
13.	Dubicko	Mohelnice	Zábřeh	Mohelnice
14.	Hanušovice	Šumperk	Šumperk	Šumperk
15.	Horní Studénky	Štítý	Štítý	Štítý
16.	Hoštejn	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
17.	Hraběšice	Šumperk	Šumperk	Šumperk
18.	Hrabišín	Šumperk	Šumperk	Šumperk
19.	Hrabová	Mohelnice	Dubicko / Zábřeh	Zábřeh
20.	Hynčina	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
21.	Chromeč	Šumperk	Šumperk	Šumperk
22.	Jakubovice	Olšany	nezjištěno	Olšany
23.	Janoušov	nezjištěno	nezjištěno	nezjištěno
24.	Jedlí	Zábřeh	Štítý	Zábřeh
25.	Jestřebí	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
26.	Jindřichov	Hanušovice	Hanušovice	Hanušovice
27.	Kamenná	Klopina	nezjištěno	Klopina
28.	Klopina	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
29.	Kolšov	Šumperk	Sudkov	Šumperk
30.	Kopřivná	Hanušovice	Šumperk	Šumperk / Hanušovice
31.	Kosov	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
32.	Krchleby	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
33.	Lesnice	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
34.	Leština	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
35.	Libina	Šumperk	Šumperk	Šumperk
36.	Líšnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
37.	Loštice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
38.	Loučná nad Desnou	Šumperk	Šumperk	Šumperk
39.	Lukavice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
40.	Malá Morava	Hanušovice	Hanušovice	Hanušovice
41.	Maletín	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
42.	Mírov	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
43.	Mohelnice	Loštice	Zábřeh	Loštice

44.	Moravičany	Mohelnice	Loštice	Mohelnice
45.	Nemile	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
46.	Nový Malín	Šumperk	Šumperk	Šumperk
47.	Olšany	Šumperk	Ruda nad Moravou	Šumperk
48.	Oskava	Šumperk	Šumperk	Šumperk
49.	Palonín	Loštice	Loštice	Loštice
50.	Pavlov	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
51.	Písařov	Štítý	Šumperk	Štítý
52.	Police	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
53.	Postřelmov	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
54.	Postřelmůvek	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
55.	Rájec	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
56.	Rapotín	Šumperk	Šumperk	Šumperk
57.	Rejchartice	Šumperk	Šumperk	Šumperk
58.	Rohle	Kamenná	Zábřeh	Kamenná
59.	Rovensko	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
60.	Ruda nad Moravou	Šumperk	Šumperk	Šumperk
61.	Sobotín	Šumperk	Šumperk	Šumperk
62.	Staré Město	Hanušovice	Šumperk	Šumperk
63.	Stavenice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
64.	Sudkov	Šumperk	Šumperk	Šumperk
65.	Svébohov	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
66.	Šléglov			
67.	Štítý	Lanškroun	Šumperk	Zábřeh
68.	Třeština	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
69.	Úsov	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
70.	Velké Losiny	Šumperk	Šumperk	Šumperk
71.	Vernířovice	Sobotín	Sobotín	Sobotín
72.	Vikantice			
73.	Vikýřovice	Šumperk	Šumperk	Šumperk
74.	Vyšehoří	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
75.	Zábřeh	Šumperk	Šumperk	Šumperk
76.	Zborov	Štítý	Štítý	Štítý
77.	Zvole	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh

Pramen: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol. Okres Šumperk. První vydání. Praha 2003. Vlastní zpracování.

Příloha č. 5

Tab. č. 5: Dojížděkové vazby obcí okresu Jeseník (dle SLDB 2001, dojížděka na prvním místě)

	Okres Jeseník	dojížděka do zaměstnání	do škol	úhrnem
1.	Jeseník	Česká Ves	Brno	Praha
2.	Bělá pod Pradědem	Jeseník	Jeseník	Jeseník
3.	Bernartice	Velká Kraš	Javorník	Javorník
4.	Bílá Voda	Javorník	Javorník	Javorník
5.	Černá Voda	Jeseník	Jeseník	Jeseník
6.	Česká Ves	Jeseník	Jeseník	Jeseník
7.	Hradec-Nová Ves	Jeseník	Mikulovice	Jeseník
8.	Javorník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
9.	Kobylná nad Vidnavkou	Velká Kraš	Jeseník	Jeseník
10.	Lipová-lázně	Jeseník	Jeseník	Jeseník
11.	Mikulovice	Jeseník	Jeseník	Jeseník
12.	Ostružná			
13.	Písečná	Jeseník	Jeseník	Jeseník
14.	Skorošice	Žulová	Žulová	Žulová
15.	Stará Červená Voda	Jeseník	Černá Voda	Jeseník
16.	Supíkovice	Jeseník	Jeseník	Jeseník
17.	Uhelná	Javorník	Javorník	Javorník
18.	Vápenná	Jeseník	Jeseník	Jeseník
19.	Velká Kraš	Vidnava	Vidnava	Vidnava
20.	Velké Kunětice	Jeseník	Supíkovice	Jeseník
21.	Vidnava	Velká Kraš	Jeseník	Jeseník
22.	Vlčice	Javorník	Javorník	Javorník
23.	Zlaté Hory	Jeseník	Jeseník	Jeseník
24.	Žulová	Jeseník	Jeseník	Jeseník

Pramen: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Jeseník. První vydání. Praha 2003. Vlastní zpracování.

Příloha č. 6

Tab. č. 6: Modelové vazby obcí okresu Olomouc (Reillyho model)⁷⁰

	Okres Olomouc	2. odmocnina	3. odmocnina	5. odmocnina	7. odmocnina
1.	Olomouc	centrum	centrum	centrum	centrum
2.	Babice	Šternberk	Šternberk	Šternberk	Šternberk
3.	Bělkovice-Lašťany	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
4.	Bílá Lhota	Litovel	Litovel	Litovel	Litovel
5.	Bílsko	Olomouc	Olomouc	Litovel	Litovel
6.	Blatec	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
7.	Bohuňovice	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
8.	Bouzov	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
9.	Bukovany	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
10.	Bysřořice	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
11.	Bystrovany	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
12.	Červenka	Litovel	Litovel	Litovel	Litovel
13.	Daskabát	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
14.	Dlouhá Loučka	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
15.	Dolany	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
16.	Doloplazy	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
17.	Domašov nad Bystřicí	Olomouc	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun
18.	Domašov u Šternberka	Šternberk	Šternberk	Šternberk	Šternberk
19.	Drahanovice	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
20.	Dub nad Moravou	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
21.	Dubčany	Olomouc	Olomouc	Litovel	Litovel
22.	Grygov	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
23.	Haňovice	Litovel	Litovel	Litovel	Litovel
24.	Hlásnice	Šternberk	Šternberk	Šternberk	Šternberk
25.	Hlubočky	centrum	centrum	centrum	centrum
26.	Hlušovice	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
27.	Hněvotín	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
28.	Hnojice	Olomouc	Šternberk	Šternberk	Šternberk
29.	Horka nad Moravou	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
30.	Horní Loděnice	Olomouc	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun
31.	Hraničné Petrovice	Olomouc	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun
32.	Huzová	Olomouc	Šternberk	Šternberk	Šternberk
33.	Charvátý	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
34.	Cholina	Olomouc	Litovel	Litovel	Litovel
35.	Jívová	Olomouc	Olomouc	Šternberk	Šternberk
36.	Komárov	Šternberk	Šternberk	Šternberk	Šternberk
37.	Kožušany-Tážaly	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
38.	Křčmaň	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Přerov
39.	Křelov-Břuchotín	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
40.	Libavá	Olomouc	Olomouc	Moravský	Moravský

⁷⁰ Pozn.: V tabulkách modelových vazeb jsou vždy uvedeny obce okresů a centra, ke kterým dané obce modelově spádují, při použití příslušné hodnoty koeficientu odmocniny. Tučně jsou uvedeny SO POÚ (v modelu použité jako centra).

				Beroun	Beroun
41.	Liboš	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
42.	Lipina	Šternberk	Šternberk	Šternberk	Šternberk
43.	Lipinka	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
44.	Litovel	centrum	centrum	centrum	centrum
45.	Loučany	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
46.	Loučka	Olomouc	Olomouc	Litovel	Litovel
47.	Luběnice	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
48.	Luká	Olomouc	Olomouc	Litovel	Litovel
49.	Lutín	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
50.	Lužice	Šternberk	Šternberk	Šternberk	Šternberk
51.	Majetín	Olomouc	Přerov	Přerov	Přerov
52.	Medlov	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
53.	Měrotín	Olomouc	Litovel	Litovel	Litovel
54.	Mladeč	Olomouc	Litovel	Litovel	Litovel
55.	Mladějovice	Šternberk	Šternberk	Šternberk	Šternberk
56.	Moravský Beroun	centrum	centrum	centrum	centrum
57.	Mrsklesy	Olomouc	Hlubočky	Hlubočky	Hlubočky
58.	Mutkov	Šternberk	Šternberk	Šternberk	Šternberk
59.	Náklo	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
60.	Náměšř na Hané	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
61.	Norberčany	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun	Moravský Beroun
62.	Nová Hradečná	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
63.	Olbramice	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Konice
64.	Paseka	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
65.	Pňovice	Olomouc	Litovel	Litovel	Litovel
66.	Přáslavice	Olomouc	Olomouc	Hlubočky	Hlubočky
67.	Příkazy	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
68.	Řídeč	Šternberk	Šternberk	Šternberk	Šternberk
69.	Samotíšky	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
70.	Senice na Hané	Olomouc	Olomouc	Litovel	Litovel
71.	Senička	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Litovel
72.	Skrbeň	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
73.	Slatinice	Olomouc	Olomouc	Prostějov	Prostějov
74.	Slavětín	Olomouc	Litovel	Litovel	Litovel
75.	Strukov	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
76.	Střeň	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Litovel
77.	Suchonice	Olomouc	Olomouc	Přerov	Přerov
78.	Svésedlice	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
79.	Štarnov	Olomouc	Olomouc	Šternberk	Šternberk
80.	Štěpánov	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
81.	Šternberk	centrum	centrum	centrum	centrum
82.	Šumvald	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
83.	Těšetice	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
84.	Tověř	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
85.	Troubelice	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
86.	Tršice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
87.	Újezd	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
88.	Uničov	centrum	centrum	centrum	centrum
89.	Ústín	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc

90.	Velká Bystřice	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Hlubočky
91.	Velký Týnec	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
92.	Velký Újezd	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Olomouc
93.	Věrovany	Olomouc	Olomouc	Přerov	Přerov
94.	Vilémov	Olomouc	Olomouc	Litovel	Konice
95.	Želechovice	Uničov	Uničov	Uničov	Uničov
96.	Žerotín	Olomouc	Uničov	Uničov	Uničov

Pramen: Vlastní výpočty a zpracování.

Příloha č. 7

Tab. č. 7: Modelové vazby obcí okresu Přerov (Reillyho model)

	Okres Přerov	2. odmocnina	3. odmocnina	5. odmocnina	7. odmocnina
1.	Přerov	centrum	centrum	centrum	centrum
2.	Bělotín	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
3.	Beňov	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
4.	Bezuchov	Přerov	Přerov	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
5.	Bohuslávky	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
6.	Bochoř	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
7.	Brodek u Přerova	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
8.	Buk	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
9.	Býškovice	Hranice	Hranice	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
10.	Císařov	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
11.	Citov	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
12.	Čechy	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
13.	Čelechovice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
14.	Černotín	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
15.	Dobřčice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
16.	Dolní Nětčice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
17.	Dolní Těšice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
18.	Dolní Újezd	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
19.	Domaželice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
20.	Dřevohostice	Přerov	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
21.	Grymov	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
22.	Hlinsko	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
23.	Horní Moštěnice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
24.	Horní Nětčice	Hranice	Hranice	Hranice	Bystřice pod Hostýnem
25.	Horní Těšice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
26.	Horní Újezd	Hranice	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
27.	Hrabůvka	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
28.	Hradčany	Přerov	Přerov	Přerov	Bystřice pod Hostýnem
29.	Hranice	centrum	centrum	centrum	centrum
30.	Hustopeče nad Bečvou	Valašské Meziříčí	Valašské Meziříčí	Valašské Meziříčí	Valašské Meziříčí
31.	Jezernice	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
32.	Jindřichov	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
33.	Kladníky	Přerov	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
34.	Klokočí	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
35.	Kojetín	centrum	centrum	centrum	centrum
36.	Kokory	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
37.	Křenovice	Kojetín	Kojetín	Kojetín	Kojetín
38.	Křtomil	Bystřice pod	Bystřice pod	Bystřice pod	Bystřice pod

		Hostýnem	Hostýnem	Hostýnem	Hostýnem
39.	Lazníčky	Olomouc	Přerov	Přerov	Přerov
40.	Lazníky	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
41.	Lhota	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
42.	Lhotka	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
43.	Lipník nad Bečvou	centrum	centrum	centrum	centrum
44.	Lipová	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
45.	Líšná	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
46.	Lobodice	Přerov	Přerov	Kojetín	Kojetín
47.	Malhotice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
48.	Měrovice nad Hanou	Kojetín	Kojetín	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
49.	Milenov	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
50.	Milotice nad Bečvou	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
51.	Nahošovice	Přerov	Přerov	Přerov	Bystřice pod Hostýnem
52.	Nelešovice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
53.	Oldřichov	Přerov	Přerov	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
54.	Olšovec	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
55.	Opatovice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
56.	Oplocany	Olomouc	Přerov	Kojetín	Kojetín
57.	Oprostovice	Přerov	Přerov	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
58.	Osek nad Bečvou	Přerov	Přerov	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
59.	Paršovice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
60.	Partutovice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
61.	Pavlovice u Přerova	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
62.	Podolí	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
63.	Polkovice	Kojetín	Kojetín	Kojetín	Kojetín
64.	Polom	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
65.	Potštát	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
66.	Prosenice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
67.	Provodovice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
68.	Přestavky	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
69.	Radíkov	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
70.	Radkova Lhota	Přerov	Přerov	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
71.	Radkovy	Přerov	Přerov	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
72.	Radotín	Přerov	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
73.	Radslavice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
74.	Radvanice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
75.	Rakov	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
76.	Rokytnice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
77.	Rouské	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
78.	Říkovice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov

79.	Skalička	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
80.	Soběchleby	Přerov	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
81.	Sobíšky	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
82.	Stará Ves	Přerov	Přerov	Holešov	Holešov
83.	Stříbrnice	Kojetín	Kojetín	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
84.	Střítež nad Ludinou	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
85.	Sušice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
86.	Šišma	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
87.	Špičky	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
88.	Teplice nad Bečvou	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
89.	Tovačov	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
90.	Troubky	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
91.	Tučín	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
92.	Turovice	Přerov	Přerov	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
93.	Týn nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
94.	Uhřičice	Kojetín	Kojetín	Kojetín	Kojetín
95.	Ústí	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
96.	Veselíčko	Přerov	Přerov	Lipník nad Bečvou	Lipník nad Bečvou
97.	Věžky	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
98.	Vlkoš	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
99.	Všechovice	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
100.	Výkleky	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
101.	Zábeštní Lhota	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov
102.	Zámrsky	Hranice	Hranice	Hranice	Hranice
103.	Žákovice	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem	Bystřice pod Hostýnem
104.	Želatovice	Přerov	Přerov	Přerov	Přerov

Pramen: Vlastní výpočty a zpracování.

Příloha č. 8

Tab. č. 8: Modelové vazby obcí okresu Prostějov (Reillyho model)

	Okres Prostějov	2. odmocnina	3. odmocnina	5. odmocnina	7. odmocnina
1.	Prostějov	centrum	centrum	centrum	centrum
2.	Alojzov	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
3.	Bedihošť	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
4.	Bílovice-Lutotín	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
5.	Biskupice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
6.	Bohuslavice	Olomouc	Konice	Konice	Konice
7.	Bousín	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
8.	Brodek u Konice	Olomouc	Konice	Konice	Konice
9.	Brodek u Prostějova	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
10.	Březsko	Konice	Konice	Konice	Konice
11.	Budětsko	Konice	Konice	Konice	Konice
12.	Buková	Brno	Brno	Konice	Konice
13.	Čehovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
14.	Čechy pod Kosířem	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
15.	Čelčice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
16.	Čelechovice na Hané	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
17.	Dětkovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
18.	Dobrochov	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
19.	Dobromilice	Prostějov	Prostějov	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
20.	Doloplazy	Prostějov	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
21.	Drahany	Brno	Prostějov	Prostějov	Prostějov
22.	Držovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
23.	Dřevnovice	Brno	Ivanovice na Hané	Ivanovice na Hané	Ivanovice na Hané
24.	Dzbel	Konice	Konice	Konice	Konice
25.	Hačky	Olomouc	Konice	Konice	Konice
26.	Hluchov	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
27.	Horní Štěpánov	Brno	Konice	Konice	Konice
28.	Hradčany-Kobeřice	Prostějov	Prostějov	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
29.	Hrdibořice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
30.	Hrubčice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
31.	Hruška	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
32.	Hvozd	Olomouc	Konice	Konice	Konice
33.	Ivaň	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
34.	Jesenec	Konice	Konice	Konice	Konice
35.	Kladky	Brno	Konice	Konice	Konice
36.	Klenovice na Hané	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
37.	Klopotovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
38.	Konice	centrum	centrum	centrum	centrum
39.	Kostelec na Hané	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
40.	Koválovice-Osíčany	Brno	Morkovice-Slížany	Morkovice-Slížany	Morkovice-Slížany
41.	Kralice na Hané	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov

42.	Krumsín	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
43.	Laškov	Olomouc	Olomouc	Konice	Konice
44.	Lešany	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
45.	Lipová	Brno	Prostějov	Konice	Konice
46.	Ludmírov	Olomouc	Konice	Konice	Konice
47.	Malé Hradisko	Brno	Prostějov	Prostějov	Prostějov
48.	Mořice	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
49.	Mostkovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
50.	Myslejovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
51.	Němčice nad Hanou	centrum	centrum	centrum	centrum
52.	Nezamyslice	Brno	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
53.	Niva	Brno	Brno	Prostějov	Prostějov
54.	Obědkovice	Prostějov	Prostějov	Kojetín	Kojetín
55.	Ohrozim	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
56.	Ochoz	Konice	Konice	Konice	Konice
57.	Olšany u Prostějova	Olomouc	Olomouc	Olomouc	Prostějov
58.	Ondratice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
59.	Otaslavice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
60.	Otinoves	Brno	Brno	Prostějov	Prostějov
61.	Pavlovice u Kojetína	Brno	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
62.	Pěňčín	Olomouc	Prostějov	Prostějov	Prostějov
63.	Pivín	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Němčice nad Hanou
64.	Plumlov	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
65.	Polomí	Olomouc	Konice	Konice	Konice
66.	Prostějovičky	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
67.	Protivanov	Brno	Prostějov	Boskovice	Boskovice
68.	Přemyslovice	Prostějov	Prostějov	Konice	Konice
69.	Ptení	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
70.	Raková u Konice	Olomouc	Konice	Konice	Konice
71.	Rakůvka	Olomouc	Konice	Konice	Konice
72.	Rozstání	Brno	Brno	Vyškov	Vyškov
73.	Seloutky	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
74.	Skalka	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
75.	Skřípov	Konice	Konice	Konice	Konice
76.	Slatinky	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
77.	Smržice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
78.	Srbce	Brno	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
79.	Stařechovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
80.	Stínava	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
81.	Stražisko	Prostějov	Konice	Konice	Konice
82.	Suchdol	Prostějov	Konice	Konice	Konice
83.	Šubířov	Brno	Konice	Konice	Konice
84.	Tištín	Brno	Ivanovice na Hané	Ivanovice na Hané	Ivanovice na Hané
85.	Tvorovice	Prostějov	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou

86.	Určice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
87.	Víceměřice	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
88.	Vícov	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
89.	Vincencov	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
90.	Vitčice	Brno	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
91.	Vranovice-Kelčice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
92.	Vrbátky	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
93.	Vrchoslavice	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou	Němčice nad Hanou
94.	Vřesovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
95.	Výšovice	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
96.	Zdětín	Prostějov	Prostějov	Prostějov	Prostějov
97.	Želeč	Prostějov	Prostějov	Ivanovice na Hané	Ivanovice na Hané

Pramen: Vlastní výpočty a zpracování.

Příloha č. 9

Tab. č. 9: Modelové vazby obcí okresu Šumperk (Reillyho model)

	Okres Šumperk	2. odmocnina	3. odmocnina	5. odmocnina	7. odmocnina
1.	Šumperk	centrum	centrum	centrum	centrum
2.	Bludov	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
3.	Bohdíkov	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
4.	Bohuslavice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
5.	Bohutín	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
6.	Branná	Šumperk	Hanušovice	Hanušovice	Hanušovice
7.	Bratrušov	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
8.	Brníčko	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
9.	Bušín	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Zábřeh
10.	Dlouhomilov	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Zábřeh
11.	Dolní Studénky	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
12.	Drozdiv	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
13.	Dubicko	Zábřeh	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
14.	Hanušovice	centrum	centrum	centrum	centrum
15.	Horní Studénky	Šumperk	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
16.	Hoštejn	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
17.	Hraběšice	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
18.	Hrabišín	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
19.	Hrabová	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
20.	Hynčina	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
21.	Chromeč	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
22.	Jakubovice	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Zábřeh
23.	Janoušov	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
24.	Jedlí	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
25.	Jestřebí	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
26.	Jindřichov	Hanušovice	Hanušovice	Hanušovice	Hanušovice
27.	Kamenná	Šumperk	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
28.	Klopina	Uničov	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
29.	Kolšov	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Zábřeh
30.	Kopřivná	Šumperk	Hanušovice	Hanušovice	Hanušovice
31.	Kosov	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
32.	Krchleby	Zábřeh	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
33.	Lesnice	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
34.	Leština	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
35.	Libina	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
36.	Líšnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
37.	Loštice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
38.	Loučná nad Desnou	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
39.	Lukavice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
40.	Malá Morava	Králíky	Králíky	Králíky	Králíky
41.	Maletín	Moravská Třebová	Moravská Třebová	Moravská Třebová	Moravská Třebová
42.	Mírov	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
43.	Mohelnice	centrum	centrum	centrum	centrum
44.	Moravičany	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
45.	Nemile	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
46.	Nový Malín	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk

47.	Olišany	Šumperk	Šumperk	Zábřeh	Zábřeh
48.	Oskava	Šumperk	Uničov	Uničov	Uničov
49.	Palonín	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
50.	Pavlov	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
51.	Písařov	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
52.	Police	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
53.	Postřelmov	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
54.	Postřelmůvek	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
55.	Rájec	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
56.	Rapotín	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
57.	Rejchartice	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
58.	Rohle	Šumperk	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
59.	Rovensko	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
60.	Ruda nad Moravou	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
61.	Sobotín	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
62.	Staré Město	Šumperk	Hanušovice	Hanušovice	Hanušovice
63.	Stavenice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
64.	Sudkov	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
65.	Svébohov	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
66.	Šléglov	Šumperk	Šumperk	Hanušovice	Hanušovice
67.	Štíty	Šumperk	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
68.	Třeština	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
69.	Úsov	Uničov	Mohelnice	Mohelnice	Mohelnice
70.	Velké Losiny	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
71.	Vernířovice	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
72.	Vikantice	Šumperk	Hanušovice	Hanušovice	Hanušovice
73.	Vikýřovice	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Šumperk
74.	Vyšehoří	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh
75.	Zábřeh	centrum	centrum	centrum	centrum
76.	Zborov	Šumperk	Šumperk	Šumperk	Zábřeh
77.	Zvole	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh	Zábřeh

Pramen: Vlastní výpočty a zpracování.

Příloha č. 10

Tab. č. 10: Modelové vazby obcí okresu Jeseník (Reillyho model)

	Okres Jeseník	2. odmocnina	3. odmocnina	5. odmocnina	7. odmocnina
1.	Jeseník	centrum	centrum	centrum	centrum
2.	Bělá pod Pradědem	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
3.	Bernartice	Javorník	Javorník	Javorník	Javorník
4.	Bílá Voda	Javorník	Javorník	Javorník	Javorník
5.	Černá Voda	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
6.	Česká Ves	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
7.	Hradec-Nová Ves	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
8.	Javorník	centrum	centrum	centrum	centrum
9.	Kobylná nad Vidnavkou	Jeseník	Jeseník	Javorník	Javorník
10.	Lipová-lázně	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
11.	Mikulovice	Jeseník	Jeseník	Zlaté Hory	Zlaté Hory
12.	Ostružná	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
13.	Písečná	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
14.	Skorošice	Jeseník	Jeseník	Javorník	Javorník
15.	Stará Červená Voda	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
16.	Supíkovice	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
17.	Uhelná	Javorník	Javorník	Javorník	Javorník
18.	Vápenná	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
19.	Velká Kraš	Javorník	Javorník	Javorník	Javorník
20.	Velké Kunětice	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Jeseník
21.	Vidnava	Jeseník	Jeseník	Javorník	Javorník
22.	Vlčice	Javorník	Javorník	Javorník	Javorník
23.	Zlaté Hory	centrum	centrum	centrum	centrum
24.	Žulová	Jeseník	Jeseník	Jeseník	Javorník

Pramen: Vlastní výpočty a zpracování.